

Μιχαήλ Γ. Διαμαντίδης

ΕΠΙΤΟΜΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ
ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Τεύχος Δεύτερον

Προς Χρήσιν

ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ
ΑΝΩΤΕΡΑΙΣ ΤΑΞΕΣΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΑΡΙΘΜΟΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Εν Κωνσταντινουπόλει

Βιβλιοπωλείον Ι. Κ. Σειτανίδου

1910

3. 295

DIA

ΜΙΧΑΗΛ Θ. ΔΙΑΓΓΕΛΗ

ΕΠΙΤΟΜΟΣ
 ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
 ΤΗΣ
 ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

διδάσκει τούς κα-
 άφεται ή ελληνική

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΝΩΤ
 ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛ

λώσεως διαφείττι είς
 όν, έτυμολογι-

ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΕ

ΚΟΝ

ται τὸ μέρος τῆς γραμμα-
 περι τῶν φθόγγων ἢ τῶν

ΕΝ ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΛΕΙΟΝ Ι. Κ.

ατᾶ, ὁδὸς Μαχμουδίων ΜΕΡΩΝ ΑΥΤΩΝ

1911 ἰσχύει, μεταχειρίζομεθα 2έ-
 πιστολήν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
 ΑΘΗΝΩΝ

295

Ἡῶν ἀντίτυπον φέρει τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου.

Ι.Κ.ΣΕΪΤΑΝΙΔΗΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

3143

Τῶν ἀντιτύπων
ἑκάστης ἐκ
ἑκατὸν ἑξήκοντα

ἑξήκοντα

ἑξήκοντα

ΒΙΒΛΙΟΠΡΑΞΕΩΣ Ν. Γ. ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ
Παζάρωφ, ὁδῷ Τσεσμέ, ἀρ. 4.

ἑξήκοντα
ἑξήκοντα

010

ΟΡΙΣΜΟΙ

---

§ 1. Ἡ ἑλληνικὴ γραμματικὴ διδάσκει τοὺς κανόνας, κατὰ τοὺς ὁποίους λαλεῖται καὶ γράφεται ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα.

§ 2. Ἡ γραμματικὴ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης διαιρεῖται εἰς 4 μέρη: εἰς φθογγολογικόν, τυπικόν, ἔτυμολογικόν καὶ συντακτικόν.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΚΟΝ

---

§ 3. **Φθογγολογικόν** λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, τὸ ὁποῖον πραγματεύεται περὶ τῶν φθόγγων ἢ τῶν φωνῶν.

ΠΕΡΙ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΑΥΤΩΝ

§ 4. Ὅταν ὁμιλῶμεν καὶ γράφωμεν, μεταχειρίζομεθα **λέξεις** π. γ. ἡ μήτηρ γράφει ἐπιστολήν.

§ 5. Αἱ λέξεις ἀποτελοῦνται ἐκ **συνλλαβῶν**, αἱ δὲ συν-
λαβαὶ ἐκ **γραμμάτων**. π. χ. *μήτηρ* = *μή-τηρ*, *μ-η-τ-η-ρ*.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

§ 6. Τὰ γράμματα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης εἶναι εἴκοσι τέσσαρα, μικρὰ καὶ κεφαλαῖα:

α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, ν, ξ, ο, π, ρ, σ, τ, υ, φ, χ, ψ, ω.

Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, Ω.

§ 7. Ὅλα τὰ γράμματα ὁμοῦ ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν δύο πρώτων γραμμάτων λέγονται **ἀλφάβητος** ἢ **ἀλφάβητον**.

ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

§ 8. Τὰ γράμματα διαίρουνται εἰς **φωνήεντα** καὶ εἰς **σύμφωνα**.

§ 9. Τὰ φωνήεντα εἶναι 7: **α, ε, η, ι, ο, υ, ω**. τὰ δὲ σύμφωνα 17: **β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ**.

Γύμνασιον.—Διάκρινον τὰ φωνήεντα καὶ τὰ σύμφωνα τῶν ἐπομένων λέξεων:

χοῆμα, σκόληξ, μήτηρ, πόλις, πατρίς, γέφυρα, ξίφος, ποταμός, χώρα, Νικόλαος, λέων, γαλῆ, βάτραχος, χελώνη, φυτόν, δέρμα, δόξα, ζώη, θρανίον, σωτήρ, ψάλτης, πίναξ, μαθητής, ναός, σχολεῖον.

ΦΩΝΗΕΝΤΑ

§ 10. Τὰ γράμματα **α, ε, η, ι, ο, υ, ω** λέγονται **φω-
νήεντα**, διότι μόνα ἐκφωνοῦνται καὶ ἀποτελοῦσι συλλαβὴν.

§ 11. Τὰ φωνήεντα διακροῦνται εἰς **μακρὰ η καὶ ω**, εἰς **βραχέα ε καὶ ο** καὶ εἰς **δίχρονα α, ι καὶ υ**.

§ 12. Τὰ φωνήεντα **α, ι καὶ υ** λέγονται **δίχρονα**, διότι ἄλλοτε εἶναι μακρά, ἄλλοτε δὲ βραχέα.

§ 13. Τὰ μακρὰ φωνήεντα σημειοῦμεν δι' εὐθείας γραμμῆς —, τὰ δὲ βραχέα διὰ καμπύλης — π. χ. κῆ-πος, κώ-πη, οε-λή-ρη.

Γύμνασμα.— Νὰ διακριθῶσι τὰ μακρὰ, βραχέα καὶ δίχρονα φωνήεντα τῶν ἐπομένων λέξεων :

λόγος, θύρα, κῆπος, χώρα, ζωή, κόραξ, νέος, μῆλον, ψυχή, λίθος, ξύλον, νύξ, φυτόν, μεσημβρία, πίτυρον, πρόβατον, βιβλίον, πίναξ, φύλαξ, χήν, γέρον, τράπεζα, θρανίον.

ΣΥΜΦΩΝΑ

§ 14. Τὰ γράμματα **β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ** λέγονται **σύμφωνα**, διότι μόνα δὲν δύνανται ν' ἀποτελέσωσι συλλαβὴν, ἀλλ' ἐκφωνοῦνται πάντοτε μετὰ τῶν φωνηέντων π. χ. Πέτρος, Π τ ρ σ.

§ 15. Τὰ σύμφωνα διακροῦνται εἰς **ἄφωνα** καὶ εἰς **ἡμίφωνα**.

§ 16. Τὰ ἄφωνα εἶναι 9 : **β, γ, δ, κ, π, τ, θ, φ, χ**.

§ 17. Τὰ ἡμίφωνα εἶναι 8 : **ζ, ξ, ψ, λ, μ, ν, ρ, σ (ς)**.

Γύμνασμα.— Νὰ διακριθῶσιν εἰς τὰς ἐπομένας λέξεις,

α') τὰ φωνήεντα καὶ τὰ σύμφωνα,

β') τὰ μακρὰ, τὰ βραχέα καὶ τὰ δίχρονα φωνήεντα

καὶ γ') τὰ ἄφωνα καὶ τὰ ἡμίφωνα.

ναός, κήπος, δόξα, Στέφανος, πῦρ, τάφος, ξύλον, ψάλτης, λάρυγξ, ρυάκιον, ψόρεμα, βαθύς, θρόνος, κόπος, γράφω, δούλη, κιθωτός, λέων, φαγητόν, περιστερά, λέξις, μάθημα, γάλα, κεράσιον, Σάββατον, κρέας, μέλισσα, ψιττακός, Χαρίλαος.

ΑΦΩΝΑ

§ 18. Τὰ ἄφωνα διαίρουνται κατὰ τὴν προφορὰν εἰς οὐρανισκόφωνα, χειλεόφωνα καὶ ὀδοντόφωνα ἢ εἰς ψιλὰ, μέσα καὶ δασέα.

	ψιλὰ	μέσα	δασέα
οὐρανισκόφωνα	κ	γ	χ
χειλεόφωνα	π	β	φ
ὀδοντόφωνα	τ	δ	θ

ΗΜΙΦΩΝΑ

§ 19. Τὰ ἡμίφωνα διαίρουνται εἰς διπλᾶ ζ, ξ, ψ, εἰς ἔν-
ρινα μ καὶ ν, εἰς ὑγρά λ καὶ ρ καὶ εἰς τὸ συριστι-
κὸν σ (ς).

§ 20. Τὰ ἡμίφωνα ζ, ξ, ψ λέγονται διπλᾶ, διότι προῆλ-
θεν ἐκ τῆς ἐνώσεως δύο συμφώνων ζ=σδ, ξ=κσ, ψ=πσ.

Γύμνασμα. — Διάκρινον ὅλα τὰ εἶδη τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων :

Πέλεκυς, χελιδών, ρίς, λιμὴν, θάλασσα, λέων, γίγας, δέν-
δρον, τιμὴ, μέλι, σταφυλὴ, δίψα, πλάξ, πονηρία, διδάσκα-
λος, σίτος, χώρα, ψῆφος, φῶς, βιβλιοπώλης, ζωγράφος, μη-
λέα, τετράδιον, σπόρος, τράπεζα.

ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ

§ 21. Δύο φωνήεντα, ὅταν ἀποτελεῶσι μίαν φωνήν, λέγονται **δίφθογγος**. π. χ. *αι* = ε, *οι* = ι.

§ 22. Αἱ δίφθογγοι εἶναι ἔνδεκα: **αι, ει, οι, υι, αυ, ευ, ου, νυ, α, η, ω**.

§ 23. Αἱ δίφθογγοι **αι, ει, οι, υι, αυ, ευ, ου, νυ**, λέγονται **κύριαι**, αἱ δὲ δίφθογγοι **α, η, ω** λέγονται **καταχρηστικαί**.

§ 24. Τὸ πρῶτον φωνήεν τῶν δίφθογγων λέγεται **προτακτικόν**, τὸ δὲ δεύτερον **ὑποτακτικόν**.

Γύνασμα. — Νὰ γραφῶσι,

α') τὰ μικρὰ καὶ κεφαλαῖα γράμματα,

β') τὰ φωνήεντα καὶ τὰ σύμφωνα ἰδιαίτερος,

γ') τὰ ἄφωνα καὶ τὰ ἡμίφωνα,

δ') τὰ ψιλὰ, μέσα καὶ δασέα,

ε') τὰ οὐρανισκόφωνα, χειλεόφωνα καὶ ὀδοντόφωνα,

ς') τὰ διπλᾶ, ἔρινα, ὕγρα καὶ τὸ συριστικόν

καὶ ζ') αἱ δίφθογγοι.

ΣΥΛΛΑΒΑΙ

§ 25. Τὰ μέρη, εἰς τὰ ὅποια χωρίζονται αἱ λέξεις, λέγονται **συλλαβαί**. π. χ. *σε.λήνη, σε.λή.νη*.

§ 26. Ἡ λέξις, ἣ ὅποια ἔχει μίαν συλλαβήν, λέγεται **μονοσύλλαβος**. π. χ. *μῦς*.

§ 27. Ἡ λέξις λέγεται **δισύλλαβος**, ὅταν ἔχη δύο συλλαβάς. π. χ. *γα.λή*.

§ 28. Ἡ λέξις, ὅταν ἔχη τρεῖς συλλαβάς, λέγεται **trisύλλαβος**. π. χ. *ρέ.φν βα*.

§ 29. Ἡ λέξις, ἣ ὅποια ἔχει περισσοτέρας τῶν τριῶν συλλαβάς, λέγεται **πολυσύλλαβος**: π. χ. στρα-τι-ώ-της.

§ 30. Ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς λέξεως λέγεται **λήγουσα**, ἢ πρὸ τῆς ληγούτης **παραλήγουσα** καὶ ἢ πρὸ τῆς παραληγούσης **προπαραλήγουσα**·

π. χ.   μα   θη   τῆς
προπαραλήγουσα   παραλήγουσα   λήγουσα

Γύνασμα. — α') Ὅρισον τὰς κατωτέρω λέξεις κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συλλαβῶν καὶ

β) διάκρινον τὴν λήγουσαν, παραλήγουσαν καὶ προπαραλήγουσαν αὐτῶν.

χελιδών, θάλασσα, σταφυλή, δένδρον, μῦς, κέραξ, πτηνόν, διδάσκαλος, κῆπος, βιβλιοπώλης, φῶς, μέλι, νύξ, κιμωλία, κόπος, στρατιώτης, βιβλίον, κάτοπτρον, τράπεζα.

ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΣ

§ 31. Ὁ χωρισμὸς τῶν λέξεων εἰς συλλαβάς λέγεται **συλλαβισμός**: π. χ. σχο-λεῖ-ον, μα-θη-τής.

§ 32. Ὁ συλλαβισμὸς τῶν λέξεων γίνεται κατὰ τοὺς ἐπομένους κανόνας:

α') Σύμφωνον μεταξὺ δύο φωνηέντων συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· π. χ. σε-λή-νη.

β') Δύο ἢ τρία σύμφωνα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ὅταν ὑπάρχωσιν ἐν ἀρχῇ λέξεως ἑλληνικῆς· π. χ. ἀ-στρα-πή.

γ') Δύο ἢ τρία σύμφωνα μεταξὺ δύο φωνηέντων χωρίζονται, ὅταν δὲν ὑπάρχωσιν ἐν ἀρχῇ λέξεως ἑλληνικῆς· π. χ. ἀν-θρα-κος.

δ') Δύο ὁμοια σύμφωνα χωρίζονται. π. χ. ἴτ-πος.

ε') Αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦνται ἐκ δύο ἢ καὶ περισσότερων λέξεων, χωρίζονται εἰς τὰ μέρη των. π. χ. συγ-γε-νής.

ς') Τὸ σύμφωνον, τοῦ ὁποῖου τὸ φωνῆεν ἐχάθη, συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος. π. χ. πα-ρέ-χω.

Γύμνασμα.—Χώρισον τὰς ἐπομένας λέξεις εἰς συλλαβάς.

ξύλον, σελήνη, ἀστραπή, κάτοπτρον, πίθηκος, ἄνθρωπος, σκάπτω, πρόθυμος, πέριδιξ, πρύμνη, προῦρα, πάρδαλις, παρθένος, κίτρινον, δένδρον, τακτικός, βιβλίον, μαθητής, κάνιστρον, γύμνασμα, χελιδών, σύντροφος, πρόστιμον, κάθοδος, μέθοδος, κατέβη, κατήλθε, παράγω.

ΧΡΟΝΟΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΑΒΩΝ

§ 33. Ἡ συλλαβὴ εἶναι **βραχεῖα**, ὅταν ἔχη βραχὺ φωνῆεν. π. χ. ρόδο^ν, ξέκο^ς.

§ 34. Ἡ συλλαβὴ εἶναι **μακρά**, ὅταν ἔχη μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον. π. χ. κώ-δω^ν, ἐ-παί-τη^ς.

§ 35. Αἱ λήγουσαι τῶν λέξεων, αἱ ὁποῖαι ἔχουσιν **αι** καὶ **οι** ἄνευ τελικοῦ συμφώνου, εἶναι **βραχεῖαι**. π. χ. καλοί, οἰκίαι.

§ 36. **Θέσει μακρά** εἶναι ἡ συλλαβὴ, ὅταν ἔχη βραχὺ ἢ δίχρονον φωνῆεν, μετ' αὐτὸ δὲ ὑπάρχωσι δύο ἢ τρία σύμφωνα ἢ διπλοῦν. π. χ. ἐ-χθρο^ς, ἄρ-θρω-πο^ς, τό-ξο^ν.

§ 37. Ἡ **δίχρονος συλλαβὴ** ἄλλοτε εἶναι μακρά, ἄλλοτε δὲ βραχεῖα. π. χ. μοῖ-ρα, χώ-ρα.

Γύμνασμα.—Δάχρινον τὰς μακρὰς καὶ βραχεῖας συλλαβὰς τῶν λέξεων :

νήδος, κόπος, ξένος, χόρτος, κώπη, τάξις, ψάλτης, γέροντες, ζῶον, σῖτος, σελήνη, ἄστρον, ξένοι, χῶραι, γονεύς, παῖς, μοῖρα, οἰκία, χώρα, μυῖα, σχολεῖον.

ΤΟΝΟΙ

§ 38. Ἐξ ὄλων τῶν συλλαβῶν τῶν λέξεων μία προφέρεται δυνατώτερον τῶν ἄλλων· π. χ. *παι-δί-ον*.

§ 39. Ἐπὶ τῶν συλλαβῶν, αἱ ὁποῖαι προφέρονται δυνατώτερον, τίθενται ἰδιαιτέρα σημεῖα, τὰ ὅποια λέγονται **τόνοι**.

§ 40. Οἱ τόνοι εἶναι τρεῖς: **ὀξεῖα** (´), **βαρεῖα** (˘) καὶ **περιοπωμένη** (˜).

§ 41. Ἡ ὀξεῖα τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, παραληγούσης καὶ προπαραληγούσης· π. χ. *καρπός, μήτηρ, μάχαιρα*.

§ 42. Ἡ βαρεῖα τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης, ὅταν δὲν ὑπάρχη κατόπιν σημεῖον στίξεως· ἄλλως μεταβάλλεται εἰς ὀξεῖαν· π. χ. *στρατὸς στρατός*.

§ 43. Ἡ περιοπωμένη τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ παραληγούσης· π. χ. *γε.λῶ, μῆ.λον*.

§ 44. Ὁ **ὀξύτονος** λέγεται ἡ λέξις, ὅταν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. χ. *κυνηγός*· **παροξύτονος**, ὅταν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς παραληγούσης· π. χ. *ξένος*· **προπαροξύτονος**, ὅταν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης· π. χ. *γέφυρα*.

§ 45. Ἡ **περιοπωμένη** λέγεται ἡ λέξις, ὅταν ἔχη περιοπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. χ. *με.λετῶ*· **προπεριοπωμένη** λέγεται ἡ λέξις, ὅταν ἔχη περιοπωμένην ἐπὶ τῆς παραληγούσης· π. χ. *σῶμα*.

Γύμνασμα.—Ὄνόμασον τὰς ἀκολουθοῦσας λέξεις, ὡς τονίζονται.
 μαθητής, βιβλίον, πρόβατον, βραβεῖον, κηπουρός, στρα-
 τιώτης, κριτής, πίναξ, μάθημα, κῆπος, γαλῆ κεφίλλι, τρά-
 πιζα, γῆ, νῆσος, φωλεά, στρουθίον.

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

§ 46. Πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται· π. χ. λό-γος, ξέ-ρος.

§ 47. Πᾶσα θῆσει μακρὰ συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται· π. χ. τά-ξις.

§ 48. Ἡ προπαραλήγουσα πάντοτε ὀξύνεται· π. χ. θάνα-τος, μάχαιρα.

§ 49. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι μακρὰ, ἡ παραλήγουσα τονιζομένη ὀξύνεται· π. χ. σε-λήνη.

§ 50. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι μακρὰ, ἡ προπαραλήγουσα συνήθως δὲν τονίζεται· π. χ. ἀνθρώπου.

§ 51. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι βραχεῖα, ἡ προπαραλήγουσα τονίζεται· π. χ. ἄνθρωπος.

§ 52. Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχέας ληγοῦσας περι-σπᾶται· π. χ. μνήμα.

§ 53. Εἰς τὰς διφθόγγους ὁ τόνος τίθεται ἐπὶ τοῦ ὑποτα-κτικοῦ φωνήεντος· π. χ. χαίρω.

§ 54. Πᾶσα λέξις, λήγουσα εἰς **αυ**, **ευ** καὶ **ου**, τονιζο-μένη περισπᾶται· π. χ. παραταχοῦ, βασιλεῦ.

Γύμνασμα.—Τόνισον τὰς λέξεις :

νομος, ναος, μνλον, νησος, κωδων, κηφην, δωρον, δωδεκα, σχολειον, που, πανταχου, γονευ, παραθυρον, γεφυρα, μητηρ, πετρα, βαμβαξ, χωραι, κηποι, χαιρω, γραφειον, τιξις, χοιρος, ζων, τετραδιον, τετραδιον, προδατων.

ΠΝΕΥΜΑΤΑ

§ 55. Πᾶσα λέξις ἀρχομένη ἀπὸ φωνῆν δέχεται **πνεῦμα**· π. χ. *ἀήρ, ἄγιος*.

§ 56. Τὰ πνεύματα εἶναι δύο: **ψιλῆ** (') καὶ **δασειᾶ** (').

§ 57. Ὅπως οἱ τόνοι, οὕτω καὶ τὰ πνεύματα τίθενται ἐπὶ τοῦ ὑποτακτικοῦ φωνήεντος τῶν διφθόγγων· π. χ. *αὐτός, αὔρα*.

§ 58. Αἱ περισσότεραι λέξεις δέχονται **ψιλῆν**.

§ 59. Πᾶσα λέξις ἀρχομένη ἀπὸ **υ** δασύνεται· π. χ. *ἐπάρχω*.

§ 60. Τὰς δασυνομένας λέξεις διακρίνομεν συνήθως ἐκ τῆς προφορᾶς θέτοντες πρὸ αὐτῶν μίαν τῶν λέξεων **κατά, ἀπό, μετὰ**· π. χ. *αγιαῶ, καθαγιαῶ=ἀγιαῶ, οδος, κάθοδος=ὁδός, αρπάω, ἀφαρπάω=ἀρπάω, ερμηνεύω, μεθερμηνεύω=ἐρμηνεύω*.

ΑΤΟΝΟΙ ΛΕΞΕΙΣ

§ 61. Ἄτονοι λέξεις ἢ ἄτονα λέγονται λέξεις μονοσύλλαβοι, αἱ ὅποια δὲν δέχονται τόνον.

§ 62. Αἱ ἄτονοι λέξεις εἶναι δέκα:

α') 4 ἄρθρα **ὀ, ἦ, οἶ, αἶ**.

β') 3 προθέσεις **ἐν, εἰς, ἐκ**.

γ') τὰ μόρια **ὦς** καὶ **οὐ**.

καὶ δ') ὁ σύνδεσμος **εἰ**.

ΠΑΘΗ ΤΩΝ ΦΩΝΗΕΝΤΩΝ

§ 63. **Πάθη** λέγονται αἱ μεταβολαί, τὰς ὁποίας πάσχοι τὰ φωνηέντα.

§ 64. Πάθη τῶν φωνηέντων εἶναι: ἡ ἔκτασις, ἡ τροπή, ἡ συστολή, ἡ συγκοπή, ἡ συναίρεσις. ἡ ἔκθλιψις καὶ ἡ κρᾶσις.

1. Ἐκτασις.

§ 65. Ἐκτασις λέγεται ἡ μεταβολὴ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν· π. χ. ἀκούω, ἤκουον.

2. Τροπή.

§ 66. Τροπή λέγεται ἡ μεταβολὴ φωνήεντος εἰς ἄλλο φωνῆεν τοῦ ἰδίου χρόνου· π. χ. τρέφω, τροφή.

3. Συστολή.

§ 67. Συστολή λέγεται ἡ μεταβολὴ μακροῦ φωνήεντος εἰς βραχύ· π. χ. δίδω, δόσις.

4. Συγκοπή,

§ 68. Συγκοπή λέγεται ἡ ἀποβολὴ φωνήεντος ἐν μέσῳ λέξεως· π. χ. πατέροσ-πατρός.

5. Συναίρεσις.

§ 69. Συναίρεσις λέγεται ἡ συνένωσις δύο φωνηέντων ἢ ἑνὸς φωνήεντος καὶ μιᾶς διφθόγγου εἰς φωνῆεν μακρόν ἢ διφθογγον· π. χ. γαλέα=γα.λῆ, γαλείαι=γα.λαῖ.

§ 70. Τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν περισπᾶται,

ὅταν τονίζηται τὸ πρῶτον τῶν συναϊρεθέντων φωνηέντων· π. χ. *σुक्या* = *σुकη*, ὀξύνεται δέ, ὅταν τονίζηται τὸ δεύτερον· ὡς *दास* = *दास*.

6. Ἐκθλιψις.

§ 71. Ἐκθλιψις λέγεται ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνήεντος λέξεω; πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ τῆς ἐπομένης· π. χ. *κατὰ ἐμοῦ* = *κατ' ἐμοῦ*.

§ 72. Σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως εἶναι ἡ ἀπόστροφος (').

§ 73. Ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις δασύνηται, τὸ ψιλὸν σύμφωνον τῆς προηγουμένης λέξεως τρέπεται εἰς δασύ· π. χ. *κατὰ ἡμῶν, κατ' ἡμῶν, καθ' ἡμῶν*.

§ 74. Κατὰ τὴν ἐκθλιψιν ὁ τόνος, τῶν μὲν κλιτῶν λέξεων ἀναβιβάζεται εἰς τὴν προηγουμένην συλλαβὴν, τῶν δὲ ἀκλιτῶν χάνεται· π. χ. *πολλὰ εἶπες, πόλλ' εἶπες, παρὰ ἐκείνου παρ' ἐκείνου*.

7. Κράσις.

§ 75. Κράσις λέγεται ἡ συγχώνευσις διὰ συναϊρέσεως δύο λέξεων εἰς μίαν· π. χ. *καὶ ἐγὼ* = *καγὼ*.

§ 76. Τὸ σημεῖον τῆς κράσεως λέγεται *κορωνίς* (').

§ 77. Κατὰ τὴν κράσιν τὸ *ι* καὶ ὁ τόνος χάνονται, ὅταν εὐρίσκωνται ἐν τῇ πρώτῃ λέξει· π. χ. *καὶ ἐγὼ, καγὼ, καὶ εἶτα, κῆτα*.

§ 78. Τὸ δασύ πνεῦμα, τῆς μὲν πρώτης λέξεως διατηρεῖται καὶ μετὰ τὴν κράσιν, τῆς δὲ δευτέρας χάνεται, ἀφοῦ τραπή τὸ ψιλὸν σύμφωνον τῆς προηγουμένης λέξεως εἰς δασύ· π. χ. ὁ *ἀνήρ* = *ἀνήρ*, τὸ *ἱμάτιον* = *θοῖμάτιον*.

§ 79. Τὸ φωνῆεν, τὸ ὁποῖον προκύπτει ἐκ κράσεως, εἶναι μακρόν· π. γ. τὰ ἄλλα=τᾶλλα.

Γύμνασμα. — Ἐπάρμεσον τὰ γνωστὰ πάθη τῶν φωνηέντων ἐπὶ τῶν ἐξῆς λέξεων :

κατὰ ἡμῶν, μετὰ αὐτοῦ, γαλέα, γελάω, καὶ ἐκεῖνος, ἐλπίζον, τὸ ἐλάχιστον, διὰ αὐτόν, μπτέρος, τρεψῆ, κατὰ ἐκάστην, τὰ ἄλλα, το ἐναντίον, γέροντες, ποιηίν, δῶσις, Ξενόφων, ἐρχόμεν, ὄκουον, λέον, τὰ ἀγαθὰ, λέγος, χελιδόν, πατέρ, ἀπδόν, πολλά ἔλεγε, ἀντὶ ἐμοῦ.

ΠΑΘΗ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΩΝ

§ 80. **Χειλεόφωνον** μετὰ τοῦ **σ** ἐνοῦται εἰς **ψ**· ὡς ἄραβι=ἄραψ, ἔγραψα=ἔγραψα.

§ 81. **Οὐρανισκόφωνον** μετὰ τοῦ **σ** ἐνοῦται εἰς **ξ**· ὡς κόρακι=κόραξ, ἔτρεχσα=ἔτρεξα.

§ 82. **Ὀδοντόφωνον** πρὸ τοῦ **σ** ἀποβάλλεται· ὡς τᾶπητις=τάπητις, γραφίδις=γραφίς.

§ 83. Τὸ **ν** καὶ **ντ** πρὸ τοῦ **σ** ἀποβάλλονται· ὡς ῥις=ρις, ὀδόντις=ὀδοίς.

§ 84. Τὸ **ν** πρὸ τῶν **χειλεοφώνων** τρέπεται εἰς **μ**· ὡς συν-πατριώτης=σιμπατριώτης.

§ 85. Τὸ **ν** πρὸ τῶν **οὐρανισκοφώνων** τρέπεται εἰς **γ**· ὡς συν-γενῆς=συγγενῆς.

§ 86. Τὸ **ν** πρὸ τῶν ὑγρῶν **λ**, **μ**, **ν**, **ρ** ἀφομοιοῦται· ὡς σύν-λόγος = σύλλογος, συν-μαθητής = σιμμαθητής, συν-ροή = σιρροή.

§ 87. Τὸ **δ** πρὸ τοῦ **ν** τρέπεται εἰς **ν**: Πέλοπος-νήσος = Πελοπόννησος.

§ 88. Τὸ **κ** καὶ τὸ **χ** μετὰ τοῦ **ι** τρέπονται εἰς δύο **ττ**: ὡς φιλίω=φιλίττω, ταραχίω—ταράττω.

§ 89. Τὰ οὐρανισκόφωνα **κ**, **γ**, **χ**, πρὸ τοῦ **μ** τρέπονται εἰς **γ**: ὡς πλέμμα=πλέγμα.

§ 90. Τὰ χειλέφωνα **π**, **β**, **φ** πρὸ τοῦ **μ** τρέπονται εἰς **μ**: ὡς βλέπ-μα=βλέμμα, τρίβμα=τρίμμα, γράφ-μα—γράμμα.

§ 91. Τὰ ὀδοντόφωνα **τ**, **δ**, **θ** πρὸ τοῦ **μ** τρέπονται εἰς **σ**: ὡς ἡδ-μα=ἡσμα.

§ 92. Τὸ **θ** διπλασιάζεται, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη βραχὺ φωνῆεν: ὡς ρέω=ῥροον.

§ 93. Τὸ **γ** καὶ τὸ **δ** μετὰ τοῦ **ι** τρέπονται εἰς **ζ**: ὡς ἐλπιδίω=ἐλπίζω, ἀρπάγιω=ἀρπάζω.

§ 94. Τὰ ψιλὰ **κ**, **π**, **τ** πρὸ τῆς δασείας τρέπονται εἰς δασεῖς **θ**, **φ**, **χ**: ὡς κατ' ἡμῶν=καθ' ἡμῶν

§ 95. Ὅταν εἰς δύο κατὰ σειράν συλλαβὰς ὑπάρχη **δασὺ σύμφωνον**, τὸ **δασὺ** τῆς πρώτης συλλαβῆς τρέπεται εἰς **ψιλόν**: ὡς θρίγες=τριγες.

Γύνασμα.— Διόρθωσον τὰς ἐπομένας λέξεις :

Ἐπεχθα, χάρακς, συνφωνία, κατάρους, συνλαβή, συνχαίρω, ἐπμερίς, φύλακς, ἐλπιδς, χάρις, γράφ-μα, συνπάθεια, στέμμα, συνκάτοικος, σύνλογος, συνράπτω, ταραχίω, ἔραψα, ἐνκέφαλος, κόπμα, βάπμα, σύνμαχος, πανμεγέθης, ἐνγράμματος, κάλυμμα, σύνσωμος, συνσίτιον, ἐνκρίνω, ἐνρινον, ἐνκλις, σύνζυγος.

ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΙΞΕΩΣ

§ 96. Σημεία στίξεως εἶναι :

ἡ τελεία .	αἱ παρενθέσεις ( )
ἡ ἄνω τελεία ·	τὰ εἰσαγωγικά « »
τὸ κόμμα ,	τὰ ἀποδιωπτητικά . . .
τὸ ἐρωτηματικόν ;	ἡ παράγραφος §
τὸ θαυμαστικόν !	τὸ διαιρητικόν -
τὰ διαλυτικά . .	τὸ ὑφέν ~
ἡ ἀπόστροφος '	τὸ ἐπεξηγηματικόν :
ἡ κορωνίς '	αἱ ἀγκύλαι [ ]
ἡ παῦλα —	

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΤΥΠΙΚΟΝ

§ 97. **Τυπικόν** καλεῖται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, τὸ ὁποῖον πραγματεύεται περὶ τῶν τύπων τῶν λέξεων.

§ 98. **Τύποι** λέγονται αἱ διάφοροι μορφαί, τὰς ὁποίας λαμβάνουσιν αἱ λέξεις.

ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§ 99. Ὅσαι αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα, ὅταν ὁμιλῶμεν καὶ γράφωμεν, λέγονται **μέρη τοῦ λόγου**.

§ 100. Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶναι δέκα : ἄρθρον, στί-

Γραμματικὴ Μ. Θ. Διζγγελη

2

διαστικόν, επίθετον, ἀντωνυμία, ῥῆμα, μετοχή, πρόθεσις, ἐπίρρημα, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.

§ 101. Τὰ μέρη τοῦ λόγου διαίρουνται εἰς κλιτὰ καὶ εἰς ἄκλιτα.

§ 102. Κλιτὰ λέγονται τὰ μέρη τοῦ λόγου, τὰ ὅποια κλίνονται, ἄκλιτα δέ, ὅσα δὲν κλίνονται.

§ 103. Τὰ κλιτὰ εἶναι ἕξ: τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία, τὸ ῥῆμα, καὶ ἡ μετοχή.

§ 104. Τὰ ἄκλιτα εἶναι τέσσαρα: ἡ πρόθεσις, τὸ ἐπίρρημα, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώνημα.

ΠΡΩΤΙΚΑ

§ 105. Τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία καὶ ἡ μετοχὴ λέγονται πρωτικά, διότι ἔχουσι γένος, ἀριθμὸν, κλίσιν καὶ πτώσιν.

§ 106. Τὰ γένη εἶναι τρία: ἀρσενικόν, θηλυκόν καὶ οὐδέτερον· π. χ. ἀνήρ, γυνή, παιδίον.

§ 107. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι δύο: ἐνικός καὶ πληθυντικός.

108. Ὁ ἐνικός ἀριθμὸς σημαίνει ἓν, ὁ δὲ πληθυντικός πολλά· π. χ. παιδίον, παιδιά.

§ 109. Αἱ κλίσεις εἶναι τρεῖς: πρώτη, δευτέρα καὶ τρίτη.

§ 110. Αἱ πτώσεις εἶναι πέντε: ὀνομαστική, γενική, δοτική, αἰτιατικὴ καὶ κλητική.

§ 111. Ἡ ὀνομαστικὴ καὶ ἡ κλητικὴ λέγονται ὀρθαὶ πτώσεις, ἡ δὲ γενικὴ, δοτικὴ καὶ αἰτιατικὴ πλάγια.

Γύνασμα.— Διάκρινον τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπομείων λέξεων :

ὁ μαθητής, οἱ μαθηταί, τὸ βιβλίον, τὰ βιβλία, ἡ οἰκία, αἱ οἰκίαι, ἡ θάλασσα, τὰ μῦλα, οἱ καρποί, τὸ σχολεῖον, ἡ κεφαλή, αἱ ψυχαί, τὰ φύλλα, οἱ ἵπποι, ὁ πατήρ, αἱ χελιδόνες, αἱ φωλαί, οἱ κόρακες, τὰ πλοῖα.

1. ΑΡΘΡΟΝ

§ 112. Ἄρθρα λέγονται αἱ λέξεις ὁ, ἡ, τό, αἱ ὁποῖαι τίθενται πρὸ τῶν ὀνομάτων· π. χ. ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, τὸ παιδίον.

§ 113. Ἐκ τῶν ἄρθρων διακρίνεται τὸ γένος τῶν ὀνομάτων. Οὕτω ἀρσενικοῦ γένους εἶναι, ὅσα λαμβάνουσι τὸ ἄρθρον ὁ, θηλυκοῦ, ὅσα λαμβάνουσι τὸ ἄρθρον ἡ, καὶ οὐδετέρου, ὅσα λαμβάνουσι τὸ ἄρθρον τό· π. χ. ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, τὸ τέκνον.

§ 114. Τὰ ἄρθρα καθιστῶσι τὰ ὀνόματα γνωστὰ καὶ ὠρισμένα· π. χ. Ἰωάννης, ὁ Ἰωάννης.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ

	Ἐρικός ἀριθμός.			Πληθυντικός ἀριθμός.		
	Ἄρσεν.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσεν.	Θηλ.	Οὐδ.
Ὄν.	ὁ	ἡ	τό	οἱ	αἱ	τά
Γεν.	τοῦ	τῆς	τοῦ	τῶν	τῶν	τῶν
Δοτ.	τῷ	τῇ	τῷ	τοῖς	ταῖς	τοῖς
Αἰτ.	τόν	τήν	τό	τούς	τάς	τά
Κλ.	ῶ	ῶ	ῶ	ῶ	ῶ	ῶ

Παρατηρήσεις.

§ 115. Τὸ ἄρθρον κλητικὴν δὲν ἔχει καὶ διὰ τοῦτο πρὸ τῆς κλητικῆς τῶν ὀνομάτων τίθεται τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα **ὦ**.

§ 116. Τὰ ἄρθρα **ὦ, ἦ, αἶ, αἶ** δασύνονται καὶ δὲν τὸνίζονται.

Γύμνασμα — Θέσον τὰ κατάλληλα ἄρθρα πρὸ τῶν ἐπομένων λέξεων :

κῆπος—πατρός,—πατὴρ γράφει πρὸς—θεῖον,—φύλλα τῶν δένδρων πίπτουσιν,—οἰκίαι—πόλεως εἶναι ὑψηλαί,—πίλος—Γεωργίου ἐχάθη,—ψυχαὶ πετῶσιν εἰς—ἀγρούς, ἐν—ναῶ προσεύχονται—χριστιανοί,—Ἰωάννης ἐν—οἰκίᾳ διάγει καλῶς,—κύνες—ποιμένων,—τράπεζαν—οἰκίας—ἀδελφοῦ,—ἀνθρώποις καὶ—ζῳοῖς,—κώδων—ναοῦ,—ἰχθύες—θαλάσσης.

2. ΟΝΟΜΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ

§ 117. **Οὐσιαστικὰ** λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι φανερώνουσι πρόσωπα, ζῶα, φυτὰ ἢ πράγματα· π. χ. *Ἐλένη, γαλῆ, μηλέα, τράπεζα*.

§ 118. Τὰ οὐσιαστικὰ δικιροῦνται εἰς **συγκεκριμένα** καὶ εἰς **ἀόηθημένα**.

§ 119. **Συγκεκριμένα** λέγονται τὰ οὐσιαστικὰ, τὰ ὅποια αἰσθανόμεθα· π. χ. *ἄνθρωπος, δένδρον, λέων*.

§ 120. **Ἀόηθημένα** λέγονται τὰ οὐσιαστικὰ, τὰ ὅποια δὲν αἰσθανόμεθα, ἀλλὰ μόνον ἐννοοῦμεν· π. χ. *κακόν, ἀρετή, εὐλιχρία*.

§ 121. **Κύρια** λέγονται τὰ οὐσιαστικὰ, διὰ τῶν ὁποίων

ὀνομάζομεν πρόσωπον ἢ πράγμα ὠρισμένον· π. χ. *Δημήτριος, Ἀθηναί, Λίμος.*

§ 122. **Προσθηγορικὰ** λέγονται τὰ οὐσιαστικά, διὰ τῶν ὁποίων ὀνομάζομεν ὅλα τὰ ὁμοειδῆ ὄντα· ὡς *παῖδες, οἰκίαι, μητέρες, βιβλία.*

§ 123. **Περιοληπτικά** λέγονται τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ σημαίνουσι πολλά· π. χ. *στρατός, λαός, στόλος, πλῆθος.*

Γύμνασμα.—Νὰ διακριθῶσιν ἐκ τῶν κατωτέρω οὐσιαστικῶν τὰ συγκεκριμένα, τὰ ἀφηρημένα, τὰ κύρια, τὰ προσθηγορικὰ καὶ τὰ περιοληπτικά:

οἶκος, λαός, ἀρετή, ἀγαθότης, δικαιοσύνη, χαρά, ἀδικία, οὐρανός, βιβλίον, στρατός, στρατηγός, πτηνά, χελιδών, ἄρτος, τράπεζα, φιλία, Σπάρτη, Κωνσταντινούπολις, βόες, γαλαῖα, κύνες, Πέτρος, Δημοσθένης, στόλος.

ΘΕΜΑ, ΧΑΡΑΚΤΗΡ, ΚΑΤΑΛΗΞΙΣ

§ 124. **Θέμα** λέγεται τὸ μέρος τῆς λέξεως, τὸ ὅποιον δὲν μεταβάλλεται.

§ 125. **Χαρακτήρ** λέγεται τὸ τελευταῖον γράμμα τῆς ρίζης.

§ 126. **Κατάληξις** λέγεται τὸ μέρος τῆς λέξεως, τὸ ὅποιον μεταβάλλεται.

π. χ.	Θέμα	Χαρακτήρ	Κατάληξις
	λόγ	γ	ος
	χαρ	ρ	ά

ΚΛΙΣΕΙΣ

§ 127. **Κλιτὰ** λέγονται τὰ μέρη τοῦ λόγου, τὰ ὅποια μεταβάλλουσι κατάληξιν· π. χ. ὁ **μαθητῆς**, τοῦ **μαθητοῦ**, οἱ **μαθηταί**.

§ 128. Αἱ μεταβολαὶ τῶν καταλήξεων γίνονται κατ' ἰδιαιτέρον τύπον, ὅστις ὀνομαζέται **κλίσις**.

§ 129. Αἱ κλίσεις εἶναι τρεῖς: **πρώτη, δευτέρα καὶ τρίτη**.

§ 130. Ὅσα ὀνόματα κλίνονται κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν λέγονται **πρωτόκλιτα**, ὅσα κατὰ τὴν δευτέραν, **δευτεροκλιτα**, καὶ ὅσα κατὰ τὴν τρίτην, **τριτοκλιτα**.

Πρώτη κλίσις.

§ 131. Κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν κλίνονται ὀνόματα ἀρσενικά καὶ θηλυκά, ἐξ ὧν τὰ μὲν ἀρσενικά λήγουσιν εἰς **ας καὶ ης**, τὰ δὲ θηλυκά εἰς **α καὶ η**· π. χ. ὁ **νεανίας**, ὁ **κριτής**, ἡ **χαρά**, ἡ **τροφή**.

§ 132. Ἡ πρώτη κλίσις οὐδέτερα δὲν ἔχει.

Δευτέρα κλίσις.

§ 133. Κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν κλίνονται ὀνόματα ἀρσενικά καὶ θηλυκά λήγοντα εἰς **ος** καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς **ον**· π. χ. ὁ **κῆπος**, ἡ **ὁδός**, τὸ **μῆλον**.

Τρίτη κλίσις.

§ 134. Κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν κλίνονται τὰ ὀνόματα, τὰ ὅποια ἔχουσιν εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις μίαν συλλαβὴν περισσότεράν ἢ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ· π. χ. ὁ **γέρον**, τοῦ **γέροντος**, ἡ **λαμπάς**, τῆς **λαμπάδος**.

Γύμνασμα.—Νά διακριθῶσι τὰ πρωτόκλιτα, τὰ δευτερόκλιτα καὶ τὰ τριτόκλιτα τῶν ἐξῆς ὀνομάτων:

πολιτής, χαρά, ταμίας, λύκος, ψυτόν, λέων, χάρις, ἵππος, δικαστής, μαθητής, θάλασσα, γλώσσα, κήπος, ναός, βιβλίον, μάθημα, ποιμήν, ἀπδών, γέρον, ὄρνις, πατρις, κόραξ.

ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

§ 135. Τὰ **πρωτόκλιτα** ὀνόματα ἔχουσιν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις ἴσας συλλαβὰς καὶ λέγονται **ἰσοσύλλαβα**.

§ 136. Τὰ πρωτόκλιτα μεταβάλλουσι τὰ καταλήξεις αὐτῶν ὡς ἐξῆς:

	Ἐρικός ἀριθμός.				Πληθυν. ἀριθμός.	
	Ἄρσενικά.		Θηλυκά.		Ἄρσ. Θηλ.	
Ὀν.	ας	ης	α	η	αι	
Γεν.	ου	ου	ας	ης	ων	
Δοτ.	ζ	η	ζ	η	αις	
Αἰτ.	αν	ην	αν	ην	ας	
Κλ.	α	η-α	α	η	αι	

Παραδείγματα.

	Ἄρσενικά.			Πληθυντικός ἀριθμός.		
	Ἐρικός ἀριθμός			Πληθυντικός ἀριθμός.		
Ὀν.	ὁ	νεανίας	κριτής	οἱ	νεανία	κριταί
Γεν.	τοῦ	νεανίου	κριτοῦ	τῶν	νεανιῶν	κριτῶν
Δοτ.	τῷ	νεανίᾳ	κριτῇ	τοῖς	νεανίαις	κριταῖς
Αἰτ.	τόν	νεανίαν	κριτήν	τούς	νεανίας	κριτάς
Κλ.	ᾧ	νεανία	κριτά	ᾧ	νεανία	κριταί

'Ενικός ἀριθμὸς

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Θηλυκά.

Ὄν.	ἡ	χαρᾶ	τροφή	αἱ	χαραὶ	τροφαὶ
Γεν.	τῆς	χαρᾶς	τροφῆς	τῶν	χαρῶν	τροφῶν
Δοτ.	τῇ	χαρᾷ	τροφῇ	ταῖς	χαραῖς	τροφαῖς
Αἰτ.	τήν	χαράν	τροφήν	τάς	χαράς	τροφάς
Κλ.	ᾧ	χαρᾶ	τροφῇ	ᾧ	χαραὶ	τροφαὶ

'Ενικός ἀριθμὸς.

Πληθυντικός ἀριθμὸς.

Θηλυκά.

Ὄν.	ἡ	γλῶσσα	τράπεζα	αἱ	γλῶσσαι	τράπεζαι
Γεν.	τῆς	γλώσσης	τραπέζης	τῶν	γλωσσῶν	τραπέζων
Δοτ.	τῇ	γλώσση	τραπέζῃ	ταῖς	γλώσσαις	τραπέζαις
Αἰτ.	τήν	γλώσσαν	τράπεζαν	τάς	γλώσσας	τραπέζας
Κλ.	ᾧ	γλῶσσα	τράπεζα	ᾧ	γλῶσσαι	τράπεζαι

Παρατηρήσεις.

§ 137. Ὅσα ὀνόματα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγουσῆς, εἰς μὲν τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν ὀξύνονται, εἰς δὲ τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν περισπῶνται· π. χ. ἡ χαρά, τῆς χαρᾶς, τῇ χαρᾷ, τὴν χαράν, ᾧ χαρᾶ.

§ 138. Ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν εἰς **ης** ἀρσενικῶν λήγει εἰς **η**· ὡς ᾧ Μιλτιάδη, ᾧ Εἰρηνοδικῆ, ᾧ Ἀριστείδη.

§ 139. Τὰ εἰς **της** καὶ τὰ σύνθετα, τὰ ὁποῖα λήγουσιν εἰς **ώλης, μέτρης, ὥρης, τρίβης, λάτρης, ἀρχης**, λήγουσιν εἰς τὴν κλητικὴν εἰς **α** βραχύ· ὡς ᾧ μαθητά, ᾧ κριτά, ᾧ βιβλιοπῶλα, ᾧ τελῶνα.

§ 140. Τὰ κύρια ὀνόματα κλίνονται εἰς τὸν ἀριθμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπαντῶσιν· ὡς ὁ *Μιλτιάδης*, αἱ *Ἀθηναί*.

§ 141. Ἐν τῶν εἰς **α** ληγόντων θηλυκῶν, ὅσα πρὸ τοῦ **α** ἔχουσι *ῶωνῆεν* ἢ *θ*, φυλάττουσι τὸ **α** εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, ὅσα δὲ ἔχουσι σύμφωνον τρέπουσι τὸ **α** εἰς **η**· ὡς ἡ *χαρά*, τῆς *χαρᾶς*, τῆ *χαρᾶ*· ἡ *οἰκία*, τῆς *οἰκίας*· ἡ *τράπεζα*, τῆς *τραπέζης*, τῆ *τραπέζῃ*.

§ 142. Ἡ κατάληξις **ας** τῆς πρώτης κλίσεως εἶναι πάντοτε μακρά· ὡς τὰς *μούσας*, τῆς *οἰκίας*.

§ 143. Πάντα τὰ πρωτόκλιτα οὐσιαστικά εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ περισπῶνται· ὡς τῶν *χαρῶν*, τῶν *τροφῶν*, τῶν *τραπέζων*.

Γύμνασμα.— Κλίνον τὰ ἐξῆς ὀνόματα:

ὁ ἐργάτης, ὁ λεχίας, ὁ κρεοπώλης, ὁ εἰρηνοδίκης, ὁ Ἀριστείδης, ὁ δικαστής, ἡ χώρα, ἡ οἰκία, ἡ χάλαζα, ἡ κεφαλὴ, ἡ ζώνη, ἡ ἐλαία, ἡ ἐσπέρα, ἡ κλίνη, ἡ ἄμαξα, ἡ βροχὴ, ἡ μαθήτρια, ὁ ἀνθοπώλης, ὁ ποιητής, ἡ ξηρά, ἡ διακοπή, ὁ τελώνης, ὁ πολίτης, ἡ ἀρετὴ, ἡ μουσα, ἡ σφαῖρα.

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν εἰς **α** ληγόντων θηλυκῶν.

§ 144. Ὅσα θηλυκὰ τρέπουσι τὸ **α** εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς **η**, ἔχουσι τὸ **α** βραχύ· ὡς ἡ *τράπεζα*, ἡ *μούσα*.

§ 145. Ὅλα τὰ ὀξύτονα ἔχουσι τὸ **α** μακρόν· ὡς *φω.λεῖα*, *σπιά*.

§ 146. Ὅλα τὰ προπροξύτονα ἔχουσι τὸ **α** βραχύ· ὡς *γέφυρα*, *μάχαιρα*, *τράπεζα*.

§ 147. Τὰ εἰς **εἰα** προξύτονα ἔχουσι τὸ **α** μακρόν· ὡς *ἔγ.ία*, *βασι.λεῖα*, *κολα.κεῖα*.

§ 148. Τὰ εἰς **ρα** δισύλλαβα, ὅταν ἔχωσιν εἰς τὴν παραλήγουσιν δίφθογγον, πλὴν τῆς **αυ**, ἔχουσι τὸ **α** βραχύ· ὡς μοῖρα, σφαῖρα.

§ 149. Τὰ εἰς **ρα** δισύλλαβα, ὅταν ἔχωσιν εἰς τὴν παραλήγουσιν φωνῆεν ἢ τὴν δίφθογγον **αυ**, ἔχουσι τὸ **α** μακρόν· ὡς χώρα, αὔρα.

§ 150. Τὰ εἰς **αία** δισύλλαβα ἔχουσι τὸ **α** βραχύ· ὡς μαῖα.

§ 151. Τὰ εἰς **αία** ὑπερδισύλλαβα ἔχουσι τὸ **α** μακρόν· ὡς ἐλαία, κεφαία.

Ἔγνασμα. — Τόνισον τὰς λέξεις :

γλωσσία, θαλασσία, χώρα, μαχαιρα, πεινα, δουλεία, βασιλεία, μαία, ἐλαία, ὄρα. πετρα, σαυρά, μοιρα, μουσα σημαία, κακία, ἀγορα, φώλεα, σφαίρα, ἀληθεία, μυία, πρῶρα, σφύρα.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΑ

§ 152. **Συνηρημένα** λέγονται τὰ ὀνόματα, τὰ ὅποια συναίρουσιν· ὡς γα.λέα-γα.λή.

§ 153. Τὰ συνηρημένα ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως εἶναι **ὀλοπαθῆ**, ἧτοι συναίρουσιν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις.

Παραδείγματα.

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ἄρσενικά.

Ὀν. ὁ	Βορρέας-ᾶς	Ἐρμέας-ῆς	οἱ	Ἐρμέαι-αῖ
Γεν. τοῦ	Βορρέου-ᾶ	Ἐρμέου-οῦ	τῶν	Ἐρμέων-ῶν
Δοτ. τῷ	Βορρέα-ῆ	Ἐρμέα-ῆ	τοῖς	Ἐρμέαις-αῖς
Αἰτ. τὸν	Βορρέαν-ᾶν	Ἐρμέαν-ῆν	τούς	Ἐρμέας-ᾶς
Κλ. ᾧ	Βορρέα-ᾶ	Ἐρμέα-ῆ	ᾧ	Ἐρμέαι-αῖ

Θηλυκά.

Ὄν.	ἡ	Ἀθηνάα	ᾶ	γαλέα-ῆ	αἶ	γαλέα-αι
Γεν.	τῆς	Ἀθηνάας	-ᾶς	γαλέας-ῆς	τῶν	γαλέων-ῶν
Δοτ.	τῇ	Ἀθηνάα	-ᾶ	γαλέα-ῆ	ταῖς	γαλέαις-αῖς
Αἰτ.	τήν	Ἀθηνάαν	-ᾶν	γαλέαν-ῆν	τάς	γαλέας-ᾶς
Κλ.	ῶ	Ἀθηνάα	-ᾶ	γαλέα-ῆ	ῶ	γαλέα-αι

Παρατήρησις.

§ 154. Τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα εἰς ὅλας τὰς πτώσεις περισπῶνται.

Γύμνασμα. — Κλίνον κατὰ τὰ ἄνωτέρω παραδείγματα τὰ ὀνόματα :

ἡ ροδῆ, ἡ λεοντῆ, ἡ ἀμυγδαλῆ, ἡ συκῆ, ὁ Ἀπελλῆς.

ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

§ 155. Τὰ δευτερόκλιτα ὀνόματα εἶναι, ὡς τὰ πρωτόκλιτα, ἰσοσύλλαβα, λαμβάνουσι δὲ τὰς ἐπομένας καταλήξεις :

	Ἑνικὸς ἀριθμὸς.		Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.	
	Ἄρσ. Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ. Θηλ.	Οὐδ.
Ὄν.	ος	ον	αἶ	α
Γεν.	ου	ου	ων	ων
Δοτ.	ω	ω	αις	οις
Αἰτ.	ον	ον	ους	α
Κλ.	ος (ε)	ον	αι	α

Παραδείγματα.

Ἐπικὸς ἀριθμὸς.		Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.	
Ἄρσεν.	Θηλ.	Ἄρσεν.	Θηλ.
Ὄν. ὁ λόγος	ἡ ὁδός	οἱ λόγοι	αἱ ὁδοί
Γεν. τοῦ λόγου	τῆς ὁδοῦ	τῶν λόγων	τῶν ὁδῶν
Δοτ. τῷ λόγῳ	τῇ ὁδῷ	τοῖς λόγοις	ταῖς ὁδοῖς
Αἰτ. τὸν λόγον	τὴν ὁδόν	τοὺς λόγους	τὰς ὁδοὺς
Κλ. ὦ λόγε(ος)	ὦ ὁδός(έ)	ὦ λόγοι.	ὦ ὁδοί

Οὐδέτερον.

Ὄν. τὸ μῆλον	τὰ μῆλα
Γεν. τοῦ μήλου	τῶν μήλων
Δοτ. τῷ μῆλῳ	τοῖς μήλοις
Αἰτ. τὸ μῆλον	τὰ μῆλα
Κλ. ὦ μῆλον	ὦ μῆλα

Παρατηρήσεις.

§ 156. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τρεῖς πτώσεις ὁμοίας: τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν· π. χ. τὸ *μῆλον*, ὦ *μῆλον*.

§ 157. Τὸ **α** εἰς τὸ τέλος τῶν οὐδετέρων εἶναι βραχύ· π. χ. *μῆλα*.

§ 158. Ἡ κλητικὴ τῶν εἰς **ος** ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν λήγει εἰς **ος** καὶ **ε**· π. χ. ὦ *λόγος* καὶ ὦ *λόγε*.

§ 159. Ὅσα δευτερόκλιτα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης, εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν περισπῶνται, εἰς δὲ τὰς ἄλλας πτώσεις ὀξύνονται· π. χ. ὁ *καρπός*, τοῦ *καρποῦ*.

Γύνασμα.— Κλίνον τὰς λέξεις :

ὁ βοσκός, ἡ ἄσβεστος, τὸ ἔρπετόν, ὁ βάτραχος, ἡ ψῆφος, τὸ ταμείον, ὁ τροχός, ἡ τροφός, τὸ τέκνον, ὁ παράδεισος, τὸ κηρίον, τὸ φόν, τὸ φαγητόν, ἡ ἔρημος, τὸ κιβώτιον, ὁ ἵππος, τὸ λάχανον, ὁ κυνηγός,

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ

§ 160. Τὰ **συνηρημένα** τῆς δευτέρας κλίσεως εἶναι **ὄλοπαθῆ**.

Παραδείγματα.

Ἐρικὸς ἀριθμός.

Πληθυντικὸς ἀριθμός.

Ἄρσεν.

Οὐδ.

Ἄρσεν.

Οὐδ.

Ὄν. ὁ νόος-οὐς τὸ ὀστέον-οῦν	οἱ νόοι-νοῖ τὰ ὀστέα-ᾶ
Γεν. τοῦ νόου-νοῦ τοῦ ὀστέου-οῦ	τῶν νόων-νῶν τῶν ὀστέων-ῶν
Δοτ. τῷ νόῳ-νῷ τῷ ὀστέῳ-ῳ	τοῖς νόοις-νοῖς τοῖς ὀστέοις-οῖς
Αἰτ. τὸν νόον-νοῦν τὸ ὀστέον-οῦν	τούς νόους-νοῦς τὰ ὀστέα-ᾶ
Κλ. ὦ νόε-νοῦ ὦ ὀστέον-οῦν	ὦ νόοι-νοῖ ὦ ὀστέα-ᾶ.

Παρατήρησις.

§ 161. Τὰ **συνηρημένα** δευτερόκλιτα εἰς ὅλας τὰς πτώσεις περισπῶνται.

Γύνασμα.— Κλίνον κατὰ τὴν ἀνωτέρω πρᾶξιματὰ τὰ ἐπόμενα :

ὁ ροῦς, ὁ πλοῦς, ὁ χνοῦς.

ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

§ 162. Τὰ **τριτόκλιτα** ὀνόματα λέγονται καὶ **περιτοδύλλαβα**, διότι εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις ἔχουσι μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν ἢ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ· π. χ. ὁ *λέων*, τοῦ *λέοντος*.

§ 163. Τὸ θέμα τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων εὐρίσκεται, ἐὰν ἐκ τῆς γενικῆς ἀφαιρεθῇ ἡ κατάληξις **ος**· π. χ. *ἄραβος*, *ἄραβ*=θέμα, *ος*=κατάληξις.

§ 164. Τὰ τριτόκλιτα ὀνόματα κατὰ τὸν χαρακτῆρα χωρίζονται εἰς **φωνηεντόληκτα** καὶ εἰς **συμφωνόληκτα**· π. χ. *ἄραβος*=συμφωνόληκτον, *πόλεως*=φωνηεντόληκτον.

§ 165. Τὰ συμφωνόληκτα ὀνόματα διακρίνονται εἰς τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα **οὐρανισκόφωνον**, **χειλεόφωνον**, **ὀδοντόφωνον**, **ύγρον** καὶ **σ**.

166. Τὰ τριτόκλιτα λήγουσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ εἰς τὰ φωνήεντα **α**, **ι**, **υ**, **ω** καὶ εἰς τὰ σύμφωνα **ν**, **ρ**, **ς**, **ξ**, **ψ**.

§ 167. Τὰ **τριτόκλιτα** λαμβάνουσι τὰς ἐξῆς καταλήξεις:

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ.

Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ.

Ἄρσ.	—	—	Ἄρσ.	—	—
Θηλ.	—	—	Θηλ.	—	—
Οὐδ.	—	—	Οὐδ.	—	—
Ἄρσ.	ος	ος	Ἄρσ.	ες	αῖ
Θηλ.	ι	ι	Θηλ.	ων	ων
Οὐδ.	ι	ι	Οὐδ.	σι	σι
Ἄρσ.	ν-α	—	Ἄρσ.	ας	α
Θηλ.	—	—	Θηλ.	ες	α
Οὐδ.	—	—	Οὐδ.	—	—

Παραδείγματα.

1. Ὀνόματτα ἔχοντα χαρακτηῖρα οὐρανισκόφωνον.

Ἄρσενικά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὀν.	ὁ	κόραξ	ὁ	ὄνουξ	ὁ	λάρυγξ
Γεν.	τοῦ	κόρακος	τοῦ	ὄνουχος	τοῦ	λάρυγγος
Δοτ.	τῷ	κόρακι	τῷ	ὄνουχι	τῷ	λάρυγγι
Αἰτ.	τὸν	κόρακα	τὸν	ὄνουχα	τὸν	λάρυγγα
Κλ.	ῶ	κόραξ	ῶ	ὄνουξ	ῶ	λάρυγξ

Π.ληθυντικός ἀριθμός.

Ὀν.	οἱ	κόρακες	οἱ	ὄνουχες	οἱ	λάρυγγες
Γεν.	τῶν	κοράκων	τῶν	ὄνούχων	τῶν	λαρύγγων
Δοτ.	τοῖς	κόραξι	τοῖς	ὄνουξι	τοῖς	λάρυγγι
Αἰτ.	τούς	κόρακας	τούς	ὄνουχας	τούς	λάρυγγας
Κλ.	ῶ	κόρακες	ῶ	ὄνουχες	ῶ	λάρυγγες

Θηλυκά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Π.ληθυντ. ἀριθμός.

Ὀν.	ἡ	πλάξ	αἷξ	αἶ	πλάκες	αἶγες
Γεν.	τῆς	πλακῶς	αἰγῶς	τῶν	πλακῶν	αἰγῶν
Δοτ.	τῇ	πλακί	αἰγί	ταῖς	πλαξί	αἰξί
Αἰτ.	τὴν	πλάκα	αἶγα	τάς	πλάκας	αἶγας
Κλ.	ῶ	πλάξ	αἷξ	ῶ	πλάκες	αἶγες

Παρατηρήσεις.

§ 168. Ὅσα ὀνόματα ἔχουσι χαρακτηῖρα οὐρανισκόφωνον, λαμβάνουσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ ς καὶ τρέπουσι τὸ οὐρανισκόφωνον εἰς ξ· ὡς αἶγες=αἷξ.

§ 169. Εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ὁ οὐρανισκόφωνος χαρακτήρ μετὰ τοῦ **θ** τῆς καταλήξεως τρέπεται εἰς **ξ**· ὡς τοῖς κόρασι=κόραξι.

§ 170. Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα οὐρανισκόφωνον ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μετὰ τὴν ὀνομαστικὴν· ὡς ἡ αἶξ, ὦ αἶξ· ὁ ὄνυξ, ὦ ὄνυξ.

§ 171. Τὰ μονοσύλλαβα εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις, γενικὴν, δοτικὴν καὶ αἰτιατικὴν, τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· ὡς πλάξ, πλαχός, πλαχί.

Γύνασμα.— Κλίνον κατὰ τὰ ἀνωτέρω τὰ ἐπόμενα :

ὁ φύλαξ, ὁ ἄνθραξ, ὁ πίναξ, ὁ ρύαξ, ὁ φάρυγξ, ὁ κίβουξ, ἡ μάστιξ, ἡ πτέρουξ, ἡ πλάστιγξ, ἡ φλόξ, ἡ διῶρουξ.

2. Ὄνόματα ἔχοντα χαρακτῆρα χειλεόφωνον.

Ἄρσενικά.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντ. ἀριθμὸς.

Ὄν.	ὁ	γῦψ	ἄραψ	οἱ	γῦπες	ἄραβες
Γεν.	τοῦ	γυπὸς	ἄραβος	τῶν	γυπῶν	ἄράβων
Δοτ.	τῷ	γυπι	ἄραβι	τοῖς	γυψι	ἄραβι
Αἰτ.	τὸν	γῦπα	ἄραβα	τούς	γῦπας	ἄραβας
Κλ.	ὦ	γῦψ	ἄραψ	ὦ	γῦπες	ἄραβες

Θηλυκά.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντ. ἀριθμὸς.

Ὄν.	ἡ	σκνίψ	φλέψ	αἱ	σκνίπες	φλέβες
Γεν.	τῆς	σκνιπὸς	φλεβός	τῶν	σκνιπῶν	φλεβῶν
Δοτ.	τῇ	σκνιπι	φλεβί	ταῖς	σκνιψι	φλεψι
Αἰτ.	τὴν	σκνίπα	φλέβα	τάς	σκνίπας	φλέβας
Κλ.	ὦ	σκνίψ	φλέψ	ὦ	σκνίπες	φλέβες

Παρατηρήσεις.

§ 172. Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα χειλεόφωνον λαμβάνουσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικῶς ς, ὅπερ μετὰ τοῦ χειλεόφωνου τρέπεται εἰς ψ· π. χ. ὁ γύρις=γύψ, ὁ ἄραβς=ἄραψ.

§ 173. Εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ὁ χειλεόφωνος χαρακτηῖρ μετὰ τοῦ θ τῆς κατακλιζεως τρέπεται εἰς ψ· ὡς τοῖς ἄραβσι=ἄραψι.

§ 174. Ἡ κλητικὴ τῶν ὀνομάτων τῶν ἔχόντων χαρακτηῖρα χειλεόφωνον εἶναι ὁμοία μετὰ τὴν ὀνομαστικὴν· ὡς ὁ ἄραψ, ὦ ἄραψ.

§ 175. Τὰ μονοσύλλαβα εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· ὡς ὁ γύψ, τοῦ γυπός, ἡ φ.λέψ, τῆς φ.λεός.

Γύμνασμα.—Κλίνον κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τὰ ἐξῆς: ὁ κώνωψ, ὁ Πέλωψ, ὁ Κύκλωψ, ὁ αἰθίοψ, ὁ σκώληξ, ὁ χάλυψ, ἡ λαίλαψ.

3. Ὄνοματα ἔχοντα χαρακτηῖρα ὀδοντόφωνον.

Ἄρσενικά.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.

Ὄν.	ὁ	λέβης	γέρων	γίγας	γέλως
Γεν.	τοῦ	λέβητος	γέροντος	γίγαντος	γέλωτος
Δοτ.	τῷ	λέβητι	γέροντι	γίγαντι	γέλωτι
Αἰτ.	τὸν	λέβητα	γέροντα	γίγαντα	γέλωτα
Κλ.	ὦ	λέβης	γέρον	γίγαν	γέλως

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὅν.	οἱ	λέβητες	γέροντες	γίγαντες	γέλωτες
Γεν.	τῶν	λεβήτων	γερόντων	γιγάντων	γελώτων
Δοτ.	τοῖς	λέβησι	γέρουσι	γίγασι	γέλωσι
Αἰτ.	τούς	λέβητας	γέροντας	γίγαντας	γέλωτας
Κλ.	ὧ	λέβητες	γέροντες	γίγαντες	γέλωτες

Οηλυκά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὅν.	ἡ	χάρις	ἐλπίς	ὄρνις	λαμπάς
Γεν.	τῆς	χάριτος	ἐλπίδος	ὄρνιθος	λαμπάδος
Δοτ.	τῇ	χάριτι	ἐλπίδι	ὄρνιθι	λαμπάδι
Αἰτ.	τήν	χάριν	ἐλπίδα	ὄρνιν	λαμπάδα
Κλ.	ὧ	χάρι	ἐλπίς	ὄρνι	λαμπάς

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὅν.	αἱ	χάριτες	ἐλπίδες	ὄρνιθες	λαμπάδες
Γεν.	τῶν	χαρίτων	ἐλπίδων	ὄρνιθων	λαμπάδων
Δοτ.	ταῖς	χάρισι	ἐλπίσι	ὄρνισι	λαμπάσι
Αἰτ.	τάς	χάριτας	ἐλπίδας	ὄρνιθας	λαμπάδας
Κλ.	ὧ	χάριτες	ἐλπίδες	ὄρνιθες	λαμπάδες

Ουδέτερα.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὅν.	τὸ	σῶμα	μέλι
Γεν.	τοῦ	σώματος	μέλιτος
Δοτ.	τῷ	σώματι	μέλιτι
Αἰτ.	τὸ	σῶμα	μέλι
Κλ.	ὧ	σῶμα	μέλι

Πληθυντικός ἀριθμός.

τὰ	σώματα
τῶν	σωμάτων
τοῖς	σώμασι
τὰ	σώματα
ὧ	σώματα

Παρατηρήσεις.

§ 176. Ἡ ὀνομαστικὴ τῶν ὀνομάτων, τὰ ὅποια ἔχουσι χαρακτηῖρα ὀδοντόφωνον, σχηματίζεται διὰ προσθήκης τοῦ ς, ὅποτε ὁ ὀδοντόφωνος χαρακτήρ ἀποβάλλεται· ὡς λαμπάδς = λαμπάς, χάριτς = χάρις.

§ 177. Ἡ ὀνομαστικὴ τῶν οὐδετέρων γίνεται ἐκ τοῦ θέματος, ἐὰν ἀφαιρεθῇ ἐξ αὐτοῦ ὁ χαρακτήρ· ὡς τὸ σώματ = σώμα.

§ 178. Κατὰ γενικὸν κανόνα πάντα τὰ ὀξύτονα σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν· ὡς ἡ λαμπάς, ὦ λαμπάς, ἡ σφραγίς, ὦ σφραγίς.

§ 179. Ἐκ τῶν εἰς ις ληγόντων, τὰ μὲν ὀξύτονα ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν καὶ τὴν αἰτιατικὴν εἰς α, τὰ δὲ μὴ ὀξύτονα τὴν κλητικὴν ἄνευ σ καὶ τὴν αἰτιατικὴν εἰς ν· π. χ. ἡ ἐλπίς, τὴν ἐλπίδα, ὦ ἐλπίς, ἡ χάρις, τὴν χάριν, ὦ χάρις.

§ 180. Ἐκ τῶν ἐχόντων ντ, τὰ μὲν ὀξύτονα σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν, τὰ δὲ παροξύτονα ὁμοίαν μὲ τὸ θέμα· π. χ. ὁ ὀδοός, ὦ ὀδοός, ὁ γέρον, ὦ γέρον.

§ 181. Τὰ σύμφωνα ντ πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλονται, τὸ δὲ πρὸ αὐτῶν βραχὺ φωνῆεν ἐκτείνεται εἰς μακρὸν· π. χ. γέροντς = γέροντοι, ὀδόντς = ὀδοίς.

§ 182. Τὰ μονοσύλλαβα εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης. Ἐξαιροῦνται ὀλίγα τινά· ὡς παιδων, ὄτων, δίδων, φώτων.

Γύμνασμα.—Κλῖνον κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τὰ ἀκόλουθα :

ὁ λέων, ὁ ἄρχων, ὁ ἐλέφας, ὁ θεράπων, ἡ σφραγίς,
ὁ τάπης, ὁ Κάλχας, ὁ ἰδρώς, τὸ θεῦμα, τὸ μνῆμα, ἡ ἐφημε-
ρίς, ἡ ἐβδομάς, ἡ νεάνις, ὁ πέννης, ἡ καθαριότης, ἡ πατρις,
ἡ ἔρις.

4. Ὀνόματα ἔχοντα χαρακτῆρα ὑγρόν.

Ἄρσενικά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὀν.	ὁ	ρήτωρ	ποιμὴν	μὴν	πατῆρ	ἄγων
Γεν.	τοῦ	ρήτορος	ποιμένος	μηνός	πατρός	ἄγωνος
Δοτ.	τῷ	ρήτορι	ποιμένι	μηνι	πατρὶ	ἄγωνι
Αἰτ.	τὸν	ρήτορα	ποιμένα	μῆνα	πατέρα	ἄγωνα
Κλ.	ῶ	ρήτορ	ποιμὴν	μὴν	πάτερ	ἄγων

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὀν.	οἱ	ρήτορες	ποιμένες	μῆνες	πατέρες	ἄγῶνες
Γεν.	τῶν	ρητόρων	ποιμένων	μηνῶν	πατέρων	ἄγωνων
Δοτ.	τοῖς	ρήτορσι	ποιμέσι	μησὶ	πατράσι	ἄγῶσι
Αἰτ.	τούς	ρήτορας	ποιμένας	μῆνας	πατέρας	ἄγῶνας
Κλ.	ῶ	ρήτορες	ποιμένες	μῆνες	πατέρες	ἄγῶνες

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὀν.	ὁ	βραχίων	κλητῆρ	οἱ	βραχίονες	κλητῆρες
Γεν.	τοῦ	βραχίονος	κλητῆρος	τῶν	βραχιόνων	κλητῆρων
Δοτ.	τῷ	βραχίονι	κλητῆρι	τοῖς	βραχίονσι	κλητῆρσι
Αἰτ.	τὸν	βραχίονα	κλητῆρα	τούς	βραχίονας	κλητῆρας
Κλ.	ῶ	βραχίον	κλητῆρ	ῶ	βραχίονες	κλητῆρες

Θηλυκά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ἡ ρίς	χελιδών	αἱ ρίνες	χελιδόνες
Γεν.	τῆς ρινός	χελιδόνος	τῶν ρινῶν	χελιδόνων
Δότ.	τῇ ρινί	χελιδόνι	ταῖς ρισί	χελιδόσι
Αἰτ.	τὴν ρίνα	χελιδόνα	τάς ρίνας	χελιδόνας
Κλ.	ῶ ρίς	χελιδών	ῶ ρίνες	χελιδόνες

Παρατηρήσεις.

§ 183. Τὰ ὑγράκλιτα σχηματίζουνσι σχεδὸν πάντα τὴν ὀνομαστικὴν ἄνευ ς· π. χ. ἀγῶν, χελιδῶν, μήν, πατήρ.

§ 184. Ὀλίγιστα ἔχοντα χαρακτῆρα ν, σχηματίζουνσι τὴν ὀνομαστικὴν διὰ προσθήκης τοῦ ς. Εἰς ταῦτα ἀποβιβλεται τὸ ν πρὸ τοῦ ς καὶ ἐκτείνεται τὸ βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος εἰς μακρόν· π. χ. ρίνς=ρίς, τάλας=τάλας, μέλας=μέλας.

§ 185. Ἐκ τῶν ὑγράκλιτων τὰ μὲν ὀξύτονα ἔχουσι τὴν κλητικὴν ἰμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν, τὰ δὲ μὴ ὀξύτονα ὀμοίαν μὲ τὸ θέμα. Ἐξαιροῦνται τὰ ὀνόματα πατήρ καὶ σωτήρ· π. χ. ὁ ἀγῶν, ῶ ἀγῶν, ὁ ποιμήν, ῶ ποιμήν, ὁ πατήρ, ῶ πάτερ, ὁ ρήτωρ, ῶ ρήτωρ, ὁ σωτήρ, ῶ σῶτερ.

§ 186. Εἰς τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ρ, συγχόπτεται ἔνδοτε τὸ ε εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ, εἰς δὲ τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ μετὰ τὴν ἀπεβολὴν τοῦ ε παρεντίθεται α βραχὺ· π. χ. πατέρος=πάτρός, πατέρι=πατρί, πατέρισι=πατράσι.

Γύνασμα.—Κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα κλῖνον τὰ ἐπόμενα:

ὁ Ἕλλην, ὁ σωτήρ, ἡ μήτηρ, ἡ θυγάτηρ, ὁ ἀστήρ, ὁ σωλὴν, ὁ λιπὴν, ὁ δελφίον, ὁ λειψῶν, ὁ αἰών, ἡ ἀνδῶν, ὁ παιάν, ἡ εἰκῶν, ὁ χειμῶν, ὁ πνεύμων.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΑ

§ 187. Τὰ συνηρημένα ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως εἶναι ὀλοπαθῆ ἢ ὀλιγοπαθῆ, διακρίνονται δὲ κατὰ τὸν χαρακτηῆρα εἰς ἀφωνόληκτα, εἰς ὑγρόληκτα, εἰς διγυμόληκτα καὶ εἰς φωνεντόληκτα.

Παραδείγματα.

1. Ἀφωνόληκτα.

Ἀρσενικά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ Ξενοφάων-ῶν	Δοτ.	τῷ Ξενοφόντι-ῶντι
Γεν.	τοῦ Ξενοφόντος-ῶντος	Αἰτ.	τὸν Ξενοφόντα-ῶντα
	Κλ.	ῶ	Ξενοφάων-ῶν

Ἐρικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ πλακίεις-οῦς	οἱ	πλακέντες-οῦντες
Γεν.	τοῦ πλακέντος-οῦντος	τῶν	πλακέντων-οῦντων
Δοτ.	τῷ πλακέντι-οῦντι	τοῖς	πλακέσι-οῦσι
Αἰτ.	τὸν πλακέντα-οῦντα	τούς	πλακέντας-οῦντας
Κλ.	ῶ πλακίεις-οῦς	ῶ	πλακέντες-οῦντες

2. Ὑγρόληκτα.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ Ποσειδάων-ῶν	Δοτ.	τῷ Ποσειδάωνι-ῶνι
Γεν.	τοῦ Ποσειδάωνος-ῶνος	Αἰτ.	τὸν Ποσειδάωνα-ῶνα
	Κλητ.	ῶ	Πόσειδον

3. Σιγμόκληκτα.

Ἄρσενικά.

Ἐρικόσ ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	Σωκράτης	ὁ	Περικλῆς-ῆς
Γεν.	τοῦ	Σωκράτους-ους	τοῦ	Περικλέους-έους
Δοτ.	τῷ	Σωκράτεϊ-ει	τῷ	Περικλεεῖ-έει-εἶ
Αἰτ.	τόν	Σωκράτεα-η(ν)	τόν	Περικλέεα-έα-ῆ
Κλ.	ῶ	Σώκρατες	ῶ	Περικλεες-εις

Θηλυκά.

Οὐδέτερα.

Ἐρικόσ ἀριθμός.

Ἐρικ. ἀριθ. Πληθ. ἀριθ.

Ὄν.	ἡ	αἰδώς	ἡώς	τὸ	γένεος	τὰ	γένεα-η
Γεν.	τῆς	αἰδόος-οῦς	ἡόος οῦς	τοῦ	γένεος	οὐς	τῶν γενέων ῶν
Δοτ.	τῇ	αἰδοῖ-οἶ	ἡοῖ-οἶ	τῷ	γένεϊ-ει	τοῖς	γένεσι
Αἰτ.	τήν	αἰδόα-ῶ	ἡόα-ῶ	τὸ	γένος	τὰ	γένεα-η
Κλ.	ῶ	αἰδοῖ	ἡοῖ	ῶ	γένος	ῶ	γένεα-η

Παρατηρήσεις.

§ 188. Τὰ συνηρημένα ἀφωλόκληκτα σχηματίζουν τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν π. χ. ὁ Ξεροφῶν, ῶ Ξεροφῶν.

§ 189. Εἰς τὰ σιγμόκληκτα τὸ **σ** ἀποβάλλεται μεταξὺ τῶν φωνηέντων καὶ τὰ φωνήεντα συναίρουσιν π. χ. τοῦ γένεος = γένεος = γένους, τὰ γένεσα = γένεα = γένη.

§ 190. Τὸ **ες** τοῦ θέματος τρέπεται εἰς μὲν τὰ ἀρσενικά εἰς **ης**, εἰς δὲ τὰ οὐδέτερα εἰς **ος** π. χ. ὁ Σωκράτης = Σωκράτης, γερες = γένος.

§ 191. Εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τὸ ἐν **δ** ἀποβάλλεται· π.χ. γέρεσαι=γέρεσι.

§ 192. Τὰ εἰς **ως** λήγοντα σχηματίζουσι τὴν δοτικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰ, οἷ· π.χ. ἡ αἰδώ, τῇ αἰδοῖ, ᾧ αἰδοῖ.

§ 193. Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ σιγμόληκτα σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὸ θέμα· π.χ. Σώκρατες.

§ 194. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν· π.χ. τὸ γένος, ᾧ γένος.

4. Φωνεντόληκτα.

Ἄρσενικά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	ἰχθύς	γονεὺς	οἱ	ἰχθύες	γονεές-εἰς
Γεν.	τοῦ	ἰχθύος	γονέως	τῶν	ἰχθύων	γονέων
Δοτ.	τῷ	ἰχθύϊ	γονέει-εἰ	τοῖς	ἰχθύσι	γονεῦσι
Αἰτ.	τόν	ἰχθύν	γονέα	τούς	ἰχθύς	γονεάς εἰς
Κλ.	ᾧ	ἰχθύς	γονεῦ	ᾧ	ἰχθύες	γονεές εἰς

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	πῆχυς	βοῦς	ἦρως	μάντις
Γεν.	τοῦ	πῆχως	βοός	ἦρωος	μάντεως
Δοτ.	τῷ	πῆχεϊ-εἰ	βοῖ	ἦρωϊ	μάντει εἰ
Αἰτ.	τόν	πῆχυν	βοῦν	ἦρωα	μάντιν
Κλ.	ᾧ	πῆχyu	βοῦ	ἦρωας	μάντι

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὅν.	οἱ	πήχες-εις	βέες	ἤρωες	μάντεες-εις
Γεν.	τῶν	πήχεων	βοῶν	ἠρώων	μάντεων
Δοτ.	τοῖς	πήχεσι	βουσι	ἠρωσι	μάντεσι
Αἰτ.	τούς	πήχας-εις	βοῦς	ἠρωας	μάντεας-εις
Κλ.	ὧ	πήχες-εις	βέες	ἤρωες	μάντεες-εις

Θηλυκά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Πληθ. ἀριθ.

Ὅν.	ἡ	πόλις	ἡχώ	Σαπφώ	αἱ πόλεες-εις
Γεν.	τῆς	πόλεως	ἡχόος-οῦς	Σαπφόος οὔς	τῶν πόλεων
Δοτ.	τῇ	πόλει-ει	ἡχόι-οἶ	Σαπφόι-οἶ	ταῖς πόλεσι
Αἰτ.	τήν	πόλιν	ἡχόα-ῶ	Σαπφά ῶ	τάς πόλεις
Κλ.	ῶ	πόλι	ἡχοῖ	Σαπφοῖ	ῶ πόλεες-εις

Οὐδέτερον.

Ἐρικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὅν.	τὸ	ἄστν	σίναπι	τὰ	ἄστεα-η	σινάπεα-η
Γεν.	τοῦ	ἄστεως	σινάπειως	τῶν	ἄστεων	σινάπεων
Δοτ.	τῷ	ἄστεϊ-ει	σινάπει-ει	τοῖς	ἄστεσι	σινάπεσι
Αἰτ.	τὸ	ἄστν	σίναπι	τὰ	ἄστεα-η	σινάπεα-η
Κλ.	ῶ	ἄστν	σίναπι	ῶ	ἄστεα-α	σινάπεα-η

Παρατηρήσεις.

§ 195. Τὰ μὴ ὀξύτονα φωνηεντόκλιτα σχηματίζουν τὴν κλητικὴν ἄνευ **σ**, τὰ δὲ ὀξύτονα ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν· π. χ. ὁ *ιχθός*, ὦ *ιχθός*, ὁ *πῆχυς*, ὦ *πῆχυς*.

§ 196. Τῶν φωνηεντολήκτων τὰ περισσώτερα σχηματίζουσι τὴν γενικὴν εἰς **ως** καὶ τονίζονται παρὰ τὸν κανόνα τοῦ τονισμοῦ ἐπὶ τῆς προπαρκληγούσης· π. χ. ἡ πόλις, τῆς πόλεως, τὸ ἄστυ, τοῦ ἄστεως.

§ 197. Τὰ ἔχοντα ἐν τῷ θέματι **αυ**, **ευ** καὶ **ου** σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν ἄνευ τοῦ **σ** καὶ περισπῶνται. π. χ. ὁ βασιλεὺς, βασιλεῦ, ὁ βοῦς, ὦ βοῦ.

§ 198. Τὸ **υ** τῶν διφθόγγων **αυ**, **ευ** καὶ **ου** πρὸ φωνηεντος ἀποβάλλεται· π. χ. ὁ βασιλεὺς, τοῦ βασιλέως.

§ 199. Ἡ δοτικὴ καὶ ἡ κλητικὴ τῶν εἰς **ω** ληγόντων φωνηεντολήκτων σχηματίζονται, εἰς **οῖ** ἢ ἡχώ, ὦ ἡχοῖ.

§ 200. Ἐκ τῶν ἔχόντων θεματικὸν φωνῆεν **ι** καὶ **υ**, ἄλλα μὲν φυλάττουσιν αὐτὸ εἰς ὅλας τὰς πτώσεις, ἄλλα δὲ τρέπουσιν αὐτὸ εἰς **ε**· π. χ. ἡ πόλις, τῆς πόλεως, ὁ ἰχθύς, τοῦ ἰχθύος.

§ 201. Τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. χ. ὁ βοῦς τοῦ βοός.

§ 202. Ἐξίριουνται αἱ γενικαὶ πληθυντικαὶ τῶν ὀνομάτων· θῶωρ, Τρώων.

Γύνασμα.—Κλίνον κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τὰ ἐξῆς: ὁ βασιλεὺς, ἡ κωμόπολις, ἡ δύναμις, ἡ θλίψις, ὁ πέλεκυς, ἡ δρυς, το πεπερι, ἡ ὄφρυς, ὁ ἱερεὺς, ἡ Θεανῶ, ἡ αἰσθησις, ὁ στάχυς, ὁ ὄφις, ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ μῦς, ὁ βότρυς.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

§ 203. Ἄνωμαλα ὀνόματα λέγονται ὅσα παρουσιάζουσιν ἀνωμαλίαν ἐν τῇ κλίσει· π. χ.

Ἑρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	Ζεὺς	ἡ	Λήδα	ὁ	Λεωνίδας
Γεν.	τοῦ	Διός	τῆς	Λήδας	τοῦ	Λεωνίδα (ου),
Δοτ.	τῷ	Διί	τῇ	Λήδᾳ	τῷ	Λεωνίδᾳ
Αἰτ.	τὴν	Δία	τὴν	Λήδαν	τὸν	Λεωνίδα
Κλ.	ὦ	Ζεῦ	ὦ	Λήδα	ὦ	Λεωνίδα

Ἑρικός ἀριθμός

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	ἡ	γυνή	τὸ	γάλα	αἱ	γυναῖκες	τὰ	γάλακτα
Γεν.	τῆς	γυναίκος	τοῦ	γαλακτος	τῶν	γυναικῶν	τῶν	γαλάκτων
Δοτ.	τῇ	γυναίκε	τῷ	γάλακτι	ταῖς	γυναίξει	τοῖς	γάλαξι
Αἰτ.	τὴν	γυναῖκα	τὸ	γάλα	τὰς	γυναῖκας	τὰ	γάλακτα
Κλ.	ὦ	γύναι	ὦ	γάλα	ὦ	γυναῖκες	ὦ	γάλακτα

Ἑρικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	ἄναξ	ἡ	άλωπηξ	οἱ	ἄνακτες	αἱ	άλωπεκες
Γεν.	τοῦ	ἄνακτος	τῆς	άλωπεκος	τῶν	ἀνάκτων	τῶν	άλωπέκων
Δοτ.	τῷ	ἄνακτι	τῇ	άλωπεκι	τοῖς	ἄναξι	ταῖς	άλωπεξι
Αἰτ.	τὸν	ἄνακτα	τὴν	άλωπεκα	τούς	ἄνακτας	τὰς	άλωπεκας
Κλ.	ὦ	ἄναξ	ὦ	άλωπηξ	ὦ	ἄνακτες	ὦ	άλωπεκες

Ἑρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ἡ	χεῖρ	νύξ	τὸ	γόνυ	δῶρυ
Γεν.	τῆς	χειρὸς	νυκτός	τοῦ	γόνατος	δῶρατος
Δοτ.	τῇ	χειρὶ	νυκτί	τῷ	γόνατι	δῶρατι
Αἰτ.	τὴν	χεῖρα	νύκτα	τὸ	γόνυ	δῶρυ
Κλ.	ὦ	χεῖρ	νύξ	ὦ	γόνυ	δῶρυ

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	αἱ	χεῖρες	νύκτες	τὰ	γόνατα	δώρατα
Γεν.	τῶν	χειρῶν	νυκτῶν	τῶν	γονάτων	δοράτων
Δοτ.	ταῖς	χερσί	νυξί	τοῖς	γόνασι	δόρασι
Αἰτ.	τάς	χειρας	νύκτας	τὰ	γόνατα	δώρατα
Κλ.	ῶ	χεῖρες	νύκτες	ῶ	γόνατα	δώρατα

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	τὸ	ὕδωρ	φρέαρ	ἦπαρ
Γεν.	τοῦ	ὑδατος	φρέατος	ἦπατος
Δοτ.	τῷ	ὑδατι	φρέατι	ἦπατι
Αἰτ.	τὸ	ὕδωρ	φρέαρ	ἦπαρ
Κλ.	ῶ	ὕδωρ	φρέαρ	ἦπαρ

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	τὰ	ὑδατα	φρέατα	ἦπατα
Γεν.	τῶν	υδατων	φρέατων	ἦπάτων
Δοτ.	τοῖς	ὑδασι	φρέασι	ἦπασι
Αἰτ.	τὰ	ὑδατα	φρέατα	ἦπατα
Κλ.	ῶ	ὑδατα	φρέατα	ἦπατα

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ ἄνθρωπος	κύων	ἡ ναῦς	οἱ ἄνδρες	κύνες	αἱ νῆες
Γεν.	τοῦ ἀνδρός	κυνός	τῆς νεώς	τῶν ἀνδρῶν	κυνῶν	τῶν νεῶν
Δοτ.	τῷ ἀνδρὶ	κυνὶ	τῇ νηϊ	τοῖς ἀνδράσι	κυσὶ	ταῖς ναυσὶ
Αἰτ.	τὸν ἄνδρα	κύνα	τὴν ναῦν	τοὺς ἀνδρας	κύνας	τάς ναῦς
Κλ.	ῶ ἄνερ	κύον	ῶ ναῦ	ῶ ἄνδρες	κύνες	ῶ νῆες

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν. ὁ μάρτυς	πρεσβευτής	οἱ μάρτυρες	πρέσβεις-εις
Γεν. τοῦ μάρτυρος	πρεσβευτοῦ	τῶν μαρτύρων	πρέσβειων
Δοτ. τῷ μάρτυρι	πρεσβευτῇ	τοῖς μάρτυσι	πρέσβεσι
Αἰτ. τὸν μάρτυρα	πρεσβευτήν	τούς μάρτυρας	πρέσβεις-εις
Κλ. ὦ μάρτυ	πρεσβευτά	ὦ μάρτυρες	πρέσβεις-εις

Ἄκλιτα.

§ 204. Ἄκλιτα λέγονται, ὅσα δὲν κλίνονται· π. χ. ὁ Ἀδάμ, τοῦ Ἀδάμ, τὸ Πάσχα τοῦ Πάσχα, ὁ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωσήφ.

Ἰδιόκλιτα.

§ 204. Ἰδιόκλιτα λέγονται, ὅσα κλίνονται κατ' ἰδιαιτέραν κλίσιν. π. χ. ὁ Θωμᾶς, τοῦ Θωμᾶ, τῷ Θωμᾷ, τὸν Θωμᾶν, ὦ Θωμᾶ.

Ἐτερόκλιτα.

§ 205. Ἐτερόκλιτα λέγονται τὰ ὀνόματα, τὰ ὅποια κλίνονται κατὰ δύο κλίσεις· π. χ. τὸ πῦρ, τοῦ πυρός, τῷ πυρί, τὸ πῦρ, ὦ πῦρ, τὰ πυρά, τῶν πυρῶν, τίς πυροῖς, τὰ πυρά, ὦ πυρά.

Ἐλλειπτικά.

§ 207. Ἐλλειπτικά λέγονται, ὅσα ἀπαντῶντων εἰς ἓνα μόνον ἀριθμὸν ἢ εἰς τινὰς μόνον πτώσεις. π. χ. αἱ Ἀθηναί, τὸ Πάσχα, ὑπὸ μάλης.

3. ΟΝΟΜΑ ΕΠΙΘΕΤΟΝ

§ 208. Ἐπίθετα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὅποιοι προσδιορίζουσι τὰ οὐσιαστικά κατὰ ποιότητα καὶ ιδιότητα· π. χ. πίναξ μέλας, ἄρτος ξηρός, οἰκία ὠραία.

§ 209. Τὰ ἐπίθετα διαιροῦνται εἰς τριγενῆ καὶ τρικάτάληκτα, εἰς τριγενῆ καὶ δικατάληκτα καὶ εἰς διγενῆ καὶ μονοκατάληκτα.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΤΡΙΓΕΝΗ ΚΑΙ ΤΡΙΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

§ 210. Τριγενῆ καὶ τρικάτάληκτα εἶναι τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια ἔχουσι τρία γένη καὶ ἰδιαιτέραν κατάληξιν δι' ἕναστος γένος· π. χ.

ὁ καλός, ἡ καλή, τὸ καλόν,

ὁ ξηρός, ἡ ξηρά, τὸ ξηρόν,

ὁ νέος, ἡ νέα, τὸ νέον,

ὁ πᾶς, ἡ πᾶσα, τὸ πᾶν,

ὁ παχύς, ἡ παχεῖα, τὸ παχύ,

ὁ διπλοῦς, ἡ διπλή, τὸ διπλοῦν,

ὁ χαρίεις, ἡ χαρίεσσα, τὸ χαρίεν,

ὁ μέλας, ἡ μέλαινα, τὸ μέλαρ.

Παρατηρήσεις.

§ 211. Ὅσα ἄρσενικά ἐπίθετα ἔχουσι πρὸ τοῦ **ος** φωνῆν ἢ **ου**, σχηματίζουσι τὰ θηλυκά εἰς **α**, ὅσα δὲ ἔχουσι σύμφωνον, εἰς **η**· π. χ. νέος, νέα, ξηρός, ξηρά, καλός, καλή.

§ 212. Θηλυκά τινα ἐπίθετα ἔχοντα τὸ ἄρσενικὸν δευτε-

ρόκλιτον φέρουσιν ἐνίοτε οὐσιαστικοῦ χαρακτῆρα· π. χ. αἰξία, παραλία.

Γύνασμα — Σχημάτισον τὰ τρία γένη τῶν ἐπιθέτων :

ἀξιος, γλυκὺς, ἀνδρεῖος, καθαρὸς, ταπεινός, ἱερός, γελόεις, ἐλεύθερος, ἀπλοῦς, τελευταῖος, σπουδαῖος, χαλκοῦς, ταχύς, μικρός.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΤΡΙΓΕΝΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

§ 213. **Τριγενῆ καὶ δικατάληκτα** λέγονται τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια ἔχουσι τρία γένη καὶ δύο καταλήξεις, μίαν διὰ τὸ ἀρσενικὸν γένος καὶ τὸ θηλυκόν, καὶ μίαν διὰ τὸ οὐδέτερον· π. χ. ὁ ἐπιμελής, ἡ ἐπιμελής, τὸ ἐπιμελές,
 ὁ φρόνιμος, ἡ φρόνιμος, τὸ φρόνιμον,
 ὁ εὐγνώμων, ἡ εὐγνώμων, τὸ εὐγνώμον,
 ὁ ἄχαρις, ἡ ἄχαρις, τὸ ἄχαρι,
 ὁ δίπους, ἡ δίπους, τὸ δίπουν.

Παρατηρήσεις.

§ 214. Τὰ σύνθετα ἐπίθετα εἶναι συνήθως δικατάληκτα· π. χ. ὁ καὶ ἡ εὐγνώμων, τὸ εὐγνώμον.

§ 215. Τὰ θηλυκὰ διακρίνονται τῶν ἀρσενικῶν ἐκ τοῦ ἄρθρου· π. χ. ὁ ἐπιμελής, ἡ ἐπιμελής.

§ 216. Ἐπίθετά τινα παρουσιάζονται ὡς δικατάληκτα καὶ τρικατάληκτα· π. χ. ὁ ἔρημος, ἡ ἐρήμη, τὸ ἔρημον ἢ ὁ καὶ ἡ ἔρημος, τὸ ἔρημον.

Γύνασμα. — Σχημάτισον τὰ τρία γένη τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων :

ἀδικος, πλήρης, δυστυχής, τετράπους, εὐώδης, ἐλεήμων,

παράδοξος, σῶφρων, εὐελπὺς, εὖνους, ἄπατρις, κακοήθης, φιλόδοξος, ἀμελής, δασώδης, ἀγνωστος, εὐτυχής.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΔΙΓΕΝΗ ΚΑΙ ΜΟΝΟΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

§ 216. **Διγενῆ** καὶ **μονοκατάληκτα** λέγονται τὰ ἐπιθέτα, τὰ ὅποια ἔχουσι δύο γένη καὶ μίαν κατάληξιν· π. χ.

ὁ βλάξ,	ἡ βλάξ,
ὁ ἄρπαξ,	ἡ ἄρπαξ,
ὁ φύλαξ,	ἡ φύλαξ,
ὁ μακρόχειρ,	ἡ μακρόχειρ.

Παρατηρήσεις.

§ 218. Τὰ ἀρσενικά τῶν διγενῶν καὶ μονοκατάληκτων διαφέρουσι τῶν θηλυκῶν μόνον κατὰ τὸ ἄρθρον· π. χ. ὁ φύλαξ, ἡ φύλαξ.

§ 219. Ὅλιγα ἐξ αὐτῶν ἔχουσι καὶ οὐδέτερον λῆγον εἰς **ικόν**· ὡς ὁ ἄρπαξ, ἡ ἄρπαξ, τὸ ἀρπακτικόν.

Γύνασμα.—Σχημάτισον καὶ τὰ δύο γένη τῶν ἐπιθέτων :

νῆστις, ἄπαις, μύωψ, ἐνατόχειρ, ὀμπλωξ, πέννης, νυκτοφύλαξ, πρεσβύωψ.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

§ 220. Τὰ ἐπιθέτα, ὡς τὰ οὐσιαστικά, κλίνονται κατὰ μίαν τῶν τριῶν κλίσεων καὶ διακρίνονται εἰς **πρωτόκλιτα**, **δευτερόκλιτα** καὶ **τρίτοκλιτα**, εἶναι δὲ συνηρημένα ἢ ἀσυναίρετα.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΑ

1. Ἄσυναίρετα.

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄν.	ἡ	καλή	καθαρά	πᾶσα	γλυκεία
Γεν.	τῆς	καλῆς	καθαράς	πάσης	γλυκείας
Δοτ.	τῇ	καλῇ	καθαρῆ	πάσῃ	γλυκείᾳ
Αἰτ.	τήν	καλήν	καθαράν	πᾶσαν	γλυκείαν
Κλ.	ᾧ	καλή	καθαρά	πάσα	γλυκεία

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	αἱ	καλαί	καθαραί	πᾶσαι	γλυκείαι
Γεν.	τῶν	καλῶν	καθαρῶν	πασῶν	γλυκείων
Δοτ.	ταῖς	καλαῖς	καθαραῖς	πάσαις	γλυκείαις
Αἰτ.	τάς	καλάς	καθαράς	πάσας	γλυκείας
Κλ.	ᾧ	καλαί	καθαραί	πᾶσαι	γλυκείαι

2. Συνηρημένα.

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄν.	ἡ	χρυσέα-ῆ	ἀργυρέα-ᾶ	διπλόη-ῆ
Γεν.	τῆς	χρυσέας-ῆς	ἀργυρέας-ᾶς	διπλόης-ῆς
Δοτ.	τῇ	χρυσέᾳ-ῆ	ἀργυρέᾳ-ᾶ	διπλόῃ-ῆ
Αἰτ.	τήν	χρυσέαν-ῆν	ἀργυρέαν-ᾶν	διπλόην-ῆν
Κλ.	ᾧ	χρυσέα-ῆ	ἀργυρέα-ᾶ	διπλόη-ῆ

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὀν.	αἱ	χρύσει-αι	ἀργύρε-αι	διπλό-αι
Γεν.	τῶν	χρυσέων ῶν	ἀργυρέων ῶν	διπλῶν ῶν
Δοτ.	ταῖς	χρυσέαις αἰς	ἀργυρέαις αἰς	διπλόαις αἰς
Αἰτ.	τάς	χρυσέας ἄς	ἀργυρέας ἄς	διπλόας ἄς
Κλ.	ῶ	χρύσει-αι	ἀργύρε-αι	διπλό-αι

Παρατηρήσεις

§ 220. Τὰ θηλυκὰ ἐπίθετα τὰ λήγοντα εἰς **α** τρέπουσιν εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τὸ **α** εἰς **η**, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη σύμφωνον, φυλάττουσι δὲ αὐτό, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη φωνήεν ἢ **θ**: ὡς ἡ *χαριέσσα*, τῆς *χαριέσσης*, ἡ *καθαρά*, τῆς *καθαράς*, ἡ *ἀγία*, τῆς *ἀγίας*.

§ 221. Τὰ εἰς **α** λήγοντα θηλυκὰ ἐπίθετα ἔχουσι τὸ **α** μακρὸν, ὅταν τὸ ἀρσενικὸν αὐτῶν εἶναι δευτερόκλιτον, ἔχουσι δὲ τὸ **α** βραχύ, ὅταν τὸ ἀρσενικὸν αὐτῶν εἶναι τρίτόκλιτον: ὡς ἡ *τελευταία*, ἡ *γλυκεία*.

§ 222. Ἐκ τῶν θηλυκῶν ἐπιθέτων τὰ ἔχοντα τὸ ἀρσενικὸν δευτερόκλιτον εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται, ὅπως καὶ τὰ ἀρσενικά, ἐνῶ τὰ ἔχοντα τὸ ἀρσενικὸν τρίτόκλιτον τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης: π. χ. *οἱ νέοι*, τῶν *νέων*, *αἱ νέαι*, τῶν *νέων*, *οἱ ταχεῖς*, τῶν *ταχέων*, *αἱ ταχεῖαι*, τῶν *ταχειῶν*.

§ 223. Τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα ἐπίθετα εἶναι ὀλοπαθῆ, ἧτοι συναίρουσιν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις καὶ περισπῶνται.

Γύμνασμα.—Κλίνον κατὰ τὰ ἄνωτέρω τὰ ἑξῆς ἐπίθετα:

λαμπρά, ἀπλή, ὁμοῖο, ξυλίνη, φαιδρά, σιδηρᾶ, ἀγία, παχεῖν, χαριέσσα, ἀναγκαῖα, πτωχή, γελόεσσα, κυανῆ.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ

1. Ἄσυναίρετα.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	χρήσιμος	ἡ	χρήσιμος	τὸ	χρήσιμον
Γεν.	τοῦ	χρησίμου	τῆς	χρησίμου	τοῦ	χρησίμου
Δοτ.	τῷ	χρησίμῳ	τῇ	χρησίμῳ	τῷ	χρησίμῳ
Αἰτ.	τόν	χρήσιμον	τήν	χρήσιμον	τὸ	χρήσιμον
Κλ.	ὦ	χρήσιμος	ὦ	χρήσιμος	ὦ	χρήσιμον

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	χρήσιμοι	αἱ	χρήσιμοι	τὰ	χρήσιμα
Γεν.	τῶν	χρησίμων	τῶν	χρησίμων	τῶν	χρησίμων
Δοτ.	τοῖς	χρησίμοις	ταῖς	χρησίμοις	τοῖς	χρησίμοις
Αἰτ.	τούς	χρησίμους	τάς	χρησίμους	τὰ	χρήσιμα
Κλ.	ὦ	χρήσιμοι	ὦ	χρήσιμοι	ὦ	χρήσιμα

2. Συνηρημένα.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	χρῦσεος-χρυσοῦς	τὸ	χρῦσειον-χρυσοῦν
Γεν.	τοῦ	χρυσέου-χρυσοῦ	τοῦ	χρυσέου-χρυσοῦ
Δοτ.	τῷ	χρυσέῳ-χρυσῷ	τῷ	χρυσέῳ-χρυσῷ
Αἰτ.	τόν	χρῦσειον-χρυσοῦν	τὸ	χρῦσειον-χρυσοῦν
Κλ.	ὦ	χρῦσεος-χρυσοῦς(ε-ε=οῦ)	ὦ	χρῦσειον-χρυσοῦν

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	χρῦσει-χρυσοῖ	τά	χρῦσεα-χρυσᾶ
Γεν.	τῶν	χρυσέων-χρυσῶν	τῶν	χρυσέων-χρυσῶν
Δοτ.	τοῖς	χρυσέοις-χρυσοῖς	τοῖς	χρυσέοις-χρυσοῖς
Αἰτ.	τούς	χρυσέους-χρυσοῦς	τά	χρῦσεα-χρυσᾶ
Κλ.	ᾧ	χρῦσει-χρυσοῖ	ᾧ	χρῦσεα-χρυσᾶ

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	καί ἡ	εὔνοος-εὔνοος	τό	εὔνοον-εὔνοον
Γεν.	τοῦ	καί τῆς	εὔνοου-εὔνου	τοῦ	εὔνοου-εὔνου
Δοτ.	τῷ	καί τῇ	εὔνοῳ-εὔνῳ	τῷ	εὔνοῳ-εὔνῳ
Αἰτ.	τόν	καί τήν	εὔνοον-εὔνοον	τό	εὔνοον-εὔνοον
Κλ.	ᾧ		εὔνοος-εὔνοος	ᾧ	εὔνοον-εὔνοον

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	καί αἱ	εὔνοοι-εὔνοι	τά	εὔνοα
Γεν.	τῶν		εὔνων-εὔνων	τῶν	εὔνων-εὔνων
Δοτ.	τοῖς	καί ταις	εὔνοοις-εὔνοις	τοῖς	εὔνοοις-εὔνοις
Αἰτ.	τούς	καί τάς	εὔνοους-εὔνοους	τά	εὔνοα
Κλ.	ᾧ		εὔνοοι-εὔνοι	ᾧ	εὔνοα

Παρατηρήσεις.

§ 224. Τά συνηρημένα δευτερόκλιτα ἐπίθετα εἰς ὅλας τὰς πτώσεις περισπῶνται· ὡς ὁ χρυσοῦς, τοῦ χρυσοῦ, τῷ χρυσοῦ.

§ 225. Ἡ δίφθογγος εἰς τό τέλος τῶν μὴ ὀξύτόνων λογιζέται ὡς βραχεῖα· π. χ. οἱ εὔροι.

§ 226. Τά οὐδέτερα ἐπίθετα τὰ λήγοντα εἰς **ρους, χνους, ρους, νους** μένουσιν ἀσυναίρετα εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰ-

τιατικήν καὶ κλητικήν τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ ὡς τὰ εὔνοα, τὰ εὔχροα.

Γύμνασμα. — Κλίνον τὰ ἐπόμενα :

ψυχρός, λαμπρόν, ἀνδρείος, φιλόσοφος, τριπλοῦν, χαλκοῦς, σιδηροῦν ἄγνωστος, παράδοξον, ἀργυροῦς, ὅμοιος, φαιδρός, κοῦφον, πενταπλοῦν. ἄχρουν, ἀπλοῦς, κυανοῦς, πλοῦσιος, πτωχόν, σπουδαῖον, ὠφέλιμος, ἄγρυπνον.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΑ

1. Ἄσυναίρετα.

Ἄρσενικά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	πᾶς	μέλας	χαρῖεις
Γεν.	τοῦ	παντός	μέλανος	χαρῖεντος
Δοτ.	τῷ	παντί	μέλανι	χαρῖεντι
Αἴτ.	τόν	πάντα	μέλανα	χαρῖεντα
Κλ.	ᾧ	πᾶς	μέλαν	χαρῖεν

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	πάντες	μέλανες	χαρῖεντες
Γεν.	τῶν	πάντων	μελάνων	χαρῖεντων
Δοτ.	τοῖς	πᾶσι	μέλασι	χαρῖεσι
Αἴτ.	τούς	πάντας	μέλανας	χαρῖεντας
Κλ.	ᾧ	πάντες	μέλανες	χαρῖεντες

Θηλυκά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ἡ	ἀγνώμων	εὐδαίμων	ὀμηλιξ	φιλόπατρις
Γεν.	τῆς	ἀγνώμονος	εὐδαίμονος	ὀμηλικός	φιλοπάτριδος
Δοτ.	τῇ	ἀγνώμονι	εὐδαίμονι	ὀμηλικί	φιλοπάτριδι
Αἰτ.	τὴν	ἀγνώμονα	εὐδαίμονα	ὀμηλικά	φιλοπάτριδα
Κλ.	ᾧ	ἀγνώμων	εὐδαίμων	ὀμηλιξ	φιλόπατρι

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	αἱ	ἀγνώμονες	εὐδαίμονες	ὀμηλικές	φιλοπάτριδες
Γεν.	τῶν	ἀγνώμονων	εὐδαίμωνων	ὀμηλικῶν	φιλοπατριδῶν
Δοτ.	ταῖς	ἀγνώμοσι	εὐδαίμοσι	ὀμηλιξί	φιλοπάτρισι
Αἰτ.	τάς	ἀγνώμονας	εὐδαίμονας	ὀμηλικάς	φιλοπάτριδας
Κλ.	ᾧ	ἀγνώμονες	εὐδαίμονες	ὀμηλικές	φιλοπάτριδες

Οὐδέτερα.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	τὸ	εὐδαίμον	τετράπου	πᾶν	ἄχαρι
Γεν.	τοῦ	εὐδαίμονος	τετράποδος	παντός	ἀχάριτος
Δοτ.	τῷ	εὐδαίμονι	τετράποδι	παντί	ἀχάριτι
Αἰτ.	τὸ	εὐδαίμον	τετράπου	πᾶν	ἄχαρι
Κλ.	ᾧ	εὐδαίμον	τετράπου	πᾶν	ἄχαρι

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	τά	εὐδαίμονα	τετράποδα	πάντα	ἀχάρια
Γεν.	τῶν	εὐδαίμωνων	τετραπόδων	πάντων	ἀχάριτων
Δοτ.	τοῖς	εὐδαίμοσι	τετράποσι	πάσι	ἀχάρισι
Αἰτ.	τά	εὐδαίμονα	τετράποδα	πάντα	ἀχάρια
Κλ.	ᾧ	εὐδαίμονα	τετράποδα	πάντα	ἀχάρια

2. Συνηρημένα.

Ἄρσενικά.

Ἐνικός ἀριθμὸς			Πληθυντικός ἀριθμὸς		
Ὄν.	ὁ	παχὺς	οἱ	παχέες-εἶς	
Γεν.	τοῦ	παχείος	τῶν	παχέων	
Δοτ.	τῷ	παχείϊ εἶ	τοῖς	παχέσι	
Αἰτ.	τόν	παχύν	τούς	παχέας-εἶς	
Κλ.	ῶ	παχύς	ῶ	παχέες-εἶς	

Ἄρσενικά καὶ Θηλυκά.

Ἐνικός ἀριθμὸς.

Ὄν.	ὁ	καὶ ἡ	ἐπιμελής	εὐώδης	συνήθης
Γεν.	τοῦ	καὶ τῆς	ἐπιμελέος οὖς	εὐώδεις-ους	συνήθεος-ους
Δοτ.	τῷ	» τῇ	ἐπιμελέϊ-εἶ	εὐώδει-ει	συνήθει-ει
Αἰτ.	τόν	» τὴν	ἐπιμελέα-ῆ	εὐώδεα-η	συνήθεα-η
Κλ.	ῶ		ἐπιμελής	εὐώδεις	συνήθεις

Πληθυντικός ἀριθμὸς.

Ὄν.	οἱ	καὶ αἱ	ἐπιμελέες-εἶς	εὐώδεις-εις	συνήθεες-εις
Γεν.	τῶν	» τῶν	ἐπιμελέων-ῶν	εὐώδεων-ῶν	συνήθεων-ων
Δοτ.	τοῖς	» ταῖς	ἐπιμελέσι	εὐώδεσι	συνήθεσι
Αἰτ.	τούς	» τὰς	ἐπιμελέας-εἶς	εὐώδεας-εις	συνήθεας-εις
Κλ.	ῶ		ἐπιμελέες-εἶς	εὐώδεις-εις	συνήθεες-εις

Οὐδέτερα

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	τό	ἐπιμελής	παχύ	εὐῶδες	σύνηθες
Γεν.	τοῦ	ἐπιμελέος-οῦς	παχέος	εὐώδεος-οὺς	συνήθεος-οὺς
Δοτ.	τῷ	ἐπιμελεῖ εἰ	παχεῖ εἰ	εὐώδει-εἰ	συνήθει-εἰ
Αἰτ.	τό	ἐπιμελής	παχύ	εὐῶδες	σύνηθες
Κλ.	ῶ	ἐπιμελής	παχύ	εὐῶδες	σύνηθες

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	τά	ἐπιμελέα-ῆ	παχέα	εὐώδεα-η	συνήθεα-η
Γεν.	τῶν	ἐπιμελέων-ῶν	παχέων	εὐώδεων-ῶν	συνήθεων-ων
Δοτ.	τοῖς	ἐπιμελέσι	παχέσι	εὐώδεσι	συνήθεσι
Αἰτ.	τά	ἐπιμελέα-ῆ	παχέα	εὐώδεα-η	συνήθεα-η
Κλ.	ῶ	ἐπιμελέα-ῆ	παχέα	εὐώδεα-η	συνήθεα-η

Παρατηρήσεις.

§ 227. Τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα ἔχουσι τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ τοῦ οὐδετέρου ὁμοίαν μὲ τὸ θέμα· π. χ. ὁ ἐπιμελής, ῶ ἐπιμελής, τὸ ἐπιμελής.

§ 228. Τὰ σύνθετα εἰς τὴν κλητικὴν ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ἐκτὸς τῶν ἔχόντων εἰς τὴν παραλήγουσαν **ω** καὶ τῶν ληγόντων εἰς **ηθης** καὶ **θρων**· π. χ. ὁ συνήθης, ῶ σύνηθες, ὁ πλήρης, ῶ πλήρες, ὁ εὐγνώμων, ῶ εὐγνώμων, ὁ μεγάλωφρον, ῶ μεγαλόφρον.

§ 229. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν μὴ ὀξύτόνων ἐπιθέτων προξύνεται ἐκτὸς τῶν ληγόντων εἰς **ωδης**· π. χ. τῶν συνήθων, τῶν πετρωδῶν.

§ 230. Ἐκ τῶν εἰς υς ληγόντων ὀνομάτων, τὰ μὲν ἐπίθετα σχηματίζουσι τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς ος μὲ ο, τὰ δὲ οὐσιαστικὰ εἰς ως μὲ ω· π. χ. ὁ παχὺς, τοῦ παχέος, ὁ πέλεκυς, τοῦ πελέκεως.

§ 231. Τὰ εἰς υ λήγοντα οὐδέτερα ἐπίθετα εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ μένουσιν ἄσυναίρετα. Τούναντίον τὰ εἰς υ λήγοντα οὐδέτερα οὐσιαστικὰ συναίρουσιν· π. χ. τὰ παχέα, τὰ ἄστεια-ἄστη.

Γύμνασμα. — Κλίνον κατὰ τὰ ἀνωτέρω τὰ ἐξῆς:

ὁ ἀμελής, ἡ μεγαλόφρων, ἡ δυστυχής, ὁ ταχὺς, τὸ δυστυχές, ὁ βραδύς, ὁ δυσώδης, τὸ εὐελπί, ὁ κακοήθης, τὸ κακόηθες, ὁ ταχύπους, τὸ εὐθύ, ὁ σώφρων, τὸ σώφρον, ὁ φυγὰς, ὁ λευκόθροξ, ὁ φιλέρις, τὸ ὀξύ, ὁ τετράπους, τὸ πετρώδες, ὁ θυμώδης, τὸ δίπνηχυ, ἡ πλάνης, ὁ ἄρπαξ, ἡ ὀμπλιξ, ὁ βλάξ, ἡ δίπους, ἡ φιλόπατρις, ἡ ἀπάτωρ, ἡ πένης, ἡ νῆστις, ἡ μύωψ, τὸ δίπουν,

ΑΝΩΜΑΛΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 232. Ἄνωμαλα λέγονται τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια κλίνονται ἀνωμάλως· π. χ. ὁ μέγας, ἡ μεγάλη, τὸ μέγα, ὁ πολὺς, ἡ πολλή, τὸ πολὺ.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ μέγας	ἡ μεγάλη	τὸ μέγα
Γεν.	τοῦ μεγάλου	τῆς μεγάλης	τοῦ μεγάλου
Δοτ.	τῷ μεγάλῳ	τῇ μεγάλῃ	τῷ μεγάλῳ
Αἰτ.	τὸν μέγαν	τὴν μεγάλην	τὸ μέγα
Κλ.	ῶ μέγα	ῶ μεγάλη	ῶ μέγα

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ μεγάλοι	αἱ μεγάλοι	τὰ μέγала
Γεν.	τῶν μεγαλων	τῶν μεγάλων	τῶν μεγάλων
Δοτ.	τοῖς μεγάλοις	ταῖς μεγάλοις	τοῖς μεγάλοις
Αἰτ.	τούς μεγάλους	τάς μεγάλας	τὰ μέγала
Κλ.	ᾧ μεγάλοι	ᾧ μεγάλοι	ᾧ μέγала

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ πολὺς	ἡ πολλή	τὸ πολὺ
Γεν.	τοῦ πολλοῦ	τῆς πολλῆς	τοῦ πολλοῦ
Δοτ.	τῷ πολλῷ	τῇ πολλῇ	τῷ πολλῷ
Αἰτ.	τόν πολὺν	τήν πολλήν	τὸ πολὺ
Κλ.	ᾧ πολὺς	ᾧ πολλή	ᾧ πολὺ

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ πολλοὶ	αἱ πολλοὶ	τὰ πολλὰ
Γεν.	τῶν πολλῶν	τῶν πολλῶν	τῶν πολλῶν
Δοτ.	τοῖς πολλοῖς	ταῖς πολλοῖς	τοῖς πολλοῖς
Αἰτ.	τούς πολλοὺς	τάς πολλὰς	τὰ πολλὰ
Κλ.	ᾧ πολλοὶ	ᾧ πολλοὶ	ᾧ πολλὰ

Παρατηρήσεις.

§ 233. Ἡ ἐνική ὀνομαστική, αἰτιατική καὶ κλητική τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδέτερου τῶν ἐπιθέτων **μέγας** καὶ **πολὺς** κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν, αἱ δὲ πλάγιοι πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ καὶ ὁ πληθυντικός κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν.

§ 234. Τὰ θηλυκὰ τοῦ **μέγας** καὶ **πολὺς** εἶναι ὀμαλὰ καὶ κλίνονται κατὰ τὴν α' κλίσιν.

§ 235. Τὸ ἐν **λ** τοῦ ἐπιθέτου πολλὸς ἐκπίπτει, ὅταν ἀμέσως μετ' αὐτὸ ἀκολουθῇ **υ**. π. χ. ὁ πολλός, τοῦ πολλοῦ, τὸ πολὺ.

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

§ 236. Τὰ ἐπίθετα ἔχουσι τρεῖς βαθμούς, **Θετικόν, συγκριτικόν** καὶ **ὑπερθετικόν**. π. χ. ἀγαθός, ἀγαθότερος, ἀγαθότατος.

§ 237. Ὁ θετικὸς, συγκριτικὸς καὶ ὑπερθετικὸς βαθμὸς τῶν ἐπιθέτων λέγονται **παραθετικά**.

§ 238. Τὰ ἐπίθετα τοῦ **συγκριτικοῦ** βαθμοῦ σχηματίζονται διὰ τῶν καταλήξεων **τερός, τερα, τερον**, τὰ δὲ ἐπίθετα τοῦ **ὑπερθετικοῦ** διὰ τῶν καταλήξεων **τατος, τατη, τατον**. π. χ.

νεός,	νεώτερος,	νεώτατος,
ξηρός,	ξηρότερος,	ξηρότατος,
ἐνδοξός,	ἐνδοξότερος,	ἐνδοξότατος,
παλαιός,	παλαιότερος,	παλαιότατος,
ἀπλοῦς,	ἀπλούστερος,	ἀπλούστατος,
εὐπρόνος,	εὐπρόωτερος,	εὐπρόωτατος,
ἐπιμελής,	ἐπιμελέστερος,	ἐπιμελέστατος,
σώφρων,	σωφρονέστερος,	σωφρονέστατος,
ταχύς,	ταχύτερος,	ταχύτατος,
βλάξ,	βλαχίστερος,	βλαχίστατος,
χαρίεις,	χαριέστερος,	χαριέστατος,
ἄχαρις,	ἀχαρίστερος,	ἀχαρίστατος,
μέλας,	μελάντερος,	μελάντατος.

Παρατηρήσεις.

§ 239. Τὰ εἰς **οτερος** καὶ **οτατος** παραθετικά γράφονται μὲ **ω**, ὅταν ἢ πρὸ τοῦ **οτερος** συλλαβὴ εἶναι βραχὺ εἶα, γράφονται δὲ μὲ **ο**, ὅταν εἶναι φύσει ἢ θέσει μακρά· π. χ.

τέος,   νεώτερος,   νεώτατος,
 ξηρός,   ξηρότερος,   ξηρότερος,
 ἐνδοξος, ἐνδοξότερος, ἐνδοξότατος.

§ 240. Τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια λήγουσιν εἰς **ικος**, **ιμος**, **ινος**, **ιος**, **ανος**, **αρος**, **ατος**, **αλος**, ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης βραχὺ καὶ γράφονται εἰς τὸν συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν βαθμὸν μὲ **ω**· π. χ. ὠφέλιμος, ὠφέλιμότερος, ὠφέλιμώτατος, ἰκανός, ἰκανότερος, ἰκανώτατος.

§ 241. Τὰ ἐκ τοῦ **τιμή**, **λύπη**, **νίκη**, **θυμός**, **κίνδυνος**, **ψῦχος** σύνθετα ἐπίθετα ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρὸν καὶ γράφονται εἰς τὸ συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν μὲ **ο**· π. χ. ἐντιμότερος, φιλοτιμότερος, ἐπικινδυνότερος, μεγαλοψυχότερος.

§ 242. Πολλάκις τὰ παραθετικά γίνονται περιφραστικῶς· ὡς φίλτερος ἢ μᾶλλον φίλος, φίλτατος ἢ μάλιστα φίλος.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον τὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων :

ἀγαθός, ἀμελής, ὀξύς, ἀξίος, ἀγνώμων, ἀσθενής, σώφρων, φιλόστοργος, ἀνδρεῖος, ταχύς, πλήρης, εὐχρους, εὖπλους, ἤρεμος, μαλακός, καθαρός, εὐώδης, ἀνιαρός, εὖνους, κακός, καλός, ἄρπαξ.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

§ 243. Ἄνωμαλα παραθετικά λέγονται τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά τῶν ἐπιθέτων, τὰ ὅποια σχηματίζονται ἀνωμάλως· ὡς

ἀγαθός,	ἀγαθότερος,	ἀγαθότατος,
»	»	ἄριστος,
κακός,	χειρότερος,	κάκιστος,
»	»	χείριστος,
μέγας,	μεγαλειότερος,	μέγιστος,
καλός,	καλλιότερος,	κάλλιστος,
μικρός,	μικρότερος,	μικρότατος,
»	»	ἐλάχιστος,
ὀλίγος,	ὀλιγώτερος,	ὀλίγιστος,
»	»	ἐλάχιστος,
πολύς,	πλειότερος,	πλειστός,
»	περισσότερος,	»
ταχύς,	ταχύτερος,	τάχιστος,
ἡδύς,	ἡδύτερος,	ἡδύτατος,
»	»	ἡδιστος,
αἰσχυρός,	αἰσχυρότερος,	αἰσχυρότατος,
»	»	αἰσχιστος,
μακρός,	μακρότερος,	μακρότατος,
»	»	μήχιστος,
παλαιός,	παλαιότερος,	παλαιότατος,
μέσος,	μεσαίτερος,	μεσαίτατος,
ἴδιος,	ἰδιαίτερος,	ἰδιαίτατος,
φίλος,	φιλιότερος,	φιλιτατος.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

§ 244. Τὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων εἶναι ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάλητα. Ἐκ τούτων τὰ μὲν ἀρσενικά καὶ οὐδέτερα κλίνονται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, τὰ δὲ θηλυκὰ κατὰ τὴν πρώτην ὡς ὁ καθαρώτερος, τοῦ καθαρωτέρου, ἡ καθαρωτέρα, τῆς καθαρωτέρας, τὸ καθαρώτερον, τοῦ καθαρωτέρου, ὁ καθαρώτατος, τοῦ καθαρωτάτου κτλ.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

§ 245. Ἀριθμητικά λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουσιν ἀριθμούς· π. χ. πέντε παιδιά.

§ 246. Τὰ ἀριθμητικά διακρίνονται εἰς ἐπίθετα καὶ οὐσιαστικά.

1. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 247. Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα φανερόνουςι τὸν ἀριθμὸν τῶν οὐσιαστικῶν, διακροῦνται δὲ εἰς ἀπόλυτα, τακτικά, πολλαπλασιαστικά, χρονικά καὶ διανεμνητικά.

Ἀπόλυτα ἀριθμητικά ἐπίθετα.

§ 248. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά δηλοῦσιν ἀπλῶς τὸν ἀριθμὸν· π. χ. εἰς στατήρ, δύο μῆλα.

§ 249. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά εἶναι : εἶς, μία, ἓν,

δύο, τρεῖς, τρία, τέσσαρες, τέσσαρα, πέντε, ἕξι, ἑπτὰ, ὀκτώ, ἑννέα, δέκα . . .

§ 250. Τὰ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ πέντε ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ κλίνονται ὡς ἑξῆς :

Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ. Ἄρ. Θηλ Οὐδ. Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ.

Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρ.	Θηλ.	Οὐδ.
Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
Ὀν.	εἷς	μία	ἓν	τρεις	τρία
				τέσσαρες	τέσσαρα
Γεν.	ἑνὸς	μιας	ἑνός	τριῶν	τριῶν
				τεσσάρων	τεσσάρων
Δοτ.	ἐνὶ	μια	ἐνὶ	τρισὶ	τρισὶ
				τέσσαρσι	τέσσαρσι
Αἰτ.	ἓνα	μίαν	ἓν	τρεις	τρία
				τέσσαρες	τέσσαρα

Παρατηρήσεις.

§ 251. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀριθμητικῶν μόνον τὸ θηλυκὸν **μία** κλίνεται κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν, τὰ δὲ λοιπὰ κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν.

§ 252. Τὸ ἀριθμητικὸν **μία** εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις ἔξαιρετικῶς τόνιζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης.

§ 253. Τὸ ἀριθμητικὸν **τρεῖς** μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν ἔχει **ει**, εἰς ὅλας τὰς ἄλλας πτώσεις καὶ εἰς τὸ οὐδέτερον γράφεται μὲ **ι**.

§ 254. Τὰ ἀπὸ τοῦ **πέντε** μέχρι τοῦ **ἑκατὸν** ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ δὲν κλίνονται π. χ. **πέντε, ἑπτὰ, τριακότα**.

§ 255. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ **διακόσια** καὶ ἐπέκεινα κλίνονται ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα π. χ. **διακόσιοι, διακοσίων, διακοσίους, διακοσίους**.

§ 256. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ **ἓν, ἕξι, ἑπτὰ, ἑκατὸν** καὶ ὅσα ἐξ αὐτῶν παράγονται δασύνονται π. χ. **ἓν, ἑνδεκα, ἑπτὰ, ἑπτακόσια, ἕξι, ἑξήκοτα**.

§ 257. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ δυνάμεθα νὰ παρῶσθῃ-

σωμεν, ὡς καὶ οἱ Ἀρχαῖοι, διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφα-
βήτου, εἰν προσθέσωμεν εἰς ταῦτα καὶ τρεῖς ἕτερα σημεῖα, τὸ
στήγμα (S') ὡς ἔξ, τὸ κόππα (K) ὡς ἐννενήκοντα καὶ τὸ
σμπι (P) ὡς ἐννεακόδια καὶ θέσωμεν ἐπ' αὐτῶν κε-
ραίαν ὡς

1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8,	9,
α'	β'	γ'	δ'	ε'	ς'	ζ'	η'	θ'
10,	20,	30,	40,	50,	60,	70,	80,	90,
ι'	κ'	λ'	μ'	ν'	ξ'	ο'	π'	ϛ'
100,	200,	300,	400,	500,	600,	700,	800,	900.
ρ'	σ'	τ'	υ'	φ'	χ'	ψ'	ω'	Ϟ'

258. Πρὸς παράστασιν τῶν χιλιάδων θέτομεν τὴν κε-
ραίαν κάτωθεν τῶν γραμμάτων

ὡς	1000	2000	3000
	α,	β,	γ,

Γύμνασμα. —

α'). Γράψον τὰς μονάδας, δεκάδας καὶ ἑκατοντάδας ἀπὸ τοῦ ἑνὸς
μέχρι τοῦ χίλια.

β'). Παράστησον διὰ γραμμάτων τοὺς ἐπομένους ἀριθμούς:

5, 4, 15, 32, 27, 112, 211, 142, 336, 698, 1850, 901, 703,
489, 573, 864, 390.

Τακτικὰ ἀριθμητικά.

§ 259. Τὰ τακτικὰ ἀριθμητικά δεικνύουσι τὴν τά-
ξιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει τι· π. χ. πρῶτος, δεύτερος, τρι-
τος, τέταρτος.

§ 260. Τὰ τακτικὰ ἀριθμητικά γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύ-
των καὶ τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ εἴκοδι γίνονται διὰ
τῆς προσθήκης τῆς κατὰλήξεως **τος**, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ εἴκοδι

καὶ μετὰ ταῦτα διὰ τῆς καταλήξεως ὅτος· π. χ. τρίτος, τριακοστός.

§ 261. Ἐκ τῶν τακτικῶν σχηματίζονται ἀνωμάλως τὸ **πρῶτος, δεῦτερος, ἔβδομος καὶ ὄγδοος.**

§ 262. Τὰ τακτικὰ ἀριθμητικὰ κλίνονται ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα καὶ διακρίνονται εἰς πρωτόκλιτα καὶ δευτερόκλιτα.

Γύνασμα.—Σχημάτισον τακτικὰ ἐκ τῶν ἐπομένων ἀπολύτων :

ἔξ, δώδεκα, χίλια εἴκοσι πέντε, τριάκοντα, ἑκατόν, ἑξήκοντα δύο, ἑβδομήκοντα ἑπτὰ, διακόσια ὀγδοήκοντα ἑννέα, χίλια τριακόσια, ἑνεήκοντα ὀκτώ.

Χρονικὰ Ἀριθμητικὰ.

§ 263. Τὰ **χρονικὰ ἀριθμητικὰ** σημαίνουσιν, εἰς πόσον χρόνον γίνεται τι· ὡς **τριταῖος, τεταρταῖος.**

§ 264. Ταῦτα γίνονται ἐκ τῶν τακτικῶν καὶ λήγουσιν εἰς **αἰος**· ὡς **δεύτερος=δευτεραῖος.**

§ 265. Τὰ χρονικὰ ἀριθμητικὰ εἶνε ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα καὶ κλίνονται ὁμαλῶς.

Πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικὰ.

§ 266. Τὰ **πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικὰ** γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων διὰ προσθήκης τῶν καταλήξεων **πλοῦς, πλάσιος** καὶ σημαίνουσιν ἐπανάληψιν τοῦ ἰδίου ποσοῦ· ὡς **δύο, διπλοῦς, διπλάσιος.**

§ 267. Τὰ πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικὰ κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα.

Γύμνασμα.— Σχημάτισον τὰ χρονικά καὶ πολλαπλασιαστικά τῶν ἐξῆς ἀπολύτων:

πέντε, ἕξ, ἑπτὰ, εἴκοσι, τριάκοντα, ἑξήκοντα, διακόσια, ἐνενηκόντα, τετρακόσια, ἑβδομήκοντα, χίλια, πενήκοντα, ἑπτακόσια, τεσσαράκοντα.

Διανεμητικὰ ἀριθμητικά

§ 268. Τὰ **διανεμητικὰ ἀριθμητικά** σημαίνουσι διανομήν.

§ 269. Ταῦτα γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν διὰ τῶν προθέσεων **ἀνά, κατὰ καὶ οὖν**· π. χ. *ἀνά τρεῖς, ἀνά τέσσαρας, κατὰ τρία, οὖν πέντε*.

2. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

§ 270. Τὰ **ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά** φανερόνουσιν ἀπλῶς ποσότητα, λήγουσι δὲ εἰς **ας**· π. χ. *μονάς, δυάς, τριάς, τετράς, πετάς, ἑξάς, ἑβδομάς, ὀγδοάς, ἐννεάς, δεκάς*.

§ 271. Τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ὄν.	ἡ	μονάς	αἱ	μονάδες
Γεν.	τῆς	μονάδος	τῶν	μονάδων
Δοτ.	τῇ	μονάδι	ταῖς	μονάσι
Αἰτ.	τὴν	μονάδα	τάς	μονάδας
Κλ.	ῶ	μονάς	ῶ	μονάδες

Γύμνασμα.— Σχημάτισον ταχτικά, χρονικά, πολλαπλασιαστι-

κά, διανεμητικὰ καὶ ἀφρημένα οὐσιαστικὰ ἐκ τῶν ἐξῆς ἀπολύτων :
 τρεῖς, μία, ἓν, δύο, τρία, τέσσαρες, τέσσαρα, πέντε,
 ἕξι, ἑπτὰ, ὀκτώ, ἑννέα, δέκα, εἴκοσι, τριάκοντα, τεσσαρά-
 κοντα, πενήκοντα, ἑξήκοντα, ἑκατόν, διακόσια, τριακόσια,
 τετρακόσια, χίλια.

4. ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 272. Ἄντωνυμῖαι λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι τί-
 θενται ἀντὶ τῶν ὀνομάτων.

§ 273. Αἱ ἀντωνυμῖαι εἶναι **προσωπικαί, δεικτικαί,**
ἔρωτηματικαί, ἀλληλοπαθεῖς, αὐτοπαθεῖς, κτη-
τικαί, ἐπιμεριστικαί, ἀναφορικαί, ἀόριστοι καὶ
ἀρνητικαὶ ἢ ἀπαγορευτικαί.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 274. **Προσωπικαὶ** λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ ὁποῖαι
 δηλοῦσι τὰ **πρόσωπα.**

Τὰ πρόσωπα εἶναι τρεῖς : **πρῶτον, δεύτερον καὶ**
τρίτον.

Ἐνικός ἀριθμός.

Α'. πρόσωπον.   Β'. πρόσωπον.   Γ'. πρόσωπον.

Ὄν.	ἐγώ	σύ	αὐτός	αὐτή	αὐτό
Γεν.	ἐμοῦ-μου	σοῦ	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
Δοτ.	ἐμοί-μοί	σοί	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
Αἰτ.	ἐμέ-μέ	σέ	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ὀν.	ἡμεῖς	ὑμεῖς-σεῖς	αὐτοὶ	αὐταὶ	αὐτὰ
Γεν.	ἡμῶν	ὑμῶν	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
Δοτ.	ἡμῖν	ὑμῖν	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
Αἰτ.	ἡμᾶς-μας	ὑμᾶς-σᾶς	αὐτοῦς	αὐτάς	αὐτὰ

Παρατηρήσεις.

§ 275. Ὁ πληθυντικὸς τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ α' προσώπου δασύνεται.

§ 276. Τὸ οὐδέτερον τῆς ἀντωνυμίας **αὐτὸς** γράφεται ἄνευ **ν**.

§ 277. Ἡ ἀντωνυμία **αὐτός**, ὅταν σημαίνῃ ἀντικείμενον ὀρισμένον, λέγεται **ὀριστική**. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει λαμβάνει συνήθως ἄρθρον καὶ ἐξηγεῖται διὰ τοῦ ἐπιθέτου **ἴδιος**. ὡς ὁ αὐτὸς ἄνεμος πρέει—ὁ ἴδιος ἄνεμος πρέει.

§ 278. Ἡ **αὐτός** λέγεται **ἐπαναληπτική**, ὅταν διὰ αὐτῆς ἐπαναλαμβάνομεν πρόσωπον, ζῶον ἢ πρᾶγμα, τὸ ὅποιον ἀνεφέρμεν προηγουμένως· ὡς ὁ διδάσκαλος προσεκάλεσε τὸν Ἰωάννην καὶ συνελοῦλευσε **αὐτὸν** ἐνώπιον τῶν μαθητῶν.

§ 279. Αἱ πλάγια πτώσεις τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας **αὐτὸς** ἐκφέρονται πολλαχίς καὶ ἄνευ τοῦ **αυ**· ὡς τὸ **βιβλίον** αὐτοῦ, τὸ **βιβλίον** του.

§ 280. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι **μοῦ, μοί, μέ, μᾶς, σοῦ, σοί, σέ, σᾶς** καὶ οἱ ἀποκεκομμένοι πλάγια πτώσεις τῆς **αὐτός** λέγονται **ἐγκλιτικαὶ λέξεις**, διότι ὁ τόνος αὐτῶν ἢ μεταβιβάζεται εἰς τὴν προηγουμένην λέξιν ἢ ἀποβάλλεται· ὁ πατήρ μου, τὸ ἀδάκιόν σου.

§ 281. Ὁ τόνος τῶν ἀνωτέρω μονοσυλλάβων προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν μεταβαίνει εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως, ὅταν αὕτη εἶναι προπυροζύτονος ἢ προπερισπωμένη· ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει ἀποβάλλεται· ὡς τὰ τετράδιά μου, τὰ δῶρά σας, ἡ γαλῆ της, τὸ βιβλίον σου, ὁ πατήρ μας.

§ 282. Ἡ περισπωμένη κατὰ τὴν ἔγκλισιν τοῦ τόνου μεταβάλλεται εἰς ὀξεϊαν· ὡς τὰ δῶρά του.

Γύμνασμα.— Θέσον εἰς τὰς ἐπομένους προτάσεις τὰς καταλλήλους προσωπικὰς ἀντωνυμίας προσέχων εἰς τὴν ἔγκλισιν τοῦ τόνου.

Ὁ ἀδελφός—ἔχει ἑκατὸν γρόσια. Οἱ γονεῖς—εἶναι εὐτυχεῖς.
Ἡ σχολὴ—εἶναι ὠραία. Ὁ ἐξάδελφος—ἀνεχώρησε χθές. Τὸ παιδίον τοῦ φίλου—ἀσθενεῖ βαρέως. Τὰ ἄνθη—δὲν εἶναι τόσον ὠραία. Ἐλάβον ἕν δῶρον παρὰ τοῦ θεοῦ—. Ἡ γαλῆ—ἐχάθη. —καὶ ὁ πατήρ—ἐξήλθομεν χθές εἰς περίπατον. Ποῦ εἶναι τὸ τετράδιον—;

ΔΕΙΚΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 283. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι χρησιμεύουσι πρὸς δεῖξιν προσώπου ἢ πράγματος καὶ εἶναι αἱ ἐπόμεναι:

οὗτος, αὕτη, τοῦτο, ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο, ὅδε, ἥδε, τόυε, τόσος, τόση, τόσον, τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτον, τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτον.

§ 284. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι κλίνονται ὡς τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα ἐπίθετα.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο	ὄδε	ἤδε	τόδε
Γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου	τούδε	τήδε	τούδε
Δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	τῷδε	τῇδε	τῷδε
Αἰτ.	τούτον	ταύτην	τοῦτο	τόνδε	τήνδε	τόδε

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οὗτοι	αὗται	ταῦτα	οἷδε	αἷδε	τάδε
Γεν.	τούτων	τούτων	τούτων	τῶνδε	τῶνδε	τῶνδε
Δοτ.	τούτοις	ταύταις	τούτοις	τοῖςδε	ταῖςδε	τοῖςδε
Αἰτ.	τούτους	ταύτας	ταῦτα	τούςδε	τάςδε	τάδε

Παρατηρήσεις.

§ 285. Τὸ οὐδέτερον τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν κλίνεται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν καὶ συνήθως δὲν ἔχει **v**.

§ 286. Ἐκ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ἡ **οὗτος** δεικνύει τὰ παρόντα, ἡ **ἐκεῖνος** τὰ παρελθόντα, ἡ **ὄδε** τὰ μέλλοντα, ἡ **τόσος** καὶ ἡ **τοσοῦτος** τὸ πλῆθος καὶ ἡ **τοιοῦτος** τὴν ποιότητα.

Γύμνασμα.— Κλίνον τὰς ἀντωνυμίας :

τόσος, τόση, τόσον, τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο(v), τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο(v).

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 287. Ἐρωτηματικά λέγονται αἱ ἀντωνυμίας, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα, ὅταν ἐρωτῶμεν ὡς τις ἦιθε :

§ 288. Αἱ ἐρωτηματικά ἄντωνυμίας εἶναι **τίς, τί, ποῖος, ποία, ποῖον, πόσος, πόση, πόσον, πότερος, ποτέρα, πότερον.**

§ 289. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἄντωνυμία **τίς** τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγοῦσης καὶ κλίνεται ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ δικατάληκτον ὡς ἑξῆς :

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.			Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.	
Ἄρσ. Θηλ.	Οὐδ.		Ἄρσ. Θηλ.	Οὐδ.
Ὄν.	τίς	τί	τίνες	τίνα
Γεν.	τίνος	τίνος	τίνων	τίνων
Δοτ.	τίνι	τίνι	τίσι	τίσι
Αἰτ.	τίνα	τί	τίνας	τίνα

§ 290. Αἱ λοιπαὶ ἐρωτηματικαὶ ἄντωνυμίαι κλίνονται ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα.

Παρατηρήσεις.

§ 291. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἄντωνυμία **τίς** δὲν ἐγκλίνει τὸν τόνον τῆς καὶ τίθεται πάντοτε ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου ὡς **τίς ἦλθε;**

§ 292. Ἐκ τῶν ἐρωτηματικῶν ἄντωνυμιῶν ἡ **τίς** τίθεται ἐπὶ ἀοριστίας, ἡ **ποῖος** ἐπὶ ποιότητος, ἡ **πόσος** ἐπὶ ποσότητος καὶ ἡ **πότερος** ἐπὶ μερισμοῦ.

Γύμνασμα.—

Κλῖνον τὰς ἄντωνυμίας: ποῖος, ποία, ποῖον, πόσος, πόση, πόσον, πότερος, ποτέρα, πότερον.

ΑΛΛΗΛΟΠΑΘΕΙΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 293. Ἀλληλοπαθεῖς λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν ἀμοιβαίαν ἐνέργειαν ὡς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

§ 294. Αἱ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι δὲν ἔχουσιν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν καὶ κλίνονται εἰς τὸν πληθυντικὸν μόνον ἀριθμὸν ὡς ἑξῆς:

	Ἄρσεν.	Θηλ.	Οὐδ.
Γεν.	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτ.	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις
Αἵτ.	ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἀλληλα

ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 295. Αὐτοπαθεῖς λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ ὁποῖαι φανερώνουσιν ἐνέργειαν ἐπιστρέφουσαν εἰς τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ ὡς *λοῦω ἑμαυτόν*.

§ 296. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι δὲν ἔχουσιν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν, γίνονται δὲ ἐκ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῆς αὐτὸς καὶ κλίνονται μονολεκτικῶς, ἐκτὸς τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ α' καὶ β' προσώπου.

Ἐνικός ἀριθμός.

α' πρόσωπον	β' πρόσωπον	γ' πρόσωπον
Γεν. ἑμαυτοῦ-ῆς-οῦ	σεαυτοῦ-ῆς-οῦ	ἐαυτοῦ-ῆς-οῦ
Δοτ. ἑμαυτῶ-ῆ-ῶ	σεαυτῶ-ῆ-ῶ	ἐαυτῶ-ῆ-ῶ
Αἵτ. ἑμαυτόν-ῆν-ὀ	σεαυτόν-ῆν-ὀ	ἐαυτόν-ῆν-ὀ

Πληθυντικός ἀριθμός.

Γεν.	ἡμῶν αὐτῶν	ὑμῶν αὐτῶν	ἐαυτῶν
Δοτ.	ἡμῖν αὐτοῖς-αἰς-οἰς	ὑμῖν αὐτοῖς-αἰς-οἰς	ἐαυτοῖς-αἰς-οἰς
Αἰτ.	ἡμᾶς αὐτούς-ἄς-ἅ	ὑμᾶς αὐτούς-ἄς-ἅ	ἐαυτούς-ἄς-ἅ

Παρατήρησις.

§ 297. Ἡ αὐτοπαθῆς ἄντωνυμία τοῦ γ' προσώπου γράφεται καὶ ἄνευ τοῦ ε, πάντοτε ὅμως μετὰ δασείας πρὸς διάκρισιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς προσωπικῆς· ὡς ἑαυτοῦ καὶ αὐτοῦ.

Γύνασμα.—

Γράφον ἐν τῷ τετραδῷ τὰς αὐτοπαθεῖς ἄντωνυμίας.

ΚΤΗΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 298. Αἱ κτητικάι ἄντωνυμίας φανερόνουςι πρόσωπον ἢ πράγμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει τι· ὡς ὁ ἐμὸς πατήρ.

§ 299. Αἱ κτητικαὶ ἄντωνυμίας εἶνε :

α' πρόσωπον,	β' πρόσωπον.	γ' πρόσωπον.
ἐμός, ἐμή, ἐμίν,	σός, σή, σόν,	ὁ, ἡ, τὸ ἐκυτοῦ-ῆς-οῦ
ἡμέτερος-α-ον.	ὑμέτερος-α-ον.	ὁ, ἡ, τὸ ἐκυτῶν.

§ 300. Αἱ κτητικάι ἄντωνυμίας τοῦ α' καὶ β' προσώπου κλίνονται ὁμαλῶς εἰς τὸν ἐνικὸν καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

§ 301. Ἡ κτητικὴ ἄντωνυμία τοῦ γ' προσώπου κλίνεται, μεταβαλλομένου μόνον τοῦ ἄρθρου· ὡς ὁ ἑαυτοῦ, τοῦ ἑαυτοῦ, τῷ ἑαυτοῦ, οἱ ἑαυτοῦ, αἱ ἑαυτοῦ, τὰ ἑαυτοῦ.

Παρατηρήσεις.

302. Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω κτητικῶν ἀντωνυμιῶν μεταχειρίζομεθα ὡς τοιαύτην καὶ τὸ ἐπίθετον **ἰδικός** μετὰ τῶν πλάγιων πτώσεων τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ὡς ὁ **ἰδικός μου**, ἡ **ἰδική μου**, τὸ **ἰδικόν μου**.

§ 303. Συνήθως ἀντὶ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν μεταχειρίζομεθα τὰς πλάγιαις πτώσει τῶν προσωπικῶν π. χ. ὁ **ἐμὸς πατήρ**, ἡ ὁ **πατήρ μου**.

Γύνασμα.—Κλῖνον τὰς κτητικὰς ἀντωνυμίας.

ΕΠΙΜΕΡΙΣΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 304. Ἐπιμεριστικαὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὁποῖαι σημαίνουσι μέρος ποσοῦ τινος ὡς ἕκαστος ἡμῶν.

§ 305. Ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἐξῆς: Ἔτερος, ἔτερα, ἔτερον, ἕκαστος, ἕκαστη, ἕκαστον, ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο, ἕκαστος, ἕκατέρα, ἕκατερον, ἀμφότεροι, ἀμφότεραι, ἀμφότερα.

§ 306. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι κλῖνονται ὡς ἐπίθετα.

§ 307. Ἡ ἀντωνυμία **ἀμφότεροι** κλίνεται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

Γύνασμα.—Κλῖνον τὰς ἀνωτέρω ἐπιμεριστικὰς ἀντωνυμίας.

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 308. Ἀναφορικαὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς πρόσωπον, ζῶν ἢ πρᾶγμα ὠρισμένον ἢ ἀρίστον ὡς ὅστις θέλει, ἕς ἔ.θῃ.

§ 309. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμῖαι εἶναι : ὅς, ἦ, ὃ, ὅςτις, ἦτις, ὃ,τι, οἷος, οἷα, οἷον, ὁποῖος, ὁποῖα, ὁποῖον, ὅσος, ὅση, ὅσον, ὅσος, ὅπόση, ὅπόσον, ὅςπερ, ἦπερ, ὅπερ.

§ 310. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμῖαι κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα, μόνον ἢ ὅςτις, ἐπειδὴ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ἀναφορικῆς ὅς καὶ τῆς ἀορίστου τίς, κλίνεται καὶ τονίζεται ἰδιαιτέρως.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
Ὀν.	ὅςτις	ἦτις	ὃ,τι	οἷτινες	αἷτινες	ἄτινα
Γεν.	οἷτινος	ἦςτινος	οἷτινος	ῶντινων	ῶντινων	ῶντινων
Δοτ.	ῶτινι	ἦτινι	ῶτινι	οἷςτισι	αἷςτισι	οἷςτισι
Αἰτ.	ὄντινα	ἦντινα	ὄ,τι	οἷςτινας	αἷςτινας	ἄτινα

Παρατηρήσεις.

§ 311. Ὅλαί αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμῖαι ἄρχονται ἀπὸ φωνήεντος καὶ δασύονται.

§ 312. Τὸ οὐδέτερον τῆς ἀντωνυμῖας ὅςτις ἔχει ὑποδιαστολὴν πρὸς διαίρεσιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ συνδέσμου ὅτι.

Γύμνασμα.—

Κλῖνον τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμῖας : ὅς, ἦ, ὃ, οἷος, οἷα, οἷον, ὁποῖος, ὁποῖα, ὁποῖον, ὅσος, ὅση, ὅσον, ὅπόσος, ὅπόση, ὅπόσον.

ΑΟΡΙΣΤΟΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 313. Αἱ ἄοριστοὶ ἄντωνυμιαὶ δηλοῦσιν ἀντικείμενα γενικὰ καὶ ἄοριστα· ὡς γυνή τις.

§ 314. Αἱ ἄοριστοὶ ἄντωνυμιαὶ εἶναι αἱ ἐξῆς: τίς, τί, ὁ θεῖνα, ἡ θεῖνα, τὸ θεῖνα, ἔνιοι, ἔνιοι, ἔνια.

§ 315. Ἡ ἄοριστος τίς κλίνεται ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ δικατάληκτον ὡς ἐξῆς:

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ.

Ἄρσ. Θηλ.

Οὐδ.

Ἄρσ. Οὐδ.

Οὐδ.

Γεν. τινός τινί

τινῶν τινῶν

Δοτ. τινὶ τινί

τισὶ τισὶ

Αἰτ. τινὰ τί

τινάς τινὰ

§ 316. Ἡ ἄοριστος ἄντωνυμία ἔνιοι κλίνεται μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν καὶ σημαίνει μερικοί· ὡς ἔνιοι τῶν μαθητῶν = μερικοὶ τῶν μαθητῶν.

§ 317. Ἡ ἄντωνυμία θεῖνα συνήθως κλίνεται ὡς ὄνομα τριτάκλιτον ὡς ὁ θεῖνα, τοῦ θεῖνος, τῷ θεῖνι, τὸν θεῖνα, οἱ θεῖνες, τῶν θεῖνων, τοὺς θεῖνας.

Παρατηρήσεις.

§ 318. Ἡ ἄοριστος ἄντωνυμία τίς τονίζεται εἰς τὰς πλάγας πτώσεις ἐπὶ τῆς ληγούσης, οὐδέποτε τίθεται ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου καὶ ἐγκλίνει τὸν τόνον της.

§ 319. Ἡ ἐγκλισις τοῦ τόνου γενικῶς γίνεται κατὰ τοὺς ἐξῆς κανόνας:

α'.) Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι ὑξύτονος ἢ περισπωμένη, ἡ ἐγκλιτικὴ λέξις χάνει τὸν τόνον τῆς· ὡς γα. *λῆ τις, γα. λαῖ τις, μαθητῆς τις, μαθηταὶ τις.*

β'.) Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι προπαροξύτονος ἢ προπερισπωμένη, ὁ τόνος τῆς ἐγκλιτικῆς λέξεως μεταβάλλεται εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως· ὡς ἀνθρ. *πὸς τις, ἀνθρ. παὶ τις, δῶρόν τι, δῶρά τινα.*

γ'.) Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι παροξύτονος, ἡ μὲν μονοσύλλαβος ἐγκλιτικὴ λέξις χάνει τὸν τόνον τῆς, ἡ δὲ δι-σύλλαβος τὸν φυλάττει· ὡς βιβ. *λίον τι, βιβ. λία τινά.*

§ 320. Ἡ ἀντωνυμία **δεῖνα** μένει πολλακίς καὶ ἄκλιτος, κλινομένου μόνου τοῦ ἄρθρου· ὡς ὁ *δεῖνα*, τοῦ *δεῖνα*.

Γύνασμα. — Γράφον τὰς ἀριστεύς ἀντωνυμίας προσθέτων εἰς ἐκάστην πτῶσιν καὶ κατέλληλόν τι οὐσιαστικόν.

ΑΡΝΗΤΙΚΑΙ ἢ ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 321. Ἄρνητικαὶ ἢ ἀπαγορευτικαὶ εἶναι αἱ ἀντωνυμίαι **οὐδεῖς, οὐδεμία, οὐδέν, μηδεῖς, μηδεμία, μηδέν**, διότι μεταχειριζόμεθα αὐτάς ἐπὶ ἀρνήσεως ἢ ἀπαγορεύσεως.

§ 322. Αἱ ἀρνητικαὶ ἀντωνυμίαι γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν **εἷς, μία, ἓν** καὶ τοῦ συνδέσμου **οὐδέ**, κλίνονται δὲ ὡς τὰ εἰρημένα ἀριθμητικὰ· ὡς *οὐδεῖς, οὐδεός, οὐδερὶ, οὐδένα, οὐδεμία, οὐδεμίας.*

Ὅμοίως, σχηματίζονται ἐκ τῶν αὐτῶν ἀριθμητικῶν καὶ τοῦ συνδέσμου **μηδὲ** αἱ ἀπαγορευτικαὶ ἀντωνυμίαι.

Γύνασμα.— Διάκρινον τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἐπομένων ἀνωμαλιῶν :

ἐμός, σός, ἡμεῖς, ὅστις, ὅσος, οὗτος, ἐμαυτοῦ, ἡμᾶς αὐτοῦς, ἐαυτόν, ὁ ἐαυτοῦ, σύ, αὐτός, αὐτῆς, ποῖος, ὁποῖα, μηδέν, οὐδεμία, ἕκαστος, ἀμφότεροι, τίς, τίνος, τίνα, πόσον, τήνδε ὅ,τι, ταῦτα, ὁπόσα, ἄλλαλα, ἑκάτερος, οἶος, ἴν, ἐνιοι, ὁ δεῖνα, τάδε, ἀλλήλοισ, ὑμεῖς, ὑμῖν αὐτοῖς, τὸ ἐαυτοῦ, σεαυτῶν, ὅσπερ, ἄτινα, αἵτινες, ὁπόσον, ἡμέτερον, ὑμέτερος, ἐμοί, σά.

5. Ρ Η Μ Α

§ 323. **Ρήματα** λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι φανερόναι τὴν διάθεσιν τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. γράφω, πάσχω, λούβομαι, ἐγναίρω.

ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

§ 324. Ἡ διάθεσις, ἡ φωνή, ἡ συζυγία, ἡ ἔγκλισις, ὁ χρόνος, τὸ πρόσωπον καὶ ὁ ἀριθμὸς εἶναι τὰ παρεπόμενα τοῦ ρήματος.

Διάθεσις.

§ 325. Αἱ διαθέσεις τῶν ρημάτων εἶναι τέσσαρες : ἐνεργητικὴ, παθητικὴ, μέση καὶ οὐδετέρα.

§ 326. Ἐνεργητικῆς διαθέσεως ἢ ἐνεργητικὰ λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὁποῖα φανερόναι ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ· ὡς ὁ Δημήτριος γράφει.

§ 327. **Παθητικῆς διαθέσεως ἢ παθητικὰ** λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὅποια φανερόνουςιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον **πάσχει**· ὡς ὁ Ἰωάννης ἐτιμωρήθη.

§ 328. **Οὐδέτερας διαθέσεως ἢ οὐδέτερα** λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὅποια φανερόνουςιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον εὐρίσκεται εἰς τινὰ κατάστασιν, ἧτοι **οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει**· ὡς ὁ Δημοσθένης ὑγιαίνει.

§ 329. **Μέσης διαθέσεως ἢ μέσα** λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὅποια σημαίνουσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον **ἐνεργεῖ καὶ πάσχει**· ὡς ὁ Φωκίων κτερίζεται.

Φωνή.

§ 330. **Φωνή** λέγεται ὁ τύπος, τὸν ἑποῖον λαμβάνει τὸ ῥῆμα πρὸς ἑκφρασίαν τῶν τεσσάρων διαθέσεων.

§ 331. Αἱ φωναὶ εἶναι δύο: **ἐνεργητικῆ, καὶ μέση ἢ παθητικῆ.**

§ 332. Ἡ μὲν ἐνεργητικὴ φωνὴ λήγει εἰς **ω**, ἡ δὲ παθητικὴ ἢ μέση εἰς **ομαι**· ὡς τρέχω, λούομαι.

Παρατηρήσεις.

§ 333. Τὰ μέσα καὶ παθητικὰ ρήματα εἶναι καὶ μέσης ἢ παθητικῆς φωνῆς, τὰ δὲ ἐνεργητικὰ ἐνεργητικῆς φωνῆς· ὡς *λύω, λύομαι, λούομαι.*

§ 324. Ρήματά τινὰ παθητικὰ ἐξαιρετικῶς εἶναι ἐνεργητικῆς φωνῆς καὶ λέγονται **αὐτοπαθῆ**· ὡς *πάσχω.*

§ 335. Τὰ οὐδέτερα ρήματα ἀδιαφόρως εἶναι ἐνεργητικῆς ἢ μέσης φωνῆς.

§ 336. **Ἀποθετικὰ** λέγονται τὰ ἐνεργητικὰ ρήματα, τὰ ὅποια εἶναι μέσης φωνῆς· ὡς *ἐργάζομαι.*

§ 337. Τὰ ἐνεργητικὰ ρήματα λέγονται **μεταβατικά**, ὅταν σηµαίνουσιν ἐνέργειαν τοῦ ὑποκειµένου μεταβαίνουσιν εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πράγµα, ὡς λέγω.

§ 338. Ἄ**μετάβατα** λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὅποια σηµαίνουσιν ἐνέργειαν, ἢ ὅποια δὲν μεταβαίνει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πράγµα, ὡς ἀναχωρῶ.

Γύνασµα. — Διάκριον τὴν φωνὴν καὶ τὴν διάθεσιν τῶν ἐξῆς ρημάτων:

λέγω, κρίνω, τρέχω, νίπτομαι, ὑγιαίνω, περιπατῶ, ψάλλω, ἀσθενῶ, μαραίνομαι, ἐνδύομαι, τρώγω, ἠσυχάζω, σκέπτομαι, ἀποθνήσκω, φαίνομαι, θλίβομαι, κοιµῶμαι, φέρω, χορεύω, κρύπτομαι, ἀναπαύομαι, θερµαίνομαι, ζῶ.

Συζυγία.

§ 339. **Συζυγία** λέγεται ὁ τύπος, κατὰ τὸν ὅποιον κλίεται τὸ ρῆμα.

§ 340. Αἱ συζυγίαι εἶναι δύο: ἡ τῶν **βαρυτόνων** ἢ **ἀδυναυρέτων** καὶ ἡ τῶν **συνηρηµένων**.

§ 341. **Βαρυτόνα** λέγονται τὰ ρήματα τὰ ὅποια δὲν συναυροῦνται, **συνηρηµένα** δὲ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια συναυροῦνται.

Ἐγκλίσις.

§ 342. Αἱ **ἐγκλίσεις** εἶναι τέσσαρες: ὀριστική, ὑποτακτική, προστακτική καὶ εὐκτική.

Χρόνος.

§ 343. Οἱ χρόνοι εἶναι ἕξ: ἐνεστώς, παρατατικός, μέλλων, ἀόριστος, παρακείμενος καὶ ὑπερσυντελικός.

§ 344. Ἐκ τῶν χρόνων τούτων, ὅσοι ἀποτελοῦνται ἐκ

μιάς λέξεως, λέγονται **ἄπλοϊ**, ὅσοι δὲ ἐκ δύο λέξεων, **δύνθετοι** ὡς *λύω*, *θάλύω*.

Πρόσωπον.

§ 345. Τὰ **πρόσωπα** εἶναι τρία :

α' πρόσωπον	β' πρόσωπον	γ' πρόσωπον
γράφω	γράφεις	γράφει
γράφομεν	γράφετε	γράφουσι

Ἄριθμός.

§ 346. Οἱ **ἄριθμοι** εἶναι δύο, **ἐνικός** καὶ **πληθυντικός**· καὶ ὁ μὲν ἐνικός σημαίνει ἓν ὑποκείμενον, ὁ δὲ πληθυντικός δύο ἢ πολλά· ὡς ὁ *παῖς τρέχει*, οἱ *παῖδες τρέχουσι*.

ΘΕΜΑ, ΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΦΩΝΗΕΝ, ΧΑΡΑΚΤΗΡ,
ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΑΤΑΛΗΞΙΣ, ΕΓΚΛΙΤΙΚΟΝ ΦΩΝΗΕΝ.

§ 347. **Θέμα** λέγεται τὸ ἀμετάβλητον μέρος τοῦ ρήματος.

§ 348. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος λέγεται **χαρακτήρ**, τὸ δὲ φωνῆεν, τὸ ὅποιον εἶναι πρὸ τοῦ χαρακτῆρος, **θεματικὸν φωνῆεν**.

§ 349. Εἰς τὰ φωνηεντόληκτα ρήματα ὁ χαρακτήρ εἶναι καὶ θεματικὸν φωνῆεν.

§ 350. **Προσωπικαὶ καταλήξεις** λέγονται τὰ γράμματα, τὰ ὅποια τίθενται μετὰ τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν τῶν προσώπων· π. χ. *γράφω*· *γράφῃ*=θέμα, *α*=θεματικὸν φωνῆεν, *ῃ*=χαρακτήρ, *ω*=προσωπικὴ κατάληξις.

§ 351. Ἑγκλιτικὰ λέγονται τὰ φωνήεντα, τὰ ὁποῖα λαμβάνει ἐκάστη ἐγκλισις ἰδιαιτέρως.

§ 352. Τὰ ρήματα ὡς πρὸς τὸν χαρακτήρα διακρίνονται εἰς φωνεντόληκτα καὶ εἰς συμφωνόληκτα· ὡς λέω, γράφω.

Γύνασμα. — Διάκριτον τὸ θέμα, τὸ θεματικὸν φωνήεν, τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν κατάληξιν τῶν ἐξῆς ρημάτων:

λέγω, τρέχω, ἐξέρχομαι, θερμαίνω, θερμαίνομαι, ἀκούω, ἔρχομαι, μένω, σύρομαι, δακρύω, παιδεύω, μελετῶ, λαμβάνω φαίνομαι, περιπατῶ, τιμῶ.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος.

Ὅριστική.	Ἑποτακτική.	Προστακτική.
ω	ω	—
εις	ῆς	ε
ει	ῆ	ῆ
ομεν	ομεν	—
ετε	ητε	ετε
ουσι	ωσι	ωσι

Παράδειγμα

Ὅριστική.	Ἑποτακτική.	Προστακτική.
λύω	λύω	—
λύεις	λύης	λύε
λύει	λύη	ὄς λύη
λύομεν	λύωμεν	—
λύετε	λύητε	λύετε
λύουσι	λύωσι	ὄς λύωσι

Παρατηρήσεις.

§ 353. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει ἐγκλιτικὰ φωνήεντα **ε** καὶ **ο**, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν **ε** μετὰ τοῦ **ε** τῆς προσωπικῆς καταλήξεως τρέπεται εἰς **η**, τὸ δὲ **ο** μετὰ τοῦ **ο** εἰς **ω**. ὡς *λυομεν* = *λύωμεν*, *λυεετε* = *λύητε*.

§ 354. Ἡ προστακτικὴ πρῶτον πρόσωπον δὲν ἔχει.

§ 355. Ἡ εὐκτικὴ σχηματίζεται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς μετὰ τῶν εἴθε **νά**. ὡς εἴθε *νά* *λύω*.

§ 356. Τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς προστακτικῆς γίνεται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς διὰ προσθήκης τοῦ **ἄς**.

§ 357. Ἡ ὀριστικὴ ἐγκλισις σημαίνει τὸ βέβαιον, ἡ ὑποτακτικὴ τὸ δυνατόν, ἡ προστακτικὴ προσαγὴν καὶ ἡ εὐκτικὴ εὐχὴν.

§ 358. Ὁ ἐνεστώς σημαίνει ὅτι ἡ πράξις γίνεται τώρα.

Γύμνασμα. — Κλῖνον τὸν ἐνεστώτα τῶν ἐξῆς ρημάτων:

βλέπω, τρώγω, φεύγω, παιδεύω, φυλάττω, ὀνομάζω, πίνω, ἀρπάζω, φέρω, γράπτω, ἀναγινώσκω, λευκαίνω, ἔχω, θέλω, θερμαίνω, πάσχω, λούω, ἀκούω, στέλλω.

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ.

ον	ομεν
ες	ετε
ε	ον

Παράδειγμα

ἔλυον	ἔλύομεν
ἔλυες	ἔλύετε
ἔλυε	ἔλυον

Παρατηρήσεις.

§ 359. Τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τοῦ παρατατικοῦ εἶναι ὁμοιον πρὸς τὸ πρῶτον ἐνικόν.

§ 360. Ὁ παρατατικός ἀπκντῆ καὶ εἰς τὴν ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν ὡς γὰ ἔλυοι, εἴθε γὰ ἔλυοι.

§ 361. Ὁ παρατατικός σημαίνει πράξιν γιγνομένην εἰς τὸ παρελθόν διαρκῶς.

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ ἀορίστου.

Ὅριστική.	Ὑποτακτική.	Προστακτική.
α	ω	—
ας	ῆς	ον
ε	ῆ	ῆ
αμεν	ωμεν	—
ατε	ητε	ατε
αν	ωσι	ωσι.

Παράδειγμα.

ἔλυσα	λύσω	—
ἔλυσας	λύσῃς	λύσον
ἔλυσε	λύσῃ	ἄς λύσῃ
ἐλύσαμεν	λύσωμεν	—
ἐλύσατε	λύσητε	λύσατε
ἔλυσαν	λύσωσι	ἄς λύσωσι.

Παρατηρήσεις.

§ 362. Ὁ ἀόριστος σημαίνει πράξιν γενομένην εἰς τὸ παρελθόν.

§ 363. Ὁ ἀόριστος, ὅταν λήγῃ εἰς **α**, λέγεται **πρῶτος**.

§ 364. Ῥήματά τινα ἀντὶ πρώτου ἀορίστου ἔχουσι δεύτερον ὡς *μαθήτω, ἔμαθον*.

§ 365. Ὁ δεύτερος ἀόριστος λήγει εἰς **ον** καὶ κλίνεται ἐν τῇ ὀριστικῇ, ὡς ὁ παρατατικός.

§ 366. Ὁ πρῶτος ἀόριστος πρὸ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως λαμβάνει **σ**, ὅπερ μετὰ τοῦ οὐρανισκοφώνου χαρακτῆρος τρέπεται εἰς **ξ**, μετὰ δὲ τοῦ χειλεσοφώνου εἰς **ψ** ὡς *ἔγραψα, ἔπλεξ-σα=ἔπειξα*.

§ 367. Ὁ ὀδοντόφωνος χαρακτήρ πρὸ τοῦ **σ** ἀποβάλλεται ὡς *ἔπειθσα=ἔπεισα*.

ΑΥΞΗΣΙΣ

§ 368. Ὁ παρατατικός καὶ ὁ ἀόριστος λαμβάνουσιν εἰς τὴν ἀρχὴν **αὔξησιν** ὡς *λύω, ἔλυον, ἔλυσα· ἀκούω, ἤκουον, ἤκουσα*.

§ 369. Ἡ αὔξησις εἶναι δύο εἰδῶν: **συλλαβικὴ** καὶ **χρονικὴ**.

§ 370. Συλλαβικὴ αὔξησις λέγεται τὸ **ε**, τὸ ὅποιον λαμβάνουσι τὰ ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμενα ῥήματα ὡς *λύω, ἔλυον*.

§ 371. Χρονικὴ αὔξησις λέγεται ἡ τροπὴ τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν. Τὴν αὔξησιν ταύτην λαμβά-

νοσι τὰ ἀπό φωνήεντος ἀρχόμενα ῥήματα· ὡς ἀκούω, ἤκουον· ἀρχίζω, ἤρχιζον.

§ 372. Ἡ τροπή τῶν ἀρκτικῶν βραχέων φωνηέντων εἰς μακρὰ γίνεται ὡς ἑξῆς :

α	εἰς	η	ἀκούω	ἤκουον	ἤκουσα
ε	»	η	ἐλπίζω	ἤλπιζον	ἤλπισα
ο	»	ω	ὀνομάζω	ὠνόμαζον	ὠνόμασα
αι	»	η	αἰτῶ	ἤτουν	ἤτησα
οι	»	φ	οἰκῶ	ᾠκουν	ᾠκησα
αυ	»	ηυ	αὐξάνω	ἠῦξανον	ἠῦξησα
ευ	»	ηυ	εὐλογῶ	ἠυλόγουν	ἠυλόγησα
ι	»	ι	ἰκετεύω	ἰκέτευον	ἰκέτευσα
υ	»	υ	ὑβρίζω	ὑβριζον	ὑβρισα.

Παρατηρήσεις

§ 373. Ῥήματά τινα παρὰ τὸν κανόνα τρέπουσι τὸ ε εἰς **ει**· ὡς ἔχω, εἶχον· ἔλκω, εἶλκον· ἐθίζω, εἶθιζον.

§ 374. Ἡ αὔξεις, συλλαβικὴ ἢ χρονικὴ, φυλάσσεται μόνον εἰς τὴν ὀριστικὴν· ὡς ἔλκω, ἔλκω, ἔλκω· ἔθιζον, ἔθιζον.

§ 375. Εἰς τὰ ἀπὸ **ο** ἀρχόμενα ῥήματα διπλασιάζεται τὸ **ο** μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὔξιν· ὡς ῥέω, ῥέροισιν.

§ 376. Ὅσα ῥήματα ἀρχονται ἀπὸ φωνήεντος μακροῦ δὲν λαμβάνουσιν αὔξιν· ὡς ὠρεῖω, ὠφέλουσι.

§ 377. Ὅσα ῥήματα ἔχουσιν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν, αὐξάνουσι μετὰ τὴν πρόθεσιν, ὅποτε τὸ φωνήεν τῆς προθέσεως, ἐκτὸς τῆς **πρὸ** καὶ **περὶ**, ἐκθλίβεται· ὡς ἀναβαίρω, ἀνέβαινον.

§ 378. Ὅσα ῥήματα ἀρχονται ἀπὸ **ευ** ἢ **δυσ** αὐξάνουσιν

ἐν τῇ ἀρχῇ, ὅταν μετὰ τὸ **ευ** καὶ **δυσ** ὑπάρχη σύμφωνον· ἄλλως αὐξάνουσιν ἐν τῷ μέσῳ ὡς ἐντυχῶ, ἠτύχουρ· ἐνεργετῶ, ἐνηργέτουρ· δυστυχῶ, ἐδυστύχουρ· δυσαρεστῶ, δυσηρέστουρ.

§ 379. Ρήματα τινὰ σύνθετα ἐκ προθέσεων αὐξάνουσι καὶ πρὸ τῆς προθέσεως καὶ μετὰ τὴν πρόθεσιν ὡς ἐνροῶ, ἠνιδουρ· ἐνοχλῶ, ἠνώχλουρ.

Γύμνασμα.—Γράψον τὸν ἐνεστώτη, τὸν παρατατικὸν καὶ τὸν ἀόριστον τῶν ἐπομένων ρημάτων :

δακρύω, φυλάττω, ἀποθνήσκω, κλαίω, πίπτω, καλύπτω, ὀρίζω, ἀνοίγω, ἐκθέτω, ρέω, πράττω, ἐκλέγω, κλείω, πάσχω, ἰδρύω, σφίζω, κηρύττω, κράζω, ράπτω, τρέφω, πνίγω, διατρίδω, περιέχω.

Μ Ε Λ Λ Ω Ν

§ 380. Ὁ μέλλων σημαίνει πρᾶξιν, ἥτις θά γίνη.

Ποράδειγμα.

Μέλλων.

θά λύσω

θά λύσης

θά λύσῃ

θά λύσωμεν

θά λύσητε

θά λύσῃσι

Παρατήρησις.

§ 381. Ὁ μέλλων σχηματίζεται διὰ τοῦ κορίστου τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τοῦ **θά**.

Γύμνασμα.—Κλίνον τοὺς μέλλοντας τῶν ρημάτων :

γράφω, διδάσκω, ἀρχίζω, ἀρπάζω, τρέχω, κόπτω, ἀκούω, λούω, τρέφω, κλέπτω, κρύπτω, φωνόζω, στρέφω, παλαίω, παιδεύω, τρομάζω, ἐνδύω, κρούω.

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ

§ 882. Ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντελικός σημαίνουνσι πράξιν γενομένην εἰς τὸ παρελθόν· ὡς ἔχω λύση, εἶχον λύση.

Παραδείγματα.

Παρακείμενος.

Ὅριστική.	Ὑποτακτική.	Προστακτική.
ἔχω λύση	ἔχω λύση	—
ἔχεις λύση	ἔχης λύση	ἔχε λύση
ἔχει λύση	ἔχη λύση	ἄς ἔχη λύση
ἔχομεν λύση	ἔχωμεν λύση	—
ἔχετε λύση	ἔχητε λύση	ἔχετε λύση
ἔχουσι λύση	ἔχωσι λύση	ἄς ἔχωσι λύση.

Ὑπερσυντελικός.

Ὅριστική.

Εἶχον, εἶχες, εἶχε, εἶχομεν, εἶχετε, εἶχον λύση.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον καὶ κλίνον τὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντελικὸν τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι ρημάτων.

Μ Ε Τ Ο Χ Η

§ 383. Ἡ μετοχή εἶναι ρημτικὸν ἐπίθετον, ὅπερ μετέχει τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ρήματος.

Καταλήξεις τῆς μετοχῆς ἐν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ.

Ἐρεστώς.	ων	ουσα	ων.	ὡς	λύων	λύουσα	λύων
Ἀόριστος	ας	ασα	ων.	»	λύσας	λύσασα	λύσαν.

Κλίσις τῆς μετοχῆς.

§ 384. Αἱ μετοχαὶ κλίνονται ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα.

Παραδείγματα.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ἄν.	ὁ	λύων	ἡ	λύουσα	τὸ	λύων
Γεν.	τοῦ	λύοντος	τῆς	λυούσης	τοῦ	λύοντος
Δοτ.	τῷ	λύοντι	τῇ	λυούσῃ	τῷ	λύοντι
Αἰτ.	τόν	λύοντα	τήν	λύουσαν	τὸ	λύων
Κλ.	ῶ	λύων	ῶ	λύουσα	ῶ	λύων

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ἄν.	οἱ	λύοντες	αἱ	λύουσαι	τά	λύοντα
Γεν.	τῶν	λυόντων	τῶν	λυουσῶν	τῶν	λυόντων
Δοτ.	τοῖς	λύουσι	ταῖς	λυούσαις	τοῖς	λύουσι
Αἰτ.	τούς	λύοντας	τάς	λυούσας	τά	λύοντα
Κλ.	ῶ	λύοντες	ῶ	λύουσαι	ῶ	λύοντα

Παρατηρήσεις.

§ 385. Αἱ μετοχαὶ ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν.

§ 386. Εἰς τὰς μετοχὰς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῶν συμφῶνων **ν** καὶ **τ** ἐκτείνονται τὰ πρὸ αὐτῶν βραχέα φωνήεντα εἰς μακρά.

§ 387. Αἱ μετοχαὶ τοῦ ἀρσενικοῦ γένους λήγουσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς **ων**.

§ 388. Τὰ οὐδέτερα τῶν μετοχῶν σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος καὶ λήγουσιν εἰς **ον**.

Γύνασμα.—Σχημάτισον καὶ κλίνον τὰς μετοχὰς τῶν ρημάτων: πίπτω, γράφω, φυτεύω, πλέκω, τρέφω, νομίζω, κρύπτω, κόπτω, λούω, φυλάττω, διώκω, ὀρίζω, χωρίζω, αὐξάνω.

ΜΕΣΗ ἢ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος.

Ὀριστική.	Ἰποτακτική.	Προστακτική.
ομαι	ωμαι	—
εσαι	ησαι	εσο ἢ ου
εται	ηται	ηται
ομεθ'α	ωμεθ'α	—
εσθε	ησθε	ησθε
ονται	ωνται	ωνται

Παράδειγμα.

Ὅριστικὴ.	Ἰποτακτικὴ.	Προστακτικὴ.
λύομαι	λύωμαι	—
λύεται	λύησαι	λύεσο ἢ λύου
λύεται	λύηται	ἄ; λύηται
λυόμεθα	λυώμεθα	—
λύεσθε	λύησθε	λύεσθε
λύονται	λύωνται	ἄ; λύωνται

Γύμνασμα. — Κλίνο· τὸν ἐνεστώτα τῶν ἐπομένων ρημάτων:

νίπτομαι, ὀνομάζομαι, λούομαι, γράφομαι, διδάσκομαι, κλείομαι, σκέπτομαι, στρέβομαι, ἐνδύομαι, αἰσθάνομαι, δέχομαι, προφυλάττομαι ὀργίζομαι.

Προσωπικὰ καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ.

ομπν	ομεθα
εσο	εσθε
ετο	οντο

Παράδειγμα.

ἐλυόμην	ἐλυόμεθα
ἐλύεσο	ἐλύεσθε
ἐλύετο	ἐλύοντο.

Γύμνασμα. — Κλίνον τὸν παρατατικὸν τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι ρημάτων.

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ ἀόριστου.

§ 389. Ὁ ἀόριστος ἐν τῇ μέσῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ διακρίνεται εἰς παθητικὸν πρῶτον καὶ δεύτερον.

Παθητικὸς ἀόριστος α'.

Ὅριστική.	ὑποτακτική.	Προστακτική.
ην	ω	—
ης	ῆς	ητι
η	ῆ	ῆ
ημεν	ωμεν	—
ητε	ητε	ητε
ησαν	ωσι	ωσι.

Παράδειγμα.

Ὅριστική.	ὑποτακτική.	Προστακτική.
ἐλύθην	λυθῶ	—
ἐλύθης	λυθῆς	λύθητι
ἐλύθη	λυθῆ	ἄς λυθῆ.
ἐλύθημεν	λυθῶμεν	—
ἐλύθητε	λυθῆτε	λύθητε
ἐλύθησαν	λυθῶσι	ἄς λυθῶσι.

Παρατηρήσεις.

§ 390. Ὁ εὐρανισκόφωνος χαρακτηρ τῶν ρημάτων εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον πρὸ τοῦ θ, τρέπεται εἰς χ, ὁ χειλεόφωνος εἰς φ, ὁ δὲ ὄδοντόφωνος εἰς σ· ὡς γράφομαι, ἐγράφην, πλέκομαι, ἐπλέχην, πείθομαι, ἐπίεσθην.

§ 391. Ρήματα τινα ἀντὶ πρῶτου παθητικοῦ ἀόριστου

ἔχουσι δεύτερον παθητικὸν ἀόριστον· ὡς κλέπτομαι, ἐκλάπην.

§ 392. Ὁ θ' παθητικὸς ἀόριστος δὲν ἔχει θ καὶ κλίνεται, ὡς ὁ πρῶτος.

§ 393. Εἰς τινὰ ρήματα ἔχοντα θεματικὸν φωνῆν ε, ἐκτείνεται τοῦτο εἰς τὸν θ' παθητικὸν ἀόριστον εἰς α· ὡς τρέφομαι=ἐστράφην, στρέφομαι=ἐστράφην.

§ 394. Τὰ ρήματα, τῶν ὁποίων τὸ θέμα λήγει εἰς δύο ττ, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, ἀνήκουσιν εἰς τὰ οὐρανισκόφωνον χαρκατῆρα ἔχοντα ρήματα· ὡς φυλάττω=ἐφύλαξα

§ 395. Τὰ ρήματα τὰ λήγοντα εἰς ζω κλίνονται κατὰ τὰ ὀδοντόφωνα· ὡς ὀνομάζω=ὠνόμασα.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον καὶ κλῆνον τοὺς ἀόριστους τῶν ἐπομένων ρημάτων :

φυλάττομαι βρέχομαι, ἐνδύομαι, φαντάζομαι, παιδεύομαι, διδάσκομαι, τρέφομαι, ἀρπάζομαι, πλῆττομαι, ἐκπλήττομαι.

ΜΕΛΛΩΝ

§ 396. Ὁ μέλλων, ὡς ἐν ἐνεργητικῇ φωνῇ, οὕτω καὶ ἐν τῇ παθητικῇ σχηματίζεται διὰ τοῦ θά καὶ τοῦ ἀόριστου τῆς ὑποτακτικῆς.

Παράδειγμα.

Μέλλων.

θά λυθῶ

θά λυθῆς

θά λυθῆ

θά λυθῶμεν

θά λυθῆτε

θά λυθῶσι.

Γύνασμα.— Σχηματίζον καὶ κλῖνον τοὺς μέλλοντας τῶν ἐξῆς ρημάτων :

γράφομαι, ὀρκίζομαι, πλύνομαι, ἀγωνίζομαι, πείθομαι, ἀπαλλάττομαι, προφυλλάττομαι, ψεύδομαι, κουράζομαι, εὐφραίνομαι, δανείζομαι, ψαίνομαι, ὀνομάζομαι, λούομαι, καταστρέφομαι, ἐργάζομαι, θλίβομαι.

Καταλήξεις τῆς μετοχῆς ἐν τῇ μέσῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ.

Ἐρεστώς.	Παθ. ἀόρ. α'.	Παρακείμενος.
ομένος-η-ον.	εις-εισ-εν	μένος-μένη,-μένον.

Παραδείγματα

λυόμενος	λυθείς	λελυμένος
λυομένη	λυθείσα	λελυμένη
λυόμενον	λυθέν	λελυμένον

ΑΝΑΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ

§ 397. Ἡ μετοχή τοῦ παρακειμένου τῆς μέσης ἢ παθητικῆς φωνῆς λαμβάνει ἐν ἀρχῇ **ἀναδιπλασιασμόν.**

§ 398. Ὁ ἀναδιπλασιασμός εἶναι τριῶν εἰδῶν :

α') **ἐπανάληψις** τοῦ πρώτου γράμματός μεθ' ἑνός ε· ὡς *λύομαι, λελυμένος.*

β') **συνλλαβικὴ αὔξησις**, ἧτοι προσθήκη ἐνός ε· ὡς *στρέφομαι, ἐστραμμένος.*

καὶ γ') **χρονικὴ αὔξησις**, ἧτοι ἕκτασις τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν· ὡς *αἰξάνομαι, ηἰξημένος.*

§ 399. Τὸν πρῶτον ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἄρχονται ἐξ ἑνὸς συμφώνου ἢ ἐκ δύο συμφώνων, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον εἶναι ἄφωνον καὶ τὸ δεύτερον ὑγρὸν· ὡς *λύομαι, λελυμένος· τρέφομαι, τετραμμένος.*

§ 400. Τὸν δεύτερον ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἔχουσιν ἐν ἀρχῇ θ, διπλοῦν σύμφωνον, δύο σύμφωνα, οὐχὶ ἄφωνον πρὸ ὑγροῦ, ἢ τρία σύμφωνα· ὡς *ρίπτομαι, ἐρριμμένος· ξηραίνομαι, ἐξηραμμένος· φθείρομαι, ἐφθαρμένος· στρέφομαι, ἐστραμμένος.*

§ 401. Τὸν τρίτον ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἄρχονται ἀπὸ φωνήεντος· ὡς *ὀρχίζομαι, ὀρχισμένος.*

Παρατηρήσεις.

§ 402. Τὰ ρήματα τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ γν ἰξαιρετικῶς λαμβάνουσι τὸν δεύτερον ἀναδιπλασιασμὸν· ὡς *γνωρίζομαι, ἐγνωρισμένος.*

§ 403. Εἰς τὰ ἀπὸ θ ἀρχόμενα ρήματα διπλασιάζεται τὸ θ, διότι κατὰ γενικὸν κανόνα, ὅταν προηγῆται τοῦ θ βραχὺ φωνήεν, διπλασιάζεται τοῦτο· ὡς *ρίπτομαι ἐρριμμένος.*

§ 404. Ὁ οὐρανισκόφωνος χαρακτήρ τῶν ρημάτων πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς μετοχῆς μένος τρέπεται εἰς γ, ὁ χειλεόφωνος εἰς μ καὶ ὁ ὀδοντόφωνος εἰς σ ὡς *πλέχομαι=πεπλεγμένος, γράφομαι=γεγραμμένος, πείθομαι=πεπεισμένος.*

§ 405. Κατὰ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν, ὅταν δύο κατὰ σει-

ρὰν συλλαβαὶ ἄρχωνται ἀπὸ δασείας συμφώνου, τὸ πρῶτον δασὺ τρέπεται εἰς ψιλόν· ὡς θεθ.λιμμένοσ=τεθ.λιμμένοσ.

Γύνασμα. — Σχημάτισον καὶ κλίνον τὰς μετοχὰς τῶν ἀκο-
λούθων ρημάτων :

ἐργάζομαι, δικάζομαι, αἰσχύνομαι, ξηραίνομαι, φυλάττο-
μαι, κρύπτομαι, στρέφομαι, θλίβομαι, βρέχομαι, κλίνομαι,
πειθομαι, κλέπτομαι, εκπλήττομαι, μαραίνομαι, καταστρέ-
φομαι, κουράζομαι, ἀναπαύομαι.

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ
ΕΝ Τῇ ΜΕΣῇ ἢ ΠΑΘΗΤΙΚῇ ΦΩΝῃ.

Παραδείγματα.

Παρακείμενος

Ὀριστική.	Ἰποτακτική.	Προστακτική
ἔχω, ἔχεις, ἔχει,	ἔχω, ἔχησ, ἔχη,	ἔχε, ἄς ἔχη,
ἔχομεν, ἔχετε, ἔχουσι	ἔχομεν, ἔχητε, ἔχουσι,	ἔχετε, ἄς ἔχουσι,
λυθῆ	λυθῆ	λυθῆ
ἦ	ἦ	ἦ
εἶμι, εἶσαι, εἶναι,	εἶμι, εἶσαι, εἶναι,	ἔσο, ἄς εἶναι,
λελυμένος-η-ον	λελυμένος-η-ον,	λελυμένος-η-ον,
εἶμεθα, εἶσθε, εἶναι,	εἶμεθα, εἶσθε, εἶναι,	ἔστε, ἄς εἶναι,
λελυμένοι-αι-α	λελυμένοι-αι-α	λελυμένοι-αι-α

Ἵπερσυντελικός.

εἶχον, εἶχες, εἶχε,	ἦ ἦμην, ἦσο, ἦτο, λελυμένος-η-ον,
εἶχομεν, εἶχετε, εἶχον,	ἦμεθα, ἦσθε, ἦσαν,
λυθῆ	λελυμένοι-αι-α

Παρατηρήσεις.

§ 406. Ὁ παρακείμενος ἐν τῇ μέσῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ σχηματίζεται διὰ τοῦ ἔχω καὶ τοῦ ἀπκρεμφάτου τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου ἢ διὰ τοῦ εἶμαι καὶ τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου.

407. Ὁ ὑπερσυντελικὸς σχηματίζεται, ὡς παρακείμενος, κλίνεται δὲ μετὰ τοῦ εἶχον καὶ ἤμην.

408. Ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντελικὸς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς σχηματίζεται καὶ διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου ὡς ἔχω λύση ἢ ἔχω λελυμένος, εἶχον λύση ἢ εἶχον λελυμένος.

Γυμνάσια.—Σχημάτισον καὶ κλῖνον τὸν παθητικὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντελικὸν τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι ρημάτων.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅριστικῆ.

Ἐρεστώς.

Παρατατικός.

Μέλλων.

λύω, εἰ, εἰ,
ομεν, ετε, ουσιἔλυον, ες, ε,
ομεν, ετε, ονθά λύσω, ης, η,
ωμεν, ητε, ωσι

Ἀόριστος.

Παρακείμενος.

Ἐπερσυντελικός.

ἔλυσα, ας, ε,
ἐλύσκαμεν, ατε, ανἔχω, ἔχεις, ἔχει...
λύση ἢ λελυμένονεἶχον, ες, ε...
λύτη ἢ λελυμένον

Γραμματικὴ Μ. Θ. Διάγγελη

7

Ὑποτακτικὴ.

Ἔρεστώς.	Ἀόριστος.	Παρακείμενος.
λύω, ἦς, ἦ, λύωμεν, ἦτε, ὡσι	λύτω, ἦς, ἦ, λύσωμεν, ἦτε, ὡσι	ἔχω, ἦς, ἦ . . . λύτη ἢ λελυμένον

Προστακτικὴ.

Ἔρεστώς.	Ἀόριστος.	Παρακείμενος.
λύε, ἄς λύη λύετε, ἄς λύωσι	λύσον, ἄς λύση λύσατε, ἄς λύσωσι	ἔχε, ἄς ἔχη, ἔχετε λύση ἢ λελυμένον

Μετοχή.

Ἔρεστώς.	Ἀόριστος.
ὁ λύων, ἡ λύουσα, τὸ λύον	ὁ λύσας, ἡ λύσασα, τὸ λύσαν

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅριστικὴ.

Ἔρεστώς.	Παρατατικός.
λύομαι, εσαι, ετσι, λυόμεθα, εσθε, ονται	ἐλύομην, εσο, ετο, ἐλυόμεθα, εσθε, οντο
Μέλλων.	Παθ. ἀόρ. α'.
θᾶ λυθῶ, ἦς, ἦ, ῶμεν, ἦθε, ὦσι	ἐλύθη, ἦς, ἦ, ἐλύθημεν, ἦτε, ἦσαν
Παρακείμενος.	Ὑπερσυντελικός.
ἔχω, εις, ει . . . λυθῆ ἢ εἶμαι, εἶσαι, εἶναι . . . λελυμένος-η-ον	εἶχον, ες, ε . . . λυθῆ ἢ ἦμην, ἦτο, ἦτο . . . λελυμένος-η-ον

ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

λύωμαι, ησαι, ηται,

λυώμεθα, ησθε, ωνται

Παθ. αόρ. α'.

Παρακείμενος.

λυθῶ, ἦς, ἦ,

ἔχω, ἦς, ἦ . . . λυθῆ

λυθῶμεν, λυθῆτε, λυθῶσι. ἦ εἶμαι, εἶται, εἶναι, λελυμένος η-ον

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

λύεσο ἢ λύου, ἄς λύηται,

λύεσθε, ἄς λύωνται

Παθ. αόρ. α'.

Παρακείμενος.

λύθητι, ἄς λυθῆ,

ἔχε, ἄς ἔχη . . . λυθῆ

λύθητε, ἄς λυθῶσι

ἦ ἔσο, ἄς εἶναι . . . λελυμένος η-ον

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

Παθ. αόρ. α'.

Παρακείμενος.

λύόμενος η-ον

λυθείς· εἶσα· ἐν

λελυμένος η-ον

Γύμνασμα — Κλίτων τὰ ἐξῆς ρήματα :

διδάσκω, κλείω, πείθω, τρέφω, κόπτω, σκέπτομαι, ἐνδύομαι, πλέκω, τρίβω, αἰσθάνομαι, δέχομαι, προφυλάττω, ὀρκίζομαι, ἀρπάζω, γράφω

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΡΗΜΑΤΟΣ ΕΧΟΝΤΟΣ Β' ΑΟΡΙΣΤΟΝ

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅριστική.

Ἐνεστώς.

Παρατατικός.

μεινθάνω, εἰς, εἰ,

ἐμείνανον, ες, εἰ,

μεινθάνομεν, ετε, ουσι

ἐμεινθάνομεν, ετε, ον

Μέλλων.

θή μάθω, ης, η,

όμεν, ητες, ωσι.

'Αόριστος β'.

Παρακείμενος.

'Υπερσυντελικός.

ἔμαθον, ες, ε,
ἔμαθόμεν, ετε, ον

ἔχω, ἔχεις, ἔχει . . .
μάθει

εἶχον, ες, ε . . .
μάθει

'Υποτακτική.

'Ερεστώς.

'Αόριστος θ'.

Παρακείμενος.

μανθάνω, ης, η,
μανθάνωμεν, ητε, ωσι

μάθω, ης, η,
μάθωμεν, ητε, ωσι

ἔχω, ης, η . . .
μάθει

Προστακτική.

'Ερεστώς.

'Αόριστος θ'.

Παρακείμενος.

μάνθανε, ἄς μανθάνη,
μανθάνετε, ἄς μανθάνωσι

μάθε, ἄς μάθη,
μάθετε, ἄς μάθωσι

ἔχε, ἄς ἔχη
ἔχετε, ἄς ἔχωσι
μάθει

Μετοχή.

'Ερεστώς.

'Αόριστος θ'.

ὁ μανθάνων-ουσα-ον

ὁ μαθών, ἡ μαθοῦσα, τὸ μαθόν

Παρατηρήσεις.

§ 409. Ὁ άόριστος θ' ἔχει ἐν τῇ όριστικῇ τὰς καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ ὡς ἔμαρθaron, ἔμαθον.

§ 410. Τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ άόριστου θ' ἐν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ παροξύνεται, ἐκτός ὀλίγων ἐξαιρέσεων ὡς (λάβε, λαβέ, ἐλθέ, ἰδέ).

§ 411. Εἰς τὸ ἀπαρέμφχτον τοῦ ἐνεργητικοῦ δευτέρου άο-

ρίστου μετά την αποβολήν του **ν** αναβιβάζεται και ὁ τόνος·
ὡς μαθεῖν, μάθει.

§ 412. Ἡ μετοχή τοῦ ἀορίστου θ' τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς ὀξύνεται ὡς μαθῶν.

Γύνασμα. — Κλῖνον τὰ ἐπόμενα ρήματα :

πάσχω, ἀποθνήσκω, λίγω, βλέπω, ἔρχομαι, λαμβάνω.

ΥΓΡΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 413. **Υγρόληκτα** λέγοντα τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἔχουσι χαρακτηῖρα ὑγρόν· ὡς κρίνω.

Παράδειγμα.

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅριστική.

Ἐνεστώς:

ἄγγέλλω, εἰς, εἰ,
ἄγγέλλομεν, εἴτε, οὐσι

Παρατατικός.

ἄγγέλλον, εἰς, ε,
ἄγγέλλομεν, εἴτε, ον

Μέλλων.

θά ἄγγείλω, ης, η,

όμεν, ητε, ωσι

Ἀόριστος α'.

Παρακείμενος.

Ἐπερσυντελικός.

ἄγγειλα, ας, ε,
ἄγγείλομεν, ατε, αν

ἔχω, ἔχεις, ἔχει...
ἄγγείλει

εἶχον, εἶχες, εἶχε...
ἄγγείλει.

Υποτακτική.

'Ερεσιτώσ.	'Αόριστος α'.	Παρακείμενος.
ἀγγέλλω, ης, η, ωμεν, ητε, ωσι	ἀγγείλω, ης, η, ωμεν, ητε, ωσι	ἔχω, ης, η --- ἀγγείλη

Προστακτική.

'Ερεσιτώσ.	'Αόριστος α'.	Παρακείμε.
ἀγγελλε, ἄς ἀγγέλλη, ἀγγέλλετε, ἄς ἀγγέλλωσι.	ἀγγειλον, ἄς ἀγγειλη, ἀγγείλατε, ἄς ἀγγείλωσι.	ἔχε, ἄς ἔχη --- ἀγγείλη

Μετοχή.

'Ερεσιτώσ.	'Αόριστος α'.
ἀγγέλλων-ουσα-ον	ἀγγείλας-ασα-αν

Παρατηρήσεις.

§ 414. Τὰ ὑγρόληκτα ρήματα τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα λ γράφονται εἰς τὸν ἐνεστώτα, παρατατικὸν καὶ διαρκῆ μέλλοντα μὲ δύο λ.

§ 415. Τὰ ὑγρόληκτα ἐκτείνουσιν εἰς τὸν ἀόριστον τὸ θεματικὸν φωνῆεν εἰς μακρόν, ἦτοι τὸ α βραχὺ εἰς η ἢ α μακρόν, τὸ ε εἰς ει, τὸ ι καὶ υ βραχέα εἰς ι καὶ υ μακρά, ὡς βραδύω ἐβράδυα, κρήνω ἔκρια, στέλλω ἔστειλα, ἁμαρτάνω ἠμάρτησα.

§ 416. Εἰς τὰ ὑγρόληκτα τὰ ἔχοντα θεματικὸν φωνῆεν αι ἐπίπτει τὸ ι ὡς θερμαίνω ἐθέρματα.

Γύμνασμα.—Κλίτων τὰ ρήματα :

κρίνω, στέλλω, κλίνω, σπείρω, μένω, ψάλλω, λευκαίνω, μαραίνω, ὑφαίνω, παχύνω, δέρω, μολύνω, ἀπομακρύνω.

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅριστική.

Ἐιστώς.

ἀγγέλλομαι, εσαι, εται,
όμεθα, εσθε, ονται.

Μέλιωρ.

θὰ ἀγγελθῶ, ῆς, ῆ,
ῶμεν, ῆτε, ῶσι.

Παρακείμενος.

ἔχω, εις. ει . . . ἀγγελθῆ,

Παρατατικός.

ἠγγέλλομαι, εσο, ετο,
όμεθα, εσθε, οντο.

Παθ. ἀόρ. α'.

ἠγγέλθην, ης, η,
ημεν, ητε, ησαν

ὑπερσυντελικός.

εἶχον, ες, ε . . . ἀγγελθῆ

ὑποτακτική.

Ἐιστώς.

ἀγγέλλωμαι, ησαι, ηται,

όμεθα, ησθε, ωται

Παθ. ἀόρ. α'.

ἀγγελθῶ, ῆς, ῆ,
ῶμεν, ῆτε, ῶσι

Παρακείμενος.

ἔχω, ης η . . .
ἀγγελθῆ

Προστακτική.

Ἐριστώς.

ἀγγέλλου, ἄς ἀγγέλληται,

ἀγγέλλεσθε, ἄς ἀγγέλλωνται

Παθ. ἀόρ. α'.

ἀγγελθητι, ἄς ἀγγελθῆ,
ἀγγελθητε, ἄς ἀγγελθῶσι.

Παρακείμενος.

ἔχε, ἄς ἔχη . . .
ἀγγελθῆ.

Μετοχή.

Ἐρεστώς.

Παθ. ἀόρ. α'.

ἀγγελλόμενος-η-ον

ἀγγελλείς-εισα-έν.

Παρακείμενος ἡγγεμένος-η-ον.

Παρατηρήσεις.

§ 417. Πολλὰ ὑγρόληκτα ρήματα ἔχουσι δεύτερον παθητικὸν ἀόριστον ὡς *σιέλλομαι, εἰστάλην*.

§ 418. Ὁ δεύτερος παθητικὸς ἀόριστος κλίνεται, ὡς ὁ πρῶτος παθητικὸς ἀόριστος, μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι δὲν ἔχει **θ**

§ 419. Ὑγρόληκτά τινα ἔχοντα χαρακτῆρα **ν** ἀποβάλλουσιν αὐτὸ εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον πρῶτον ὡς *κρίομαι, ἐκρίθην*.

§ 420. Εἰς τὸν πρῶτον παθητικὸν ἀόριστον ὑγρόληκτων τινῶν ρημάτων γίνεται μετὰθεσις γραμμῶν ὡς *βάλλομαι, ἐβλήθην, τέμνομαι, ἐτμήθην*.

§ 421. Ὅσα ὑγρόληκτα ἔχουσι θεματικὸν φωνῆν **ε ἢ ει**, τρέπουσιν αὐτὸ εἰς τὸν παθητικὸν **θ'** ἀόριστον εἰς **α'** ὡς *φθείρομαι, ἐφθάρην*.

§ 422. Ὁ χαρακτῆρ **ν** ὑγρόληκτων τινῶν ρημάτων πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου τρέπεται εἰς **μ**, ἄλλων δὲ πάλιν ἀποβάλλεται ὡς *κρίομαι, κεραιμένος, ξηραίνομαι, ἐξηραμμένος*.

§ 423. Εἰς τὰ ὑγρόληκτα τὰ ἔχοντα ἐν τῷ θέματι **αι** ἀποβάλλεται τὸ **ι** εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον **α'** καὶ εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου ὡς *θερμαίνομαι, ἐθερμάνθην, μαραίνομαι, μεμαραμμένος*.

Γύνασμα.—Κλίον τὰ ἐξῆς ὅγ ὀληκτα ῥήματα :

ξηραίνομαι, στέλλομαι, αἰσχύνομαι, αἰσθάνομαι, μαραίνομαι, θερμαίνομαι, κρίνομαι, φαίνομαι, ψάλλομαι, αὔξανομαι, τέμνομαι, κατακλίνομαι.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ἢ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 424. **Συνηρημένα ἢ περισπώμενα** λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια ἔχουσι χαρακτηῖρα α, ε, ο, καὶ συναυροῦσιν αὐτὸν μετὰ τῶν φωνηέντων τῶν προσωπικῶν κατωλήξεων ὡς τιμάω-ῶ, ποιέω-ῶ, δηλόω-ῶ.

§ 425. Τὰ συνηρημένα ῥήματα λέγονται καὶ **περισπώμενα**, διότι περισπῶνται εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐνεστώτος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς ὡς τιμῶ, τιμῆς, τιμῇ.

§ 426. Ὁ τύπος κατὰ τὸν ὅποιον κλίνονται τὰ περισπώμενα ῥήματα λέγεται **συζυγία τῶν περισπωμένων**. Αὕτη διαίρεται εἰς τρεῖς ἄλλας, ἧτοι εἰς α', β' καὶ γ'.

Α' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

§ 427. Κατὰ τὴν α' συζυγίαν τῶν περισπωμένων κλίνονται, ὅσα ῥήματα ἔχουσι χαρακτηῖρα α ὡς γελάω=γε.λάω.

§ 428. Τὰ περισπώμενα τῆς α' συζυγίας κλίνονται ὡς ἐξῆς :

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ἐνεστώς.

Ὄριστική.	ὑποτακτική.	Προστακτική.
τιμάω-τιμῶ	τιμάω-τιμῶ	—
τιμάεις-τιμᾷς	τιμάῃς-τιμᾷς	τίμα·ε-τίμα
τιμάει·τιμᾷ	τιμάῃ·τιμᾷ	ἄς·τιμάῃ·τιμᾷ
τιμάομεν-τιμῶμεν	τιμάομεν-τιμῶμεν	—
τιμάετε-τιμάτε	τιμάητε-τιμάτε	τιμάετε-τιμάτε
τιμάωσι-τιμῶσι	τιμάωσι-τιμῶσι	ἄς·τιμάωσι·τιμῶσι

Παρατατικός.

ἐτίμαων-ἐτίμων	ἐτίμαες-ἐτίμας	ἐτίμαε-ἐτίμα
ἐτιμάομεν-ἐτιμῶμεν	ἐτιμάετε-ἐτιμάτε	ἐτίμαον-ἐτίμων
Μέλλων	θά τιμήσω, ης, η . . .	
Ἄριστος	ἐτίμησα	
Παρακείμενος	ἔχω τιμήσῃ ἢ ἔχω τιμημένον	
Ἵπερσυντελικός	εἶχον τιμήσῃ ἢ εἶχον τιμημένον.	

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

τιμάων-ῶν,	τιμάουσα-ῶσα,	τιμάον-ῶν.
Ἄριστος	τιμήσας-ασα-ων.	

Παρατηρήσεις.

§ 429. Ὁ χρακτῆρ α τῶν περισπωμένων ρημάτων τῆς πρώτης συζυγίας μετὰ τοῦ ω, ο καὶ ου τῶν προσωπικῶν κατὰ λήξεων τρέπεται εἰς ω, μετὰ τοῦ ε καὶ η εἰς α, μετὰ δὲ τοῦ ει καὶ η εἰς α.

§ 430. Τὰ περισπώμενα συναίρονται εἰς τὸν ἐνεστώτα, τὸν παρατατικὸν καὶ μέλλοντα· οἱ λοιποὶ αὐτῶν χρόνοι σχηματίζονται ὁμαλῶς, ὡς καὶ οἱ τῶν βαρυτόνων.

§ 431. Τὸ θεματικὸν φωνῆεν α εἰς τὸν ἀόριστον καὶ εἰς τὸν μέλλοντα τρέπεται εἰς η, διότι μετ' αὐτὸ ἀκολουθεῖ κατὰ κλίση ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένη.

§ 432. Ρήματά τινα ἐξαιρετικῶς συναίροῦνται εἰς η· ὡς ζῶ, ζῆς, ζῆ.

Γύνασμα.—Κλίνον τὰ ἐξῆς περισπώμενα ρήματα :

γελῶ, δαπανῶ, ἀγαπῶ, νικῶ, πηδῶ, πολμῶ, σιωπῶ, ἐρωτῶ, πεινῶ, διψῶ, ὀργῶ, χαίρετῶ, ἀπατῶ.

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ἐνεστώς.

Ὅριστική	ὑποτακτική.	Προστακτική.
τιμάμμι-ῶμι	τιμάμμι-ῶμι	—
τιμάσσι-ᾶται	τιμάσσι-ᾶται	τιμάσο-τιμάσου-τιμῶ
τιμάσθαι-ᾶται	τιμάσθαι-ᾶται	ἄς τιμάσθαι-τιμάται
τιμάμεθα ὠμέθη	τιμάμεθα-ὠμέθη	—
τιμάσθε-ᾶσθε	τιμάσθε-ᾶσθε	τιμάσθε-τιμάσθε
τιμάονται-ῶνται	τιμάονται ῶνται	ἄς τιμάονται ῶνται

Παρατατικός.

ἐτιμάμην-ἐτιμώμην	ἐτιμάμεθα ἐτιμώμεθα
ἐτιμάσο-ἐτιμάσο	ἐτιμάσθε ἐτιμάσθε
ἐτιμάτο ἐτιμάτο	ἐτιμάοντο-ῶντο.

Μέλλων	θά τιμηθῶ, ῆς, ῆ . . .
Παθ. ἄοριστος α'	ἐτιμήθην
Παρακείμενος	ἔχω τιμηθῆ ἢ εἶμαι τετιμημένος-η ον
Υπερσυντελικός	εἶχον τιμηθῆ ἢ ἦμην τετιμημένος-η ον.

Μετοχή.

Ἐνεστώς	τιμώμενος ὤμενος-η ον
Παθ. ἄορ.	τιμθεῖς-εἰσα-έν
Παρακείμενος	τετιμημένος-η ον.

Γύμνασμα.—Κλίνον τὰ ἐν τῷ προηγούμενῳ γυμνόσματι ρήματα εἰς τὴν παθητικὴν ἢ μέσην φωνήν.

B' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

§ 433. Κατὰ τὴν B' συζυγίαν τῶν περισπωμένων κλίνονται τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἔχουσι χαρακτῆρα ε.

§ 434. Τὰ περισπώμενα ρήματα τῆς B' συζυγίας κλίνονται ὡς ἐξῆς:

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ἐνεστώς.

Ὅριστική.	ὑποτακτική.	Προστακτική.
ποιέω-ποιῶ	ποιέω-ποιῶ	—
ποιεῖς-ποιεῖς	ποιέης-ποιῆς	ποιεε-ποιεῖ
ποιεῖ-ποιεῖ	ποιέη-ποιῆ	ᾶς, ποιέη-ποιῆ
ποιέομεν-ποιοῦμεν	ποιέωμεν-ποιῶμεν	—
ποιέετε-ποιεῖτε	ποιέητε-ποιῆτε	ποιετέ-ποιεῖτε
ποιέουσι-ποιοῦσι	ποιέωσι-ποιῶσι	ᾶς, ποιέωσι-ποιῶσι.

Παρατατικός.

ἐποίεον-ἐποίουν	ἐποίηες-ἐποίηεις	ἐποίηες-ἐποίηει
ἐποιοόμεν-ἐποιοῦμεν	ἐποιέετε-ἐποιεῖτε	ἐποίεον-ἐποίουν
<i>Μέλλων</i>	θή ποιήσω, ης, η...	
Ἄοριστος	ἐποίησα	
<i>Παρακείμενος</i>	ἔχω ποιήση ἢ ἔχω πεποιημένον.	
Ἵπερσυντελικός	εἶχον ποιήτη ἢ εἶχον πεποιημένον	

Μετοχή.

Ἐρεστώς. ὁ ποιέων-ων, ἡ ποιέουσα-ούσα, τὸ ποιέον-ούν.
Ἄοριστος. ὁ ποιήσας ασα-αν.

Παρατηρήσεις.

§ 435. Ὁ χαρακτήρ ε τῶν περισπωμένων ρημάτων τῆς β' συζυγίας μετὰ τοῦ ω τῆς προσωπικῆς κατὰ τὴν ἐπιπέδου τρέπεται εἰς ω, μετὰ τοῦ ε καὶ εἰ εἰς εἰ, μετὰ τοῦ η εἰς η, μετὰ τοῦ η εἰς η καὶ μετὰ τοῦ ο καὶ ου εἰς ου.

§ 436. Ἡ εὐκτική γίνεται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς ἢ ἐκ τοῦ παρατατικοῦ καὶ ὑπερσυντελικοῦ τῆς ὀριστικῆς μετὰ τῶν εἶθε νά· ὡς εἶθε γὰ ποιῶ.

§ 437. Τὸ θεματικὸν φωνῆεν ε εἰς τὸν μέλλοντα καὶ τὸν ἄοριστον τρέπεται εἰς η.

§ 438. Ρήματα τινα συναίρουσιν, ὅπου συμπίπτουσι δύο ε· ὡς πλέεις-πλεῖς, πλέει-πλεῖ.

Γύμνασμα. — Κλῖνον τὰ ρήματα :

ἐπαινῶ, ὠβελῶ, κινῶ, εὐτυχῶ, ζητῶ, ὀμιλῶ, πολεμῶ, εὐεργετῶ, πωλῶ, φιλῶ, μισῶ, παραιτῶ, πλέω, βέω.

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ἐρεστώς.

Ὁριστικὴ.	ὑποτακτικὴ.	Προστακτικὴ.
ποιέομαι-οὔμαι	ποιέωμαι-ῶμαι	—
ποιέεσται-εἴσται	ποιέησται-ῆσται	ποιέεσο-ποιέσου-ποιού
ποιέεται-εἶται	ποιέηται-ῆται	ἄς ποιέηται-ποιῆται
ποιεόμεθα οὔμεθ	ποιεώμεθα-ώμεθ	—
ποιέεσθε-εἴσθε	ποιέησθε-ῆσθε	ποιέεσθε ποιείσθε
ποιέονται-οὔνται	ποιέωνται ὦνται	ἄς ποιέωνται-ῶνται

Παρατατικός.

ἐποιέομην-οὔμην	ἐποιέεσο εἶσο	ἐποιέετο-εἶτο
ἐποιεόμεθα-οὔμεθα	ἐποιέεσθε-εἴσθε	ἐποιέοντο-οὔντο
<i>Μέλιων.</i>	θὰ ποιηθῶ, ῆς, ῆ . . .	
<i>Παθ. ἀόριστος α'</i>	ἐποιήθην	
<i>Παρακείμενος</i>	ἔχω ποιηθῆ ἢ εἶμαι πεποιημένος-η-ον	
<i>Ἐπερσυντελικός.</i>	εἶχον ποιηθῆ ἢ ἤμην πεποιημένος-η-ον	

Μετοχή.

Ἐρεστώς.	ποιεόμενος-οὔμενος-η-ον.
<i>Παθ. ἀόρ.</i>	ποιηθείς-εἰς-έν.
<i>Παρακείμενος.</i>	πεποιημένος-η-ον.

Γύμνασμα. — Κλῆνον τὰ ἐν τῷ προηγούμενῳ γυμνάσματι ρήματα ἐν τῇ μέσῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ.

Γ' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

§ 439. Κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν τῶν περισπωμένων κλίνονται τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα χαρακτηριστῆρα **ο**.

§ 440. Τὰ ῥήματα τῆς τρίτης συζυγίας τῶν περισπωμένων κλίνονται οὕτω:

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ἐνεστώς.

Ὄριστικὴ.	Ἑποτακτικὴ.	Προστακτικὴ.
δηλώω·δηλώω	δηλώω·ω	—
δηλόεις·δηλοῖς	δηλόης·δηλοῖς	δήλοε δήλου
δηλόει·δηλοῖ	δηλόη·δηλοῖ	ἄ; δηλόη·δηλοῖ
δηλόομεν·δηλοῦμεν	δηλώομεν·δηλώομεν	—
δηλόετε·δηλοῦτε	δηλόητε·δηλώετε	δηλόετε·δηλοῦτε
δηλόουσι·οὔσι	δηλώουσι·δηλώουσι	ἄ; δηλώουσι·δηλώουσι

Παρατατικός.

ἐδήλοον·ἐδήλοον	ἐδήλοες·ἐδήλους	ἐδήλοε·ἐδήλου
ἐδηλόομεν·ἐδηλοῦμεν	ἐδηλόετε·ἐδηλοῦτε	ἐδήλοον·ἐδήλοον

Μέλλων.

θά δηλώσω, ης, η . . .

Ἄοριστος.

ἐδήλωσα

Παρακείμενος.

ἔχω δηλώσῃ ἢ ἔχω δεδηλωμένον

Ἑπερσυντελικός.

εἶχον δηλώσῃ ἢ εἶχον δεδηλωμένον

Μετοχή.

Ἐνεστώς. ὁ δηλώνων, ἡ δηλόουσα·οὔσα, τὸ δηλόον οὔν

Ἄοριστος.

ὁ δηλώσας·ασα·αν

Παρατηρήσεις.

§ 441. Ὁ χαρακτήρ **ο** τῶν ρημάτων τῆς γ' συζυγίας μετὰ τοῦ **ει** καὶ **η** τρέπεται εἰς **οι**, μετὰ τοῦ **η** καὶ **ω** εἰς **ω**, μετὰ δὲ τοῦ **ε**, **ο** καὶ **ου** εἰς **ου**.

§ 442. Ὁ ἐνικός τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὑποτακτικῆς γράφεται, ὅπως καὶ ὁ ἐνικός τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς.

§ 443. Ὁ χαρακτήρ **ο** εἰς τὸν μέλλοντα καὶ εἰς τὸν ἀόριστον ἐκτείνεται εἰς **ω**.

§ 445. Ἐὰ ρήματα τῆς γ' συζυγίας τῶν περισπωμένων μεταχειρίζομεθα συνήθως ὡς βαρύτενα παρενθέτοντες μετὰ τοῦ θέματος καὶ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως **ν** ὡς *πληρῶ-πληρόνω*.

Γύμνασμα. —

Ζημιῶ, κατορθῶ, πληρῶ, φανερῶ, δουλῶ, ἐρημῶ, σκηνῶ, ἐπικυρῶ, βεδιῶ, ελευθερῶ.

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ἐνεστώς.

Ὀριστικὴ.	Ἐποτακτικὴ.	Προστακτικὴ.
δηλόμαι-οὔμαι	δηλώμαι-ῶμαι	—
δηλόεσαι-οὔσαι	δηλόησαι-ῶσαι	δηλόου-δηλοῦ
δηλόεται-οὔται	δηλόηται-ῶται	ᾶς δηλόηται-ῶται
δηλοόμεθα-οὔμεθα	δηλωόμεθα-ῶμεθα	—
δηλόεσθε-οὔσθε	δηλόησθε ῶσθε	δηλόεσθε-οὔσθε
δηλόονται-οὔνται	δηλῶνται-ῶνται	ᾶς δηλῶνται-ῶνται

Παρατατικός.

ἔδηλόμην-ούμην   ἔδηλόετο-οὔσο   ἔδηλόετο-οὔτο
 ἔδηλόμεθα-οὔμεθα   ἔδηλόεσθε-οὔσθε   ἔδηλόοντο-οὔντο

Μέλλωρ.   θά δηλωθῶ, ῆς, ῆ . . . .

Παθ. ἀόρ. α'.   ἔδηλώθην, ης, η . . . .

Παρακείμενος.   ἔχω δηλωθῆ ἢ εἶμαι δεδηλωμένος-η-ον

Ἵπερσυντελικός.   εἶχον δηλωθῆ ἢ ἦμην δεδηλωμένος-η-ον

Μετοχή.

Ἐνεστώς.   δηλούμενος-ούμενος-η-ον

Παθ. ἀόριστος.   δηλωθείς-εἰσα-έν

Παρακείμενος.   δεδηλωμένος-η-ον

Γύμνασμα. — Κλίτων τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι ρήματα ἐν τῇ μέσῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ.

ΑΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§ 445. Ἄκλιτα λέγονται τὰ μέρη τοῦ λόγου, τὰ ὅποια δὲν κλίνονται.

§ 446. Τὰ ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου εἶναι τέσσαρα: ἡ **πρόθεσις**, τὸ **ἐπίρρημα**, ὁ **σύνδεσμος** καὶ τὸ **ἐπιφώνημα**.

1. ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

§ 447. **Προθέσεις** λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὅποιοι τίθενται πρὸ τῶν λέξεων καὶ φανερόνους διαφόρους σχέσεις ὡς εἰς τὴν οἰκίαν, καθ' ὁδόν.

Γραμματικὴ Μ. Θ. Διάγγελη

8

§ 443. Αἱ προθέσεις εἶναι κύριαι ἢ καταχρηστικαί.

§ 449. Αἱ κύριαι προθέσεις εἶναι 18, διακρίνονται δὲ εἰς ἕξ μονοσυλλάβους, ἐν, εἰς, ἐκ (ἐξ), σὺν, πρός, πρό, καὶ εἰς δώδεκα δισυλλάβους, ἀνά, κατά, διά, μετά, παρά, ἀντί, ἐπί, περί, ἀμφί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ.

§ 450. Αἱ καταχρηστικαὶ προθέσεις εἶναι: ἄχρι, μέχρι, ἄνευ, ἕνεκα, πλὴν, χωρὶς, ἐντός, χάριν, ἄμο, μάλιστα.

Παρατηρήσεις.

§ 451. Ἡ ἐκ πρὸ φωνήεντος τρέπεται εἰς ἕξ· ὡς ἐκ Μεγάρων, ἐξ Ἀθηρῶν.

§ 452. Τὰ τελικὰ φωνήεντα τῶν προθέσεων πρὸ φωνήεντος ἐκθλιβονται ἐκτός τῆς πρός καὶ τῆς περί· ὡς κατ' ἐμοῦ, περί αὐτοῦ, πρὸ ἡμῶν.

§ 453. Τὰ δίχρονα εἰς τὸ τέλος τῶν προθέσεων εἶναι βραχέα.

Γύμνασμα.— Θίσον εἰς τὰς ἐπομένας προτάσεις τὰς καταλλήλους προθέσεις.

Ἐσπέραν τινὰ ὁ Ἄνδρῆας ἐκάθητο — τῶν τέκνων του — τὴν σκιάδα τοῦ κήπου του. Δύο χρυσαλλίδες ἔχουσαι ποικιλόχρωμα πτερὰ εἰσῆλθον—τοῦ παραθύρου καὶ ἤρχισαν νὰ πετῶσι — τὸ ψῶς τῆς λυχνίας, τὴν ὁποίαν — ὀλίγου εἶχον ἀνάψῃ.

2. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 454. Ἐπιρρήματα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι πρὸς διορίζουσι τὰ ῥήματα.

§ 455. Τὰ ἐπιρρήματα φανερόνουςι χρόνον, τόπον, τρόπον,

καὶ ποσόν· διὸ διακρίνονται εἰς χρονικά, τοπικά, τροπικά καὶ ποσωτικά.

Παραδείγματα.

α') Χρονικά: αὔριον, σήμερον, χθές, τώρα, ἔπειτα, ἄλλοτε, πότε, πέρουσι.

β') Τοπικά: ἄνω, κάτω, ἔξω, ἐνταῦθα, ἀλλαχοῦ, πέραν, πλησίον.

γ') Τροπικά: καλῶς, κακῶς, περὶ, σωρηδόν, αἰθνης, οὔτως.

δ') Ποσωτικά: λίαν, πολύ, σφόδρα, ὀλίγον, γάλαστα, πολλακίς.

Παρατηρήσεις

§ 456. Τὰ εἰς **οἶ** καὶ **θι** λήγοντα ἐπιρρήματα φανερώνουσι τὴν ἐν τῷ τόπῳ στάσιν, τὰ εἰς **δε** καὶ **σε** τὴν εἰς τόπον κίνησιν, τὰ δὲ εἰς **θεν** τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν.

§ 457. Τὰ δίχρονα εἰς τὸ τέλος τῶν ἐπιρρημάτων καὶ ἐν γένει εἰς τὸ τέλος ὄλων τῶν ἀκλίτων μερῶν τοῦ λόγου καὶ τῶν ρημάτων εἶναι βραχέα.

§ 458. Εἰς τὰ ἐπιρρήματα κατατάσσονται καὶ τὰ ἐξῆς:

α') Τὸ δυνητικὸν ἄν.

β') Τὰ δεικτικὰ ἰδοῦ, ἴδε.

γ') Τὰ βεβαιωτικὰ ναί, γέ.

δ') Τὸ ἐπαινετικὸν εὖγε.

ε') Τὰ εὐχετικὰ γένοιτο, εἴθε, ἀμήν.

ς') Τὰ ἐπεξηγηματικὰ ἦτοι, οἶον, ἦγουν καὶ

ζ') Τὰ προτρεπτικὰ δεῦτε, ἄγε, ἐμπρός.

3. ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

§ 459. **Σύνδεσμοι** λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι συνδέουσι λέξεις καὶ προτάσεις πρὸς ἀλλήλας· ὡς ἐγὼ καὶ σύ.

§ 460. Οἱ σύνδεσμοι εἶναι :

α') Συμπλεκτικοί : καί, τέ, οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ.

β') Ἀντιθετικοί : μέν, δέ, ἀλλά. ὅμως, ἐνῶ, ἄν καί, καίπερ, μολονότι, καίτοι.

γ') Διαζευκτικοί : ἢ, εἴτε-εἴτε.

δ') Συμπερασματικοί ἢ συλλογιστικοί : λοιπόν, ἄρα, ὥστε, ὅθεν, ἐπομένως.

ε') Αἰτιολογικοί : οἷόςτι, καθότι, ἐπειδή.

ς') Χρονικοί : ὅτε, ὁπότε, ἕως, ὅταν, ἀφ' οὔ, ἐνῶ, μέχρις οὔ, ἀφ' οὔτου, ἄμα.

ζ') Ὑποθετικοί : εἰ, ἐάν, ἄν.

η') Τελικοί : νά, ἵνα, ὅπως.

θ') Εἰδικοί : ὅτι, ὡς.

4. ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

§ 461. **Ἐπιφωνήματα** λέγονται αἱ λέξεις, διὰ τῶν ὁποίων ἐκφράζομεν αἰσθημά τι τῆς ψυχῆς εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον.

§ 462. Τὰ συνηθέστερα ἐπιφωνήματα εἶναι τὰ ἐξῆς :

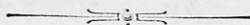
α') Τὸ κλητικόν ὦ.

β') Τὸ θυμωστικόν ὦ!

γ') Τὰ σχετλιαστικά φεῦ, ἀλλοίμενοι, οἶμοι.

δ') Τὰ γελαστικά ἄ, ἄ.

ε') Τὸ ἐκπληκτικόν ἄ!

ΜΕΡΟΣ Γ'.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ

— — — — —

§ 463. Ἐτυμολογικὸν λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, τὸ ὁποῖον διδάσκει τὸν σχηματισμὸν τῶν λέξεων ἐκ τῶν ἐτύμων καὶ τὴν σύνθεσιν αὐτῶν.

§ 464. Ἐτυμον λέγεται ἡ πρωτότυπος ρίζα, ἐξ ἧς σχηματίζονται συνήθως ἄλλαι λέξεις, **προσδύματα** δὲ τὰ προστιθέμενα εἰς τὸ ἔτυμον γράμματα.

ΠΕΡΙ ΛΕΞΕΩΝ

§ 465. Αἱ λέξεις εἶναι τεσσάρων εἰδῶν: **ἀπλαῖ, σύνθετοι, πρωτότυποι** καὶ **παράγωγοι**.

Ἄπλαῖ λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦνται ἐκ μιᾶς λέξεως, **σύνθετοι** δὲ ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦνται ἐκ δύο ἢ καὶ περισσοτέρων λέξεων· ὡς **λόγος, παράλογος**.

Πρωτότυπος εἶναι ἡ λέξις, ὅταν παράγῃται ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ θέματος, **παράγωγος** δέ, ὅταν παράγῃται ἐξ ἄλλης λέξεως· ὡς **λέγω = λόγος = λογικός**.

§ 466. Τὸ ἐτυμολογικὸν διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον μὲν διδάσκει τὴν ὀρθὴν παραγωγὴν τῶν λέξεων, τὸ δὲ δεύτερον τὴν ὀρθὴν σύνθεσιν αὐτῶν.

Α΄ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

§ 467. **Ρηματικά ὀνόματα** λέγονται, ὅσα παράγονται ἐκ ρημάτων, **παρώνυμα** δέ, ὅσα παράγονται ἐξ ὀνομάτων.

Ἄρσενικά οὐσιαστικά ἐκ ρημάτων.

§ 468. Τὰ ἐκ ρημάτων παραγόμενα οὐσιαστικά λήγουσιν εἰς **της, τηρ, τωρ, ευς, ος, τος. μος**·

π. χ.	κρίνω — κριτής	σώζω — σωτήρ
	λέγω — ρήτωρ	γράφω — γραφεύς
	βοηθῶ — βοηθός	θνήσκω — θάνατος
	διώκω — διωγμός.	

Γύνασμα. — Σχημάτισον οὐσιαστικά ἐκ τῶν ἐπομένων ρημάτων: δικάζω, ψεύδομαι, κλέπτω, ἐργάζομαι, ἐπαιτῶ, διανέμω, δίδω, ψάλλω, νικῶ, δανειζώ, καλῶ, σπείρω, ποιῶ, μανθάνω, πίνω, λέγω, κλαίω, ὀδύρομαι.

Θηλυκὰ οὐσιαστικά ἐκ ρημάτων.

§ 469. Ταῦτα λήγουσιν εἰς **η, α, εια, ια, ανη, δις, θρα, τρα, στρα**·

π. χ.	γράφω — γραφή	δουλεύω — δουλεία
	χίρω — χιρά	ἀναθίνω — ἀναθήρα
	εὐεργετῶ — εὐεργεσία	σκήπτω — σκαπάνη
	παλαίω — παλαίστρα	παραιτῶ — παραιτήσεις
	φέρω — φέρετρα	

Γύνασμα. — Σχημάτισον θηλυκὰ οὐσιαστικά ἐκ τῶν ρημάτων: τρέφω, τήκω, ἀμείβω, γιγνώσκω, ταράττω, πλέκω, βασιλεύω, τυραννῶ, κείμαι, μελετῶ, καλύπτω, ξύω, θεομαίνω, κολακεύω, ποιῶ, πράττω, κολυμβῶ, ράπτω, διασκεδάζω.

Οὐδέτερα οὐσιαστικά ἐκ ρημάτων.

§ 470. Τὰ ἐκ ρημάτων παραγόμενα οὐδέτερα οὐσιαστικά λήγουσιν εἰς τον, μα, σμα, ανον, τρον, θρον, τήριον, ος·

π. χ. πίνω — ποτόν	ἀκούω — ἀκουσμα
ποιῶ — ποίημα	δρέπω — δρέπανον
τράπτω — τράκτρον	κλείω — κλείθρον
ἀναγινώσκω — ἀναγνωστήριον	βάλλω — βέλος.

Γύνασμα. — Σχημάτισον οὐδέτερα οὐσιαστικά ἐκ τῶν ρηματικῶν σπουδάζω, ψύω, ἀναγινώσκω, πλῆττω, δικάζω, μανθάνω, πράττω, λούω, βαινῶ, βλέπω, ὑφαίνω, σκευάζω, ψεύδομαι, ἄδω, ἀναπαύομαι, φέρω.

Οὐσιαστικά ἐξ ἐπιθέτων.

§ 471. Ταῦτα λήγουσιν εἰς σ, η, ισ, εια, οια, της, ουνα.

π. χ. σοφός — σοφία	εὔνους — εὔνοια
ἀμελής — ἀμέλεια	δίκαιος — δικαιοσύνη
ἴσος — ἰσότης	θερμὴ — θερμότης

Γύνασμα. — Σχημάτισον οὐσιαστικά ἐκ τῶν ἐπιθέτων: φίλος, ἐπιμελής, γλυκύς, ἀξίος, ταχύς, ἐχθρός, βοηθός, ὑγιής, πλατύς, παχύς, ἄφρων, καθαρός, εὐτυχής, ἐταῖρος, κόλαξ.

Οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν.

§ 472. Τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν, διακρίνονται εἰς:

α') **Μεγεθυντικά** λήγοντα εἰς ων καὶ ιας· ὡς χεῖλες — χεῖλων, φρόνιμος — φρονηματίας.

β') Ὑποκοριστικά ἢ ὀμικροντικά λήγοντα εἰς **ιον, ἰσκος, ἄριον, ὑλλιον, ὄφιον, ὑδριον, ἰδιον**·

π. χ. βιβλος—βιβλίον δένδρον—δενδρύλλιον
 οἶκος—οἰκίσκος κόρη—κοράσιον
 ἄνθρωπος—ἄνθρωπάριον νέφος—νεφύδριον
 ζῶον—ζωύριον μάχαιρα—μαχαιρίδιον.

γ') Γονεωνυμικά λήγοντα εἰς **ιδευσ**· ὡς *λέωρ-λεορ-ζιδεῖς, ἀετός-ἀετιδεῖς*.

δ') Ἐθνικά λήγοντα εἰς **ιος, εἰος, αἰος, ατης, πτης, ευσ, ανος, ηνος, ωτης, ινος**·

π. χ. Πάρος—Πάριος Μασσαλία—Μασσαλιώτης
 Μιτυλήνη—Μιτυλιναῖος Μέγαρα—Μεγαρεῖς
 Ἄργος—Ἀργεῖος Ἀσία—Ἀσιανός
 Σπάρτη—Σπαρτιάτης Κύζικος—Κυζικηνός
 Αἴγινα—Αἰγινητής Τάρας—Ταραντῖνος.

ε') Τοπικά λήγοντα εἰς **ων, ιτης, ειον**· π. χ. *ρόδοι-ροδών, γυνή-γυναικίτη καὶ γυναικωνίτης, μάγειρος-μαγειρεῖον*.

ς') Πατρωνυμικά λήγοντα εἰς **αδης καὶ ἰδης**· ὡς *Γεώργιος-Γεωργιάδης, Ἄνδρέας-Ἀνδρεάδης, Ἰωάννης-Ἰωαννίδης*.

Γύμνασμα.—Σχηματίσθη οὐσιαστικά ἐκ τῶν ἐπομένων οὐσιαστικῶν :

κῆπος, ζῶον, Δημήτριος, Ἀστάκη, ἄνθος, κάπνιλος, λυκος, ἄνθρωπος, παῖς, Ρόδος, Ἰταλία, ἰχθύς, νῆσος, ξύλον, λέξις, σκάφος, Ἀθῆναι, Ρώμη, Λάμψακος, Ἡρακλῆς, γαστήρ, καύχημα, γραφεύς, λιμὴν, ἀπάτη, αἶξ.

Ἐπίθετα ἐξ οὐσιαστικῶν.

§ 473. Ταῦτα λήγουσιν εἰς **ιος, εἰος, φος, αιος**,

ικός, ρος, λ.εος, λος, μος, ιμος, εις, ωδης, ινος, ους, εινος, ηλος, ηρος, οιος·

π. χ.	πατήρ—πάτριος	ὑψος—ὑψηλός
	τέλος—τέλειος	ἥρωσ—ἡρώος
	φύσις—φυσικός	πῆχυς—πηχίσιος
	σιγή—σιγηλός	ἰσχύς—ἰσχυρός
	χρῆσις—χρήσιμος	πείνα πειναλός
	ξύλον—ξύλωδης	ἀστήρ—ἀστερείος
	ἄργυρος—ἀργυροῦς	ξύλον—ξύλιος
	ἄλγος—ἀλγεινός	μόχθος—μοχθηρός
	ἀνία—ἀνιαρός	γέλωσ—γελοῖος.

Γύνασμα.—Σχηματίσθαι ἐπίθετα ἐκ τῶν ἐπικλιμένων οὐσιαστικῶν: μῆτηρ, ἀρχή, χάρις, ἀπάτη, μάχη, νόσος, πένθος, τιμή, φίλος, δαπάνη, λύσσα, εὐωδία, πέτρα, χρυσός, τροφή, ἔλεος, φῶσ, σκότος, τέλος, ἄνθρωπος, βασιλεύς, βορρᾶς, νότος, ἀγορά, λόγος, δῖψα.

§ 474. Ἐπίθετα ἐξ ἐπιθέτων.

Φίλος—φιλικός, τέλειος—τελειωτικός.

Δύο—δεύτερος—δευτερίος—διπλοῦς—διπλάσιος.

Τέσσαρα—τέταρτος—τεταρταῖος—τετραπλοῦς—τετραπλάσιος.

§ 475. Ἐπίθετα ἐκ προθέσεων καὶ ἐπιρρημάτων.

πρὸ—πρότερος—πρωτός, ὕστερον—ὑστερίος—ὑστάτος.

πλησίον—πλησιέστερος—πλησιέστατος,

κάτω—κατώτερος—κατώτατος,

ὑπὲρ—ὑπέρτερος—ὑπέρτατος—ὑπατος,

ἔμπροσθεν—ἐμπρόσθιος, σήμερον—σημερινός.

§ 476. Ἐπίθετα ἐκ ρημάτων.

λείπω—λοιπός	φεύγω—φυγᾶς
ἐλεῶ—ἐλεήμων	πείθω—πιθανός
στίλβω—στίλπνός	γράφω—γραπτός
λύω—λυτέος	πίνω—ποτόν.

Παρατήρησις.

§ 477. Τὰ λήγοντα εἰς **τος** καὶ **τεος** ἐπίθετα λέγονται **ρηματικά**. Ἐκ τούτων, τὰ μὲν εἰς **τος** λήγοντα σημαίνουν, τὸ δυνατόν νὰ γίνῃ, τὰ δὲ εἰς **τεος**, τὸ πρέπον νὰ γίνῃ.

Γύμνασμα — Σχημάτισον ἐπίθετα ἐκ τῶν ἐπομένων λέξεων :

ἐγγύς, ἀπό, πέντε, πιστεύω, διώκω, ἔξω, ὀπισθεν, οἰκτεῖρω, λάμπω, ἔξ, σαφής, χθές, ἔσω, πέρυσσι, μακράν, πάντοτε, ἐπτά, πρῶτ

§ 478. Ρήματα ἔξ οὐσιαστικῶν.

πόθος—ποθῶ	κῆρυξ—κηρύττω	βᾶρος—βαρύνω
τιμὴ—τιμῶ	ἄγγελος—ἀγγέλλω	ἐλπίς—ἐλπίζω
θέρμη—θερμαίνω	βασιλεὺς—βασιλεύω	δίκη—δικάζω.

§ 479. Ρήματα ἔξ ἐπιθέτων.

εὐτυχής—εὐτυχῶ	καθρὸς—καθίρω
ἀληθής—ἀληθεύω	ποικίλος—ποικίλλω
ἔτοιμος—ἐτοιμαζῶ	μαλακός—μαλάσσω
λευκός—λευκαίνω	τυφλός—τυφλώττω
δούλος—δουλῶ	φύλαξ—φυλάττω
	βραδύς—βραδύνω.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον ῥήματα ἐκ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων :

ἀγάπη, δούλος, ἄρπαξ, πάχος, χάρις, ὕδρις, τόνος, βρα-
δύς, ξηρός, χορός, ἵππος, ὄδος, μῆκος, πρῶτος, φαιδρός,
κίνδυνος, πείνα, δόξα, μισθός, στολί, δυστυχής, ἀσθενής,
φλύαρος, ἄτακτος, χωλός, κόλαξ, λιμός.

§ 480. Ῥήματα ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων.

χωρίς — χωρίζω	πλησίον — πλησιάζω
ἔγγυς — ἐγγίζω	δίχχ — διχάζω
ἄ, ἄ — κυχάζω.	

Ἐπιρρήματα ἐξ οὐσιαστικῶν.

§ 481. Ἐὰν ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα ἐπιρρήματα λή-
γουσιν εἰς **δον, δε, σι, θεν, οι, θι** ὡς

ἀγέλη — ἀγεληδόν	Ἀθήναι — Ἀθήνησι
Μεγάρα — Μεγάρωνδε	μήτηρ — μητρόθεν
οἶκος — οἴκοι	ἀγρός — ἀγρόθι.

Παρατηρήσεις.

§ 482. Ἐὰν εἰς **δον** λήγοντα ἐπιρρήματα εἶναι **τροπικᾶ**.

§ 483. Ὅσα ἐπιρρήματα λήγουσιν εἰς **δε**, σημαίνουσι τὴν
εἰς τόπον κίνησιν, ὅσα δὲ εἰς **θι, σι** καὶ **οι** τὴν ἐν τόπῳ
στάσιν.

§ 484. Ἐὰν λήγοντα εἰς **θεν** σημαίνουσι τὴν ἀπὸ τόπου
κίνησιν.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον ἐπιρρήματα ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν :
σωρός, πατήρ, οὐρανός, ρίζα, κρουνός, Θῆβαι, οἶκος,
Κέρκυρα.

§ 485. Ἐπιρρήματα ἐξ ἐπιθέτων.

καλός—καλῶς—καλλίτερον ἢ κάλλιον—κάλλιστα	
νέος—νεωστὶ	πεζός—πεζῆ
μακρὸς—μακρὰν	πᾶς—πανταχοῦ
πάνδημος—πανδημεί	πᾶς—πάντοτε
πολύς—πολλάκις	πέντε—πεντάκις.

Παρατηρήσεις.

§ 486. Τὰ εἰς **ως** λήγοντα τροπικὰ ἐπιρρήματα γίνονται ἐκ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς τοῦ θετικοῦ τῶν ἐπιθέτων διὰ τροπῆς τοῦ **ν** εἰς **ς**.

§ 487. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα συγκριτικὰ ἐπιρρήματα γίνονται ἐκ τῆς ἐνικῆς αἰτιατικῆς τοῦ οὐδαιτέρου τῶν συγκριτικῶν, τὰ δὲ ὑπερθετικὰ ἐκ τῆς πληθυντικῆς αἰτιατικῆς τῶν ὑπερθετικῶν.

§ 488. Ὅσα ἐπιρρήματα παράγονται ἐκ τῆς γενικῆς ὀνομάτων, λέγονται **γενικοφάνη**, ὅσα ἐκ τῆς δοτικῆς, **δοτικοφάνη** καὶ ὅσα ἐκ τῆς αἰτιατικῆς, **αἰτιατικοφάνη**.

§ 489. Τὰ ἐξ ἀριθμητικῶν ἐπιθέτων παραγόμενα ἐπιρρήματα λήγουσιν εἰς **ακίς**, πλὴν τοῦ **ἅπαξ**, δις καὶ **τρὶς**.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον ἐπιρρήματα ἐκ τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων :

ἀμισθος, πῆς, κακός, τέσσαρα, ἀγέλαστος, δημόσιος, ἐκάτον, ἀκαιρος, δέκα, ἴδιος, ἥσυχος, πολὺς, ὀλίγος, ταχύς, εἰκοσὶν, ἐπιτυχής, ἠδύς, σφοδρός.

§ 490. Ἐπιρρήματα ἐξ ἀντωνυμιῶν.

ἄλλος—ἄλλοθι, ἄλλοτε, ἄλλοθεν, ἀλλαχοῦ, ἀλλαχόσε, ἕκαστος—ἕκαστοτε, ἕκασταχοῦ,

πόσος—ποσάκις, πότε, πόσον,
 τόσος—τοσάκις, τότε, τόσον,
 αὐτός—αὐτοῦ, αὐτόσε, αὐτόθεν, αὐτόθι.

§ 491. Ἐπιρρήματα ἐκ ρημάτων καὶ μετοχῶν.

τρέχω—τροχάδην	μιγνύω—μίγδην
κρύπτω—κρύβδην	ἀναφαινώ—ἀναφανδόν
φύρω—φύρδην	ἐλληνίζω—ἐλληνιστί
ἐσφαλμένος—ἐσφαλμένως	ὁμολογούμενος—ὁμολογουμένως.

§ 492. Ἐπιρρήματα ἐξ ἐπιρρημάτων.

ἄνω—ἄνωτέρω, ἀνωτάτω, ἄνωθεν,
 κάτω—κατωτέρω, κατωτάτω, κάτωθεν,
 ἐκεῖ—ἐκεῖσε, ἐκεῖθεν.

Γύνασμα.—Σχηματίζον ἐπιρρήματα ἐκ τῶν ἐπομένων λέξεων :
 ἔμπρος, ὀπίσω, ἔξω, αἴρω, ἑκάτερος, οὔτος, βαίνω, γαλιζώ, σπεῖρω, κύκλω, πανταχοῦ, ἔσω, ἐσπευσμένος.

Β' ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

§ 493. **Σύνθετος** λέγεται πᾶσα λέξις ἀποτελουμένη ἐκ δύο λέξεων ὡς Ἑλλησπορτος.

§ 494. **Πολυσύνθετος** λέγεται ἡ λέξις, ὅταν ἀποτελεῖται ἐκ περισσοτέρων τῶν δύο λέξεων ὡς ἀτεπιξέρχομαι.

§ 495. Ὄνόματα σύνθετα ἐκ δύο οὐσιαστικῶν.

ζῶον—φυτὸν = ζῳόφυτον.

Γύνασμα.—Διάκρινον τὰ οὐσιαστικά, ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται αἱ ἐπόμεναι λέξεις :

ἀτμόσφαιρα, γήλοφος, ἀεροναύτης, βιβλιοθήκη, ναυμαχία, ἀτμόπλοιοι, ἀτμάμαξα, ὑδρόμυλος, κωμόπολις, Πελοπόννησος, στρουθοκάμηλος, τραγάλαφος, στρατόπεδον, ἀτμόμυλος.

§ 496. Ὄνόματα σύνθετα ἐξ οὐσιαστικῶν καὶ ρημάτων.

ιστορίαν—*γράφω*—**ἱστοριογράφος**.

Ἑτυμάσμα.— Σημαίτισον σύνθετα ὀνόματα ἐκ τῶν ἐπομένων οὐσιαστικῶν καὶ μετοχῶν :

ὁ πόλις—ἔχων, ὁ ἡνία—ἔχων, ὁ γῆν—μετρῶν, ὁ κτήνην—τρέφων, ὁ νόμος—θέτων, ὁ ξύλα—ἐργαζόμενος, ὁ ὁδοῦς—περῶν, ὁ χόρτα—τρώγων, ὁ σάρκας—βιβρώσκων, ὁ τὴν νύκτα—φυλάττων, ὁ ἀγγελία—πλάττων, ὁ ὄλιθας—θηρῶν, ὁ χάρτιν—πωλῶν, ὁ κλειθρα—ποιῶν, ὁ οἶνον—πίνων, ὁ σχοῆς—ἄρχων, ὁ χοίρους—βόσκων, ὁ πατέρα—κτείνων, ὁ ἄμαξαν—ἐλαύνων, ὁ θάνατον—φέρων, ὁ κακά—ἐργαζόμενος, ὁ γράβδαν—ἔχων, ὁ περὶ φίλων λέγων (φιλολόγος).

§ 497. Ὄνόματα σύνθετα ἐξ ἐπιθέτων καὶ οὐσιαστικῶν.

ταχύς—*πόδις*—**ταχύπους**.

Ἑτυμάσμα.— Διάκρινον τὰ ἐπιθέτα καὶ τὰ οὐσιαστικά, ἐξ ὧν ἐγένοντο αἱ ἐπόμεναι λέξεις :

κακοήθης, γλυκύφωνος, τρίμηνος, μακρόχειρ, καλλίθριξ, τετράπους, χρυσόκερως, σιδηρόδρομος, πεντάδραχμον, ἀγαθουργία, καλλιγραφία, πολύτιμος, ἰσχυρογνώμων, κακόχυμος, πολυετής.

§ 498. Ὄνόματα σύνθετα ἐκ ρημάτων καὶ οὐσιαστικῶν.

ὁ φιλῶν—*τὸν λόγον*—**φιλόλογος**.

Ἑτυμάσμα.— Σημαίτισον ὀνόματα σύνθετα ἐκ τῶν ἐπομένων μετοχῶν καὶ οὐσιαστικῶν :

ὁ αείπων—τὴν τάξιν, ὁ ριπτόμενος—εἰς κίνδυνον, ὁ φιλῶν—τοὺς ἀνθρώπους, ὁ μιῶν—τὸν ἀδελφόν, ὁ ἀποφεύγων—

τὸν πόνον, ὁ φέρων—οἶκον, ὁ χαίρων—διὰ τὸ κακόν, ὁ φι-
 ζῶν—τὴν δόξαν, ὁ ρίπτων—τὴν ἀσπίδα.

§ 499. Ὄνόματα σύνθετα ἐξ ἐπιθέτων καὶ ρημάτων.

ὁ πολ.λὰ—μαθῶν=πολυμαθής.

Γύνασμα.— Διάκρινον τὰ ἐπίθετα καὶ τὰ ρήματα, ἐξ ὧν σύγ-
 κεινται αἱ ἐπόμεναι λέξεις :

παντογνώστης, παντοδύναμος, ἀγαθοεργός, μεγαλόφρων,
 μεγαλοπράγμων, πολυγράφος, ὀλιγαρκής, πολυπαθής, πολύ-
 πειρος, πολυάσχολος.

§ 500. Ὄνόματα σύνθετα ἐξ ἐπιθέτων.

λευκό.λευκος, ἐρυθροκίτριος, καλοχάραθος, θρασύδειλος,
 πάγκαλος, πανάγιος.

§ 501. Ὄνόματα σύνθετα ἐξ ἀντωνυμιῶν
 καὶ οὐσιαστικῶν.

αὐτοκέφαλος, αὐτάδελφος, ἀλλόθρησκος, ἑτερόρρηθμος,
 ἀλλόφρωνος.

§ 502. Ὄνόματα σύνθετα ἐξ ἀντωνυμιῶν
 καὶ ρημάτων.

αὐτήκοος, αὐτάρεσκος, ἑτεροκίνητος, αὐτοκίνητος.

§ 503. Σύνθετα ἐξ ἀκλίτων καὶ κλιτῶν
 μερῶν τοῦ λόγου.

α') ἐκ προθέσεων: παράλογος, ἔνδυμα, συγγενής, συμπα-
 τριώτης, εἴσοδος, προσβολή, προεξοχή, ἔκθεσις, ἀναφορά, κα-
 ταβαίνω, διάλογος, μεταβολή, παράνομος, ἀντάξιος, ἐπι-
 στολή, περιγραφή, περιέχω, ἀμφιβολία, ἀποστροφή, ὑποψία,
 ὑπέρμαχος

β') ἐξ ἐπιρρημάτων : ἀεικίνητος, ἀειθαλής, ἀσίδιμος, οὐλί-
πλουτος, παλαίφατος, χαμαίμηλον, παλίρροια, παλίμπαις,
ἐξώφυλλον, τηλεγραφος, τηλεόλον.

γ') ἐκ τοῦ στερητικῆς α : ἀόρατος, ἀνάξιος, ἀεργος, ἀ-
φρωνος, ἀπυρος, ἀτεκνος, ἀόμματος, ἀρρωστος, ἀχάριστος,
ἀνεπιτήδειος.

δ') ἐκ τοῦ ἀθροιστικῆς α : ἀδελφός, ἄπας, ἀθρόος.

ε') ἐκ τῶν μορίων ζα, θου, αρι, ευ, δυς : ζάπλουτος,
βούκοιτος, βουλιμία, ἀρίδης, εὐτυχής, δυστυχής.

Λέξεις παρασύνθετοι.

§ 504. Παρασύνθετοι λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι
παρῶνται ἐκ συνθέτων λέξεων ὡς σὺμμαχος, συμμαχῶ,
συμμαχία.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

§ 505. Συντακτικὸν λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματι-
κῆς, τὸ ὁποῖον διδάσκει τοὺς κανόνας, καθ' οὓς πρέπει νὰ συν-
δέωμεν τὰς λέξεις πρὸς ἀλλήλας, ἵνα ὁμιλῶμεν καὶ γράφωμεν
ὀρθῶς.

ΑΠΛΗ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

§ 506. Πρότασις λέγεται σύνολον λέξεων, διὰ τῶν
ὁποίων ἐκφράζομεν ἔννοιάν τιναν ὡς ὁ Δημήτριος γράφει, ἢ
χρὼν εἶναι λευκή.

§ 507. Ἄπλῃ λέγεται ἡ πρότασις, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἐξ ὑποκειμένου, συνδετικοῦ καὶ κατηγορουμένου ἢ ἐξ ὑποκειμένου καὶ ῥήματος· ὡς ἡ *χιῶν* = ὑποκείμενον, *εἶναι* = συνδετικόν, *λευκή* = κατηγορούμενον· ὁ *Δημοσθένης* = ὑποκείμενον, *γράφει* = ῥῆμα.

Γύμνασμα.—Διάκρινον τοὺς ἄρους τῶν ἐπομένων προτάσεων :

Βρέχει—Το μάρμαρον εἶναι λευκόν—Ἡ γέφυρα εἶναι σιδερα—Τὸ πλοῖον ἀνεχώρησε—Τὰ ἄνθη εὐωδιάζουσι—Τὰ πινα πετῶσι—Ἄνεμος συρίζει—Τὰ πρόβατα βόσκουσι—Ἡ γραῖα ἀπέθανε—Τὸ βρέφος κοιμᾶται—Τὸ ὄξος εἶναι δριμύ.

ΠΕΡΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ

§ 508. Ὑποκείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πράγμα, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλοῦμεν· ὡς ὁ *κῆπος* εἶναι μέγας.

§ 509. Κατηγορούμενον λέγεται ἡ λέξις, ἡ ὁποία φανερόναι τὴν ποιότητα ἢ ιδιότητα τοῦ ὑποκειμένου· ὡς ἡ *εἰχῶν* εἶναι ὠραία.

§ 510. Παν μέρος τοῦ λόγου τίθεται ὡς ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον· ὡς ὁ *κῶν* ὑλακτεῖ· τὸ *ἄλφα* εἶναι γράμμα.

§ 511. Ὄταν τὸ κατηγορούμενον εἶναι ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· ὡς ἡ *εἰχῶν* εἶναι ὠραία.

Γύμνασμα.—Γράψον ἄλλα ἄπλας προτάσεις.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΤΙΚΟΥ

§ 512. Συνδετικόν λέγεται ἡ λέξις, ἥτις συνδέει τὸ ὑποκείμενον μετὰ τοῦ κατηγορουμένου· ὡς ἡ *χιῶν* εἶναι *λευκή*.

§ 513. Ὡς συνδετικὸν χρησιμεύει συνηθέστατα τὸ εἶναι.

Γραμματικὴ Μ. Θ. Διάγγελη

9

§ 514. Πλὴν το εἶναι χρησιμεύουσιν ὡς συνθετικὰ τὰ ῥήματα καλοῦμαι, λέγομαι, ὀνομάζομαι, γίγνομαι, χειροτονοῦμαι, φαίνομαι.

Γύμνασμα. — Ἀνάλυσον τὰς ἐπομένους προτάσεις :

Ὁ σίτος εἶναι φυόν. Τὸ ῥόδον λέγεται καὶ τριαντάφυλλον. Ἡ κόρη καλεῖται Ἰωάννα. Ἐγὼ ὀνομάζομαι Δημήτριος. Ὁ ἄργυρος εἶναι μέταλλον. Ὁ καιρὸς φαίνεται καλός. Ἡ κάμπη ἐγένετο χρυσαλὶς. Ὁ διάκονος ἐχειροτονήθη ἱερεὺς.

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ

§ 515. Τὸ ῥῆμα φανερώνει τὴν διάθεσιν τοῦ ὑποκειμένου ὡς ἢ ἀηδῶν ψάλλει.

§ 516. Τὸ ῥῆμα περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῷ τὸ συνθετικὸν καὶ συνδέεται ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ ὑποκειμένου.

§ 517. Τὰ ῥήματα ὡς πρὸς τὴν διάθεσιν δικρίνονται εἰς ἐνεργητικὰ, παθητικὰ, μέσχα καὶ οὐδέτερα· ὡς ψάλλω, ἀσθεκῶ, ἐνδύομαι, ὑγιαίνω.

§ 518. Τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον.

Γύμνασμα. — Διάκρινον τὰ ἐπόμενα ῥήματα ὡς πρὸς τὴν διάθεσιν: γράφω, κοιμῶμαι, βλάπτω, ἀναπαύομαι, λούομαι, ἐνδύομαι, θερμαίνω, τρέχω, μένω, περιπατῶ, σύρω, ἀκούω, ἀσθενῶ, σκέπτομαι, κάθωμαι, στεροῦμαι, ὀνομάζομαι, ἐρωτῶ, τιμωρῶ, σιωπῶ, τιμωροῦμαι.

ΣΥΝΘΕΤΟΣ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

§ 519. Σύνθετος λέγεται ἡ πρότασις, ὅταν δὲν εἶναι ἀπλῆ· ὡς ὁ Δημήτριος γράφει ἐπιστολήν.

§ 520. Εἰς τὰς συνθέτους προτάσεις διακρίνομεν, ἐκτὸς τοῦ ὑποκειμένου, συνδετικοῦ καὶ κατηγορουμένου, ἀντικείμενον καὶ προσδιορισμούς.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΝ

§ 521. Ἄντικείμενον λέγεται ἡ λέξις, ἣτις φανερώνει τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πᾶγμα, εἰς τὸ ὁποῖον μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου. π. χ. ὁ γεωργὸς καλλιεργεῖ τὴν γῆν.

§ 522. Τὸ ἀντικείμενον τίθεται κατὰ γενικὴν, δοτικὴν καὶ αἰτιατικὴν ὡς ἀποστρέφομαι τοὺς φεύστας· ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων· σοὶ εὐχαριστῶ.

§ 523. Ὅταν τὸ ἀντικείμενον τίθεται κατὰ γενικὴν, λέγεται **γενικὴ συντακτικὴ**, ὅταν δὲ κατὰ δοτικὴν, **δοτικὴ συντακτικὴ**.

§ 524. Ρῆματά τινα λαμβάνουσι δύο ἀντικείμενα, ἐξ ὧν τὸ ἓν φανερώνει πρόσωπον καὶ τὸ ἕτερον πᾶγμα. π. χ. ἡ μήτηρ ἔδωκε τῷ υἱῷ ὥρατον βιβλίον.

Γύμνασμα. — Ἀνάλυσον τὰς ἐπομένους προτάσεις :

Ὁ Κάϊν ἐφόνευσε τὸν Ἀβελ. Τὸ παιδίον στερεῖται πόρων. Μὴ ἐξελθῆς τῆς οἰκίας. Ἀπομακούνθητι τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Ὁ Ἰωάννης ἀπολαύει ὑπολήψεως. Ἡ μητέρα γέμει μύλων. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν ὑμῖν ἀγαθὰ. Σοὶ εὐχομαι κατευόδιον. Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ὁ ἀσθενὴς ἐκοινωνήσῃ τῶν ἀχράντων μυστηρίων.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

§ 525. Προσδιορισμοὶ λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι προσδιορίζουσι λέξιν τινὰ τῆς προτάσεως. π. χ. ὁ ἐπιμελὴς μαθητὴς ἐπαιεῖται ὑφ' ἀπάντων.

§ 526. Οἱ προσδιορισμοὶ διακρίνονται εἰς **ἐπιθετικούς**, εἰς **ἔμπροσθέτους**, εἰς **ἐπιρρηματικούς** καὶ εἰς προσδιορισμοὺς ἐκφερομένους διὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς ὀνόματος καὶ διὰ μετοχῶν.

ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

§ 527. Οἱ **ἐπιθετικοὶ διορισμοὶ** ἐκφέρονται δι' ἐπιθέτου καὶ προσδιορίζουσι ὄνομα τι τῆς προτάσεως· ὡς ὁλοὶ ἀγαπῶσι τὸν ἐπιμελῆ μαθητήν.

§ 528. Ὅταν ὁ ἐπιθετικὸς διορισμὸς ἀναφέρηται εἰς ῥῆμα, εἶναι ἐπιρρηματικὸς διορισμὸς· ὡς ὁμίλει ὀλίγον ἔργαζον πολὺ.

§ 529. Πολλάκις οἱ ἐπιθετικοὶ διορισμοὶ ἀναπληροῦσι τὰ παραλειπόμενα οὐσιαστικά· ὡς ὁ ἄθρῳπος οὗτος ἔπραξε πολὺ καλὰ.

Γύνασμα.— Ἀνάλυσον τὰς ἑξῆς προτάσεις :

Ἡγόρασα ἐν ὠραῖον μικρὸν πτηνόν. Ὁ δῆμαρχος εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Θὰ ἴδῃτε ἓνα σεβάσμιον γέροντα. Ὁ Ἄνδρέας ἔχει μικρὰν γαλῆν χωριστάτην. Ἐλαβον μίαν καλὴν ἀγγελίαν. Ἡ ταλαίπωρος γυνὴ ἀπέθανε. Πεινῶ πολὺ. Ἡ μιλῆα εἶναι καρποφόρον δένδρον. Ἀποφεύγετε τοὺς κακοὺς ἄνθρώπους.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΜΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

§ 530. Οἱ **ἐπιρρηματικοὶ διορισμοὶ** ἐκφέρονται δι' ἐπιρρημάτων καὶ προσδιορίζουσι συνήθως τὰ ῥήματα κατὰ χρόνον, τρόπον, τόπον καὶ ποσόν.

§ 531. Οἱ **ἔμπροσθετοὶ διορισμοὶ** ἐκφέρονται διὰ τῶν προθέσεων καὶ φανερῶν οὖσι χρόνον, τόπον, τρόπον, ποσόν, ὄργανον, ἀναφορὰν καὶ αἰτίαν.

Γύνασμα.—

Θά ἀναχωρήσω αὔριον. Δὲν ἔγραψας καλῶς. Ὁ ἀνεμος εἶναι πολὺ ψυχρὸς. Ὁ θεῖός μου μετέβη εἰς τὰς Ἀθήνας. Τὰ δένδρα κατὰ τὴν ἀνοιξιν ἀνθοῦσι. Πότε θὰ ἔλθῃς; Οἱ θερισταὶ διὰ τῶν δρεπάνων θερίζουσι τοὺς στάχυς. Ὁ δυστυχεὴς ἀπέθανεν ἐξ ἄσπιτίας. Τὰ ἀνόητα παιδία περιφέρονται εἰς τοὺς δρόμους. Ὁ μικρὸς Λύσανδρος ἐν τῇ οἰκίᾳ εἶναι πολὺ φρόνιμος. Τὰ καλὰ τέκνα εἶναι πολὺτιμος θησαυρὸς εἰς τοὺς γονεῖς.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ

§ 532. Προσδιορισμοὶ διὰ γενικῆς λέγονται ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἐκφέρονται διὰ γενικῆς ὀνόματος.

§ 533. Ἡ γενικὴ ἀναλόγως τῆς σχέσεως, τὴν ὁποίαν φανερόναι, λέγεται γενικὴ κτητικῆ, γενικὴ τῆς ιδιότητος, γενικὴ τοῦ ὄλου, γενικὴ τῆς ἕλης, γενικὴ τῆς αἰτίας, γενικὴ τῆς ἀξίας, γενικὴ ὑποκειμενικὴ καὶ γενικὴ ἀντικειμενικὴ.

Γύνασμα.—

Ὁ πατὴρ μου μὲ ἀγαπᾷ πολὺ. Ἠγόρασα ἐν ζεῦγος ὑποδημάτων. Ἔχω ἐν μεταλλεῖον χρυσοῦ Ἡ δεξαμενὴ εἶναι πλήρης ὕδατος. Ἡ οἰκία τοῦ πατρὸς μου τιμᾶται πεντακοσίων λιτρῶν. Οἱ λύκοι ἔφαγον τὸν ποιμένα τῶν προβάτων. Οἱ ἐργάται τῶν καλῶν ἔργων ἀμείβονται. Ἡ ὀκὰ τοῦ κρέατος τιμᾶται ἐξ γροσίων. Τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης εἶναι ἀλμυρὸν. Ὁ λέων εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν τετραπόδων. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι ἐνοχος θανάτου.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΙΑ ΔΟΤΙΚΗΣ

§ 534. Οἱ προσδιορισμοὶ οὗτοι ἐκφέρονται διὰ δοτικῆς ὀνόματος ἢ ἄντωνυμίας.

§ 535. Ἡ δοτικὴ διακρίνεται εἰς συντακτικὴν, προσωπικὴν, χαριστικὴν καὶ ἠθικὴν.

Γύμνασμα.— Ἀνάλυσον τὰς ἐπομείας προτάσεις καὶ διάκρινον τὰ διάφορα εἶδη τῆς δοτικῆς :

Ἀγαπητέ μοι ἀδελφέ. Ὁ Θεὸς μοι ἔδωκε καλὰ τέκνα. Μοὶ συνέβη μέγα δυστύχημα. Συγχωρήσατέ μοι. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος μοι εἶναι γνωστός. Δώσατέ μοι ὀλίγον ὕδωρ. Δέν μοι λέγετε τὴν ἀλήθειαν. Ἀνοίξατέ μοι τὴν θύραν.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΙΑ ΜΕΤΟΧΗΣ

§ 536. Οὕτω λέγονται οἱ προσδιορισμοί, οἱ ὅποιοι ἐκφέρονται διὰ μετοχῆς· π. χ. ἡ μικρὰ κόρη *δισκέδαζεν* εἰς τοὺς ἀγροὺς *εὐ. λέγουσα* ἄρθη.

ΠΡΟΤΑΣΙΣ, ΚΩΔΩΝ, ΠΕΡΙΟΔΟΣ

§ 537. Πᾶσα πρότασις δέον νὰ ἔχη συνδετικὸν ἢ ῥῆμα· π. χ. ἡ ἀηδὼν εἶναι πτηνόν· ἡ ἀηδὼν *ψάλλει*.

§ 538. Πολλαὶ προτάσεις ἀποτελοῦσι περίοδον, πολλαὶ δὲ περίοδοι λόγον.

§ 539. Αἱ προτάσεις χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ κόμματος, αἱ δὲ περίοδοι διὰ κατῶ τελείας.

§ 540. Κῶδα λέγονται τὰ μέρη τῆς περιόδου, τὰ ὅποια χωρίζονται δι' ἄνω τελείας.

Γύμνασμα.— Διάκρινον προτάσεις, κῶδα καὶ περιόδους ἐν τῷ ἀνεγνωστικῷ.

ΚΥΡΙΑΙ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

§ 541. Αἱ προτάσεις διακρίνονται εἰς κυρίας καὶ δευτερευούσας.

§ 542. Αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις προσδιορίζουσι τὰς κυρίας καὶ εἶναι χρονικαί, αἰτιολογικαί, ὑποθετικαί, τελικαί, συμπερασματικαί, ἀναφορικαί, ἐρωτηματικαί καὶ εἰδικαί.

§ 543. Ἐκ τῶν δευτερευουσῶν προτάσεων, αἱ χρονικαὶ ἐκφέρονται διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων, ὅτε, ὁπότε, ὅταν, ἕως, πρὶν, ἀφοῦ, ἄμα, ἄχρι, μέχρι· π. χ. ὅταν ἐρωτᾷσαι, λέγε τὴν ἀλήθειαν· αἱ αἰτιολογικαί, διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων, διότι, ἐπειδὴ ὡς δὲν ἐξέρχομαι, διότι εἶμαι ἀσθενής· αἱ ὑποθετικαὶ διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων, εἰάν, ἂν ὡς εἰάν ἤμην π.λοῦσιος, θὰ ἔκαμνον πολλὰ καλὰ· αἱ τελικαὶ διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων, ἵνα, νά, ὅπως· π. χ. ὁ ὑπηρέτης ἤλθεν, ἵνα λάβῃ τὴν ἐπιστολήν· αἱ συμπερασματικαὶ διὰ τοῦ συμπερασματικοῦ συνδέσμου, ὥστε· π. χ. ὁ Κλεάνθης εἶναι τόσοσ ἀμείλις καὶ ἀπρόσεκτος, ὥστε πολλὰκις λησμονεῖ τὰ βιβλία του εἰς τὸν εἶκον· αἱ ἀναφορικαὶ διὰ ἀναφορικῶν ἀντωνομιῶν καὶ ἀναφορικῶν ἐπιρρημάτων· π. χ. ὅστις θέλει, ὡς ἐπάγγη· αἱ ἐρωτηματικαὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνομιῶν καὶ ἐπιρρημάτων· π. χ. τίος εἶναι τοῦτο τὸ βιβλίον; πότε θὰ ἔλθῃς; καὶ οἱ εἰδικαί, διὰ τῶν εἰδικῶν συνδέσμων, ὅτι, ὡς· π. χ. ἔμαθον ὅτι θὰ ἀναχωρήσητε.

§ 544 Αἱ κύριαι προτάσεις συνδέονται μετ' ἀλλήλων διὰ τῶν συμπλεκτικῶν, ἀντιθετικῶν καὶ διαζευτικῶν συνδέσμων.

Γύμνασιον. — Δ ἀκρίνον ἐν τῷ ἀναγ. ωσι. ᾧ κυρίως καὶ δευτερεύουσας προτάσεις.

ΠΕΡΙ ΜΕΤΟΧΗΣ

§ 545. Ἡ μετοχή τίθεται ὡς προσδιορισμὸς εἰς τὰς κυρίας ἢ δευτερευούσας προτάσεις π. χ. ὁ ἕκτε. λῶν μετὰ περιπέλειως πρᾶξιν τινα καλῶνται γρόνιμος.

§ 546. Ἡ μετοχή διακρίνεται εἰς ἀναφορικήν, χρονικήν, τελικήν, ὑποθετικήν, αἰτιολογικήν, τροπικήν καὶ κατηγορηματικήν.

§ 547. Ἀναφορική λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν ἀναλύηται εἰς ἀναφορικήν πρότασιν· ὡς ὁ Νῶε, ὦν (ὁ ὁποῖος ἦτο) ἐκ τῶν ἀπογόνων τοῦ Σήθ, εἶχε τρεῖς υἱούς, τὸν Σήμ, τὸν Χαμ καὶ τὸν Ἰάφεθ.

§ 548. Ἐκ τῶν ἄλλων μετοχῶν, ἡ χρονική σημαίνει χρόνον, ἡ αἰτιολογική αἰτίαν, ἡ ὑποθετική ὑπόθεσιν καὶ ἡ τελική σκοπόν, ἀναλύεται δὲ ἐκάστη εἰς πρότασιν διὰ τῶν σχετικῶν συνδέσμων· π.χ. ὁ πατήρ μου ἀπολύσας (ἀφοῦ ἀπέλυσε) πάντας τοὺς ὑπηρετάς ἐκράτησε μόνον ἑνα. Ὁ Φίλιππος βαρυνθεὶς (ἐπειδὴ ἐδαρύνθη) εἶπε ὅτι δὲν ἔχει καιρόν. Ἀπουσιάζων καθ' ἐκείτην (ἐὰν ἀπουσιάζῃς) οὐδὲν θαύματος θάνατος θάνατος γὰρ μάθη. Ὁ μικρὸς Ἀνδρῆας μετέβη εἰς τὴν πόλιν ἀγοράσων (ἵνα ἀγοράσῃ) φάρμακα διὰ τὴν ἀσθενῆ μητέρα του.

§ 549. Ἡ τροπὴ μετοχὴ σημαίνει τρόπον καὶ δὲν ἀναλύεται εἰς πρότασιν· π.χ. ὁ γενναῖος Πέτρος, κατορθοῶν τὰς συκοφαντίας καὶ τὰς παραλόγους φηλασίας τῶν ἐχθρῶν του, ἔμεινε σταθερὸς εἰς τὴν ἀπόφασίν του.

§ 550. Ἡ κατηγορηματικὴ μετοχὴ ἰσοδυναμεῖ πρὸς κατηγορούμενον· π.χ. ὁ Γέλων οὐδέποτε εἶναι εὐχαριστημένος.

Γύμνασμα. — Ἀντιπατάσῃσιν τὰς ἐν τῇ ἀναγνώσματι μετοχὰς διὰ τῶν κοινῶν προτάσεων καὶ τοῦναντίον τρεῖς κατὰ τὸ δυνατὸν τὰς δευτερευούσας προτάσεις εἰς μετοχὰς.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΛΥΤΟΣ

§ 551. Ἡ μετοχὴ εὐρίσκεται ἐνίοτε ἀπολύτως ἐν τῇ προτάσει κατὰ γενικὴν καὶ λέγεται γενικὴ ἀπόλυτος· π.χ. γε-

νομένου λιμοῦ ἐν Χαλαάρ, ἐτελείωσεν ὁ σῖτος ἐν τῷ οἴκῳ Ἰακώβ.

§ 551. Ἡ γενική ἀπόλυτος ἔχει ὑποκείμενον διάφορον τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως καὶ φανερώνει συνήθως χρόνον ἢ αἰτίαν π. χ. ὁ Γεώργιος εἶναι ἀξιόπαιτος, διότι ἀποθανόντος (ὅταν ἀπέθανε) τοῦ πατρὸς του, ἀνέλαβε τὴν συντήρησιν τῆς οἰκογενείας του.

ΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΑἪΤΙΟΝ

§ 553. Εἰς τὰ παθητικὰ ῥήματα τίθεται ἐμπρόθετος διορισμὸς μετὰ τῆς προθέσεως ὑπό, ὅστις λέγεται **ποιητικὸν αἷτιον**, διότι φανερώνει τὸ πρόπῳπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὑπὸ τοῦ ὁποῦ πάσχει τὸ ὑποκείμενον π. χ. ἡ γῆ φωτίζεται καὶ θερμαίνεται ἐπὶ τοῦ ἡλίου.

§ 554. Ἐὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ῥήματα τρέπονται εἰς παθητικά. Ἐν τῇ τροπῇ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ ῥήματος τρέπεται εἰς ποιητικὸν αἷτιον π. χ. ὁ πατήρ ἐτιμώρησε τὸν υἱόν· ὁ υἱὸς ἐτιμωρήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς.

Γύμνασιον — Τρέπον τα ἐπόμενα ἐνεργητικὰ ῥήματα εἰς παθητικά:

Οἱ ἰατροὶ θεραπεύουσι τοὺς ἀσθενεῖς. Ἡ χὼν ἐκάλυψε τὴν γῆν. Ὁ οἰκοδόμος κατασκευάζει οἰκίαν. Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν κόσμον εἰς ἕξ ἡμέρας. Ἡ γαλὴ συνέλαβε τὸν μῦν. Ὁ γεωργὸς καλλιεργεῖ τὴν γῆν.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΡΙΣΕΩΣ

§ 555. Μετὰ τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερβητικῶν ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων, ὡς καὶ μετὰ τῶν λέξεων, αἱ ὑπεῖαι περιέχου-

σιν ἔννοιαν συγκρίσεως τίθεται **δεύτερος ὅρος συγκρίσεως**, πρὸς τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ σύγκρισις· ὡς ἡ οἰκία ἡμῶν εἶναι ὠραιότερα τῆς ἰδικῆς σας.

§ 556. Ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐκφέρεται κατὰ γενικὴν ἢ κατ' ὀνομαστικὴν μετὰ τοῦ διαζευκτικοῦ συνδέσμου ἢ π. χ. ὁ ἵππος εἶναι μεγαλύτερος τοῦ κυνός· ὁ ἵππος εἶναι μεγαλύτερος ἢ ὁ κύων.

ΑΠΡΟΣΩΠΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 557. Ἀπρόσωπα λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἀπαντῶσιν εἰς τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον καὶ δὲν δέχονται προσωπικὸν ὑποκείμενον· ὡς δὲν πρέπει γὰρ ἐπάγητε μοὶ φαίνεται ὅτι οἱ ὁδοιπόροι ἔχασαν τὸν δρόμον.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ

§ 558. Ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον ἔχη ἄρθρον λέγεται ὀνομαστικὸν καὶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς οὐσιαστικόν· ὡς τὸ γράφειν = γραφή.

§ 559. Ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον ἐξκρᾶται ἀπὸ ρήμα διακρίνεται εἰς τελικὸν καὶ εἰδικόν.

§ 560. Τὸ τελικὸν ἀπαρέμφατον ἀναλύεται εἰς τελικὴν πρότασιν διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων, τὸ δὲ εἰδικὸν εἰς εἰδικὴν πρότασιν διὰ τῶν εἰδικῶν συνδέσμων· ὡς θέλω ἐξελεῖσθαι = θέλω γὰρ ἐξελεῖσθαι, ὁ Ἀνδρέας εἶπεν ἀναχωρήσειν (ὅτι θὰ ἀναχωρήσῃ) μετὰ δύο ἡμέρας εἰς Λονδίνον.

§ 561. Ἀντὶ τῶν τελικῶν καὶ εἰδικῶν ἀπαρεμφάτων μεταχειριζόμεθα σχεδὸν πάντοτε τελικὰς καὶ εἰδικὰς προτάσεις·

ὡς ὁ Πέτρος εἶπεν ὅτι θὰ ἔλθῃ (ἐλθεῖν) αὔριον. Ὁ Γέλωρ δὲν θέλει γὰ φάγη (φαγεῖν).

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

§ 562. Αἱ **προθέσεις** ἐν ταῖς προτάσεσιν ἀποτελοῦσι τοὺς ἐμπροθέτους διορισμούς, συντάσσονται δὲ πάντοτε μετὰ πλάγιας πτώσεως· π. χ. ὁ Σόλων ἦλθεν ἐκ Πατρῶν.

§ 563 Αἱ **καταχρηστικαὶ προθέσεις** συντάσσονται μετὰ γενικῆς· π. χ. ὁ θεὸς μου κατοικεῖ πλησίον τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 564. Ὡς αἱ **καταχρηστικαὶ προθέσεις**, οὕτω καὶ τὰ πλείστα τῶν **ἐπιρρημάτων** συντάσσονται μετὰ γενικῆς· π. χ. ὁ Κίμων διὰ τῆς ἡμέρας διήρχετο ἔξωθεν τῶν καταστημάτων καὶ παρετήρει μετὰ περιεργείας τὰ πωλοῦμενα ἀντικείμενα.

ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

§ 565. Ἐκ τῶν **ἐπιφωνημάτων** μόνον τὸ κλητικὸν ᾧ συντάσσεται πάντοτε μετὰ κλητικῆς, τὰ ἄλλα συντάσσονται μετὰ μιᾶς τῶν λοιπῶν πτώσεων ἢ μετ' ἐμπροθέτου διορισμοῦ· π. χ. ᾧ Παῦλε! ᾧ τοῦ παραδόξου θαύματος! ᾧ τὸν ἀόνητορ! Ἀλλοίμονον! εἰς τὴν πτωχὴν καὶ ταλαιπωροὺν ταύτην γυναῖκα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΚ ΤΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΔΥΪΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

1. Ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ὑπῆρχε καὶ Δυϊκὸς ἀριθμὸς, ἔστις ἐσημαίνει δύο τινά.

2. Ὁ Δυϊκὸς ἀριθμὸς εἶχεν ἐπίσης πέντε πτώσεις, μίαν δὲ κατάληξιν διὰ τὴν Ὀνομαστικὴν, Αἰτιατικὴν καὶ Κλητικὴν καὶ ἑτέραν διὰ τὴν Γενικὴν καὶ Δοτικὴν.

Καταλήξεις τοῦ Δυϊκοῦ ἀριθμοῦ.

	α' κλίσις	β' κλίσις	γ' κλίσις
Ὀν. Αἰτ. καὶ Κλητ.	α	ω	ε
Γεν. καὶ Δοτ.	αιν	οιν	οιν

Κλίσις τοῦ ἄρθρου.

Ἐνικός.	Δυϊκὸς καὶ τῶν τριῶν γενῶν.	Πληθυντικός.
ὁ	Ὀν. καὶ Αἰτ. τῶ	οἱ
ἡ	Γεν. καὶ Δοτ. τοῖν	αἱ
το	Κλητ. ῶ	τά

3. Τὸ ἀρσενικὸν ἄρθρον τοῦ Δυϊκοῦ ἐπικρατεῖ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.

ΚΛΙΣΙΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

1. Πρωτόκλιτα.

Ἑνικός.	Διῦχος	Πληθυντικός.
ὁ ταμίης, ου, ς, αν, α.	Ἄν. καὶ Αἰτ. τῷ ταμίᾳ, Γεν. καὶ Δοτ. τοῖν ταμίαιν, Κλητ. ὦ ταμίᾱ. αἱ.	εἰ ταμίαι, ῶν, αἰς, ας, αἱ.
ὁ μαθητής, οὔ, ῆ, ἦν ᾱ.	τῷ μαθητᾷ, τοῖν μαθηταῖν, ὦ μαθητᾶ.	οἱ μαθηταί, ῶν, αἰς, ας, αἱ.
ἡ οἰκία, ας, ς, αν, α.	τῷ οἰκίᾳ τοῖν οἰκίαιν ὦ οἰκίᾱ.	αἱ οἰκίαι, ῶν, αἰς, ας, αἱ.
ἡ ἄμαξᾱ, ης, η, αν, α.	τῷ ἄμαξᾳ τοῖν ἄμαξαιν ὦ ἄμαξᾱ.	αἱ ἄμαξαι, ῶν, αἰς, ας, αἱ.

4. Τὸ *α* τοῦ Διῦχοῦ ἀριθμοῦ εἶναι μακρόν.

5. Ἡ Ὀνομαστικὴ τοῦ Διῦχοῦ εἶναι ὅμοια πρὸς τὴν Αἰτιατικὴν καὶ Κλητικὴν, ἡ δὲ Γενικὴ πρὸς τὴν Δοτικὴν καὶ σημαίνουσι τῷ ταμίᾳ = οἱ δύο ταμίαι καὶ τοὺς δύο ταμίαις, τοῖν ταμίαιν = τῶν δύο ταμιῶν καὶ τοῖς δύο ταμίαις, ὦ ταμίᾱ = ὦ δύο ταμίαι.

2. Δευτερόκλιτα.

Ἑνικός	Διῦχος	Πληθυντικός
ὁ καρπός, ἡ ὄδος, τὸ φυτόν,	τῷ καρπῷ, τοῖν καρποῖν, ὦ καρπῷ, τῷ ὁδῷ, τοῖν ὁδοῖν, ὦ ὁδῷ, τῷ φυτῷ, τοῖν φυταῖν, ὦ φυτῷ,	εἰ καρποί. αἱ ὁδοί. τὰ φυτά.

3. Τριτόκλιτα.

ὁ κόραξ	τὸ κόρακι, τοῖν κοράκοιν, ὦ κόρακι	οἱ κόρακις
ἡ πόλις,	τὸ πόλιε, τοῖν πολέοιν, ὦ πόλιε,	οἱ πόλις
τὰ σώμα	τὸ σώματε, τοῖν σωμάτοιν, ὦ σώματε	τὰ σώματα

ΔΕΥΤΕΡΑ ΑΤΤΙΚΗ ΚΛΙΣΙΣ

6. Κατὰ τὴν Δευτέραν Ἀττικὴν κλίσιν κλίνονται ὀνόματα ἄρσενικά καὶ θηλυκὰ λήγοντα εἰς ὠς καὶ οὐδέτερα εἰς ὠν· π.χ.

Ἐρικὸς.	Διῦκος	Πληθυντικός.
ὁ νεὼς	Ἵον. καὶ Αἰτ.	οἱ νεῶ
τοῦ νεῶ	τὸ νεῶ	τῶν νεῶν
τῷ νεῶ	Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖς νεῶς
τόν νεῶν	τοῖν νεῶν	τούς νεῶς
ὦ νεῶς	Κλ. ὦ νεῶ	ὦ νεῶ
ἡ ἀπόκρεω	Ἵον. καὶ Αἰτ.	οἱ ἀπόκρεω
τῆς ἀπόκρεω	τὸ ἀπόκρεω	τῶν ἀπόκρεων
τῇ ἀπόκρεω	Γεν. καὶ Δοτ.	ταῖς ἀπόκρεως
τήν ἀπόκρεων	τοῖν ἀπόκρεων	τὰς ἀπόκρεως
ὦ ἀπόκρεω	Κλ. ὦ ἀπόκρεω	ὦ ἀπόκρεω
τὸ κατώγειον	Ἵον. καὶ Αἰτ.	τὰ κατώγειω
τοῦ κατώγειω	τὸ κατώγειω	τῶν κατώγειων
τῷ κατώγειω	Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖς κατώγειω
τὸ κατώγειων	τοῖν κατώγειων	τὰ κατώγειω
ὦ κατώγειων	Κλ. ὦ κατώγειω	ὦ κατώγειω

7. Τὰ ὀξύτονα τῆς δευτέρας Ἀττικῆς κλίσεως ὀνόματα εἰς ὄλας τὰς πτώσεις ὀξύνονται, τὰ δὲ περισπώμενα περισπῶνται· π.χ. ὁ λεῶς, τοῦ λεῶ... ὁ Ταμῶς τοῦ Ταμῶ...

8. Τὰ προπαροξύτονα εἰς ὅλας τὰς πτώσεις προπαροξύνονται.

9. Τὸ **ο** τῆς κοινῆς δευτέρας κλίσεως ἐν τῇ Ἀττικῇ τρέπεται εἰς **ω**, ἡ δὲ δίφθογγος **οι** εἰς **ω**: π. χ. *ναός* = *νεώς*, *ναοί* = *νεῶ*.

10. Ἐπίθετά τινα κλίνονται ὁμαλῶς κατὰ τὴν δευτέραν Ἀττικὴν κλίσιν· ὡς ὁ καὶ ἡ ἕλεω, τὸ ἕλεω.

11. Τὰ εἰς *πλευρ* λήγοντα ἐπίθετα σχηματίζουσι ἐξαιρητικῶς τὴν Ὀνομαστικὴν, Αἰτιατικὴν καὶ Κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ οὐδετέρου εἰς **α**· ὡς ὁ καὶ ἡ σύμπλευω, τὸ σύμπλευω, πλῆθ. τὰ σύμπλευα, ὦ σύμπλευα.

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

12. Ἐκτὸς τῶν παραθετικῶν καταλήξεων τέρος καὶ τάτος ὑπῆρχον ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ τὸ πάλαι καὶ αἱ καταλήξεις **ιων** διὰ τὸν συγκριτικὸν βαθμὸν καὶ **ιστος** διὰ τὸν υπερθετικόν· π. χ. ἡδύς, ἡδύτερος, ἡδύτατος καὶ ἡδύς, ἡδίω, ἡδίστος.

Ὅμαλά καὶ ἀνώμαλα παραθετικά.

ἀγαθός	ἀμείνω	ἄμεινον	ἄριστος
»	βελτίω	βέλτιον	βέλτιστος
»	κρείττω	κρείττον	κράτιστος
»	λόω	λόον	λόστος
καλός	καλλίω	κάλλιον	κάλλιστος
κακός	κακίω	κάκιον	κάκιστος
»	χείρω	χεῖρον	χεῖριστος
μέγας	μείζω	μείζον	μέγιστος

ἐχθρός	ἐχθίων	ἐχθιον	ἐχθιστος
αἰσχυρός	αἰσχυίων	αἰσχυιον	αἰσχυιστος
μικρός	μείων	μειον	ἐλάχιστος
»	ἐλάσσων	ἐλασσον	»
»	ἥττων	ἥττον	»
ὀλίγος	μείων	μειον	»
»	ἐλάσσων	ἐλασσον	»
»	ἥττων	ἥττον	»
πολύς	πλείων	πλείον	πλείστος
ῥάγιος	ῥάγιων	ῥάγιον	ῥάγιστος
μακρός	μάσσων	μάσσον	μήκιστος.
ἀλγεινός	ἀλγίων	ἀλγιον	ἀλγιστος

Κλίσις τῶν παραθετικῶν.

13. Τὰ ἐπίθετα τοῦ συγκριτικοῦ βαθμοῦ εἶνε τριγενῆ καὶ δικατάληκτα καὶ κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν· π. χ. ὁ μείων, τοῦ μειζονος, ἡ μείων, τῆς μειζονος, τὸ μείων, τοῦ μειζονος κτλ. Δυσκός καὶ τῶν τριῶν γενῶν: τῷ μείζονε, τοῖν μείζονοι, ᾧ μείζονε.

14. Εἰς τὴν ἐνικήν αἰτιατικὴν τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ καὶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ καὶ τῶν τριῶν γενῶν ἐκπίπτει πολλάκις τὸ **ν** καὶ προκύπτουσιν οἱ συνηρημένοι τύποι: τὸν καὶ τὴν μείων, οἱ καὶ αἱ μείζονες, τοὺς καὶ τὰς μείζονες, ᾧ μείζονες, τὰ μείζων, ᾧ μείζων.

15. Τὰ ὑπερθετικά κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα· ὁ ἀριστος, ἡ ἀρίστη, τὸ ἀριστον.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

16. Ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν τὸ **δύο** συνήθως ἔμενεν ἄκλιτον, ἐνίοτε δ' ἐκλίνετο εἰς τὸν Δυϊκὸν ἀρ.θμὸν ὡς ἐξῆς : Ὀν. καὶ Αἰτ. δύο, Γεν. καὶ Δοτ. δυοῖν.

17. Κατὰ τὴν ἀριθμῆσιν τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν προτάσσετο τὸ μικρότερον καὶ εἶπετο τὸ μεγαλύτερον· ὡς δύο καὶ δέκα ἢ δώδεκα, ὀκτώ καὶ δέκα ἢ ὀκτωκαίδεκα.

18. Γὰ ἀπὸ τοῦ ἑκατὸν καὶ μετὰ ταῦτα ἀπόλυτα ἀπαντῶσιν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν μετὰ περιληπτικοῦ ὀνόματος· π. χ. διακοσία ἵππος = διακόσιοι ἵπποις, τριακοσία ἄνδρες = τριακόσιοι ἄνδρες.

19. Εἰς τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικὰ ἐκτός τῆς καταλήξεως **ας** ὑπῆρχε καὶ ἡ κατάληξις **υς-υος**· π. χ. πεντηκοστὸς-υός, ἑκατοστὸς-υός.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

Προσωπικαί.

α' πρόσωπον.

Ἐρ. ἐγώ Δυϊκός Ὀν. καὶ Αἰτ. νώ
Πλ. ἡμεῖς » Γεν. καὶ Δοτ. νῶν

β' πρόσωπον.

Ἐρ. σὺ Δυϊκός Ὀν. καὶ Αἰτ. σφώ
Πλ. ὑμεῖς » Γεν. καὶ Δοτ. σφῶν

γ' πρόσωπον.

Ἐρ. Ὀν. αὐτός, Γεν. οὓ, Δοτ. οἱ καὶ αἱ, Αἰτ. ἔ
Πλ. » σφεῖς » σφῶν » σφῖσι » σφῆς.

20. Ὁ Δυϊκός **νώ** = ἡμεῖς οἱ δύο καὶ ἡμᾶς τοὺς δύο· **νῶν** = ἡμῶν τῶν δύο καὶ ἡμῖν τοῖς δύο· **σφῶ** = ὑμεῖς οἱ

δύο καὶ ὑμᾶς τοὺς δύο· **σφῶν** = ὑμῶν τῶν δύο καὶ ὑμῖν τοῖς δύο.

21. Ἡ τοῦ γ' προσώπου **οὔ** = χύτοῦ, **οἷ** = χύτῳ, **ἔ** = χύ-
τόν, **σφεις** = χύτοί, αὐταί, **σφῶν** = χύτων, **σφίσιν** = χύ-
τοῖς, αὐταῖς, **σφᾶς** = χύτούς, αὐτάς, **σφέα** = χύτά.

22. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμιαί λαμβάνουσι πολλάκις ἐν
τέλει τὸ ἐπιτατικόν γε· ὡς ἔγωγε, σύγε, ἡμεῖς γε.

Αὐτοπαθεῖς.

α' πρόσ.

β' πρόσ.

γ' πρόσ.

ἐμαυτοῦ . . .

σεαυτοῦ . . .

ἐαυτοῦ . . .

ἡμῶν αὐτῶν . . .

ὑμῶν αὐτῶν . . .

ἐαυτῶν . . .

23. Ὁ πληθυντικός τοῦ γ' προσώπου ἀπαντᾷ καὶ περιφρα-
στικῶς· ὡς ἐαυτῶν καὶ σφῶν αὐτῶν· ἐαυτοῖς-αἰς-ἃ καὶ σφίσιν
αὐτοῖς-αἰς-ἃ· ἐαυτοὺς-ἄς-ἃ καὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ αὐτάς καὶ
σφέα αὐτά.

24. Ἡ τοῦ β' προσώπου **σεαυτοῦ γίνεταί** καὶ **σεαυτοῦ,**
σεαυτῳ, σεαυτόν . . .

Κτητικά.

α' πρόσ.

β' πρόσ.

γ' πρόσ.

ἐμός, ἡ, ὄν . . .

σός, ἡ, ὄν . . .

έός, ἐή, ἐόν,

ἡμέτερος, α, ὄν . . .

ὑμέτερος, α, ὄν . . .

σφέτερος, α, ὄν.

25. Ὁ ἐνικός τοῦ γ' προσώπου ἐός, ἐή, ἐόν σημαίνει ὁ ἰδι-
κός του, ἡ ἰδική του, τὸ ἰδικόν του, ὁ δὲ πληθυντικός σφέτε-
ρος, α, ὄν, ὁ ἰδικός των, ἡ ἰδική των, τὸ ἰδικόν των.

26. Ἡ τριτοπρόσωπος ἐός, ἐή, ἐόν ἀντικαθίσταται διὰ τῆς
αὐτοπαθοῦς μετὰ τοῦ ἄρθρου· ὡς ἐός, ἐή, ἐόν, = ὁ ἐαυτοῦ, ἡ
ἐαυτοῦ, τὸ ἐαυτοῦ· σφέτερος, α, ὄν = ὁ ἐαυτῶν, ἡ ἐαυτῶν, τὸ
ἐαυτῶν.

Δεικτικά.

27. Αἱ δεικτικά ἀντωνυμίας οὗτος, ὅδε, ἐκεῖνος, τόσος, τοσόςδε, τοσοῦτος, τοῖος, τοιόςδε, τοιοῦτος τηλικός, τηλικόςδε, τηλικούτος κλίνονται ὁμαλῶς ἔχουσι ἐν τῷ Δυϊκῷ ἀριθμῷ τὸ ἀρσενικὸν ἐπικρατέστερον τῶν τριῶν γενῶν ὡς οὗτος, αὕτη, τοῦτο· Δυϊκός τούτω, τούτοι· ὅδε, ἥδε, τόδε· Δυϊκός τῶδε, τοῖνδε.

Ἀλληλοπαθεῖς.

Δυϊκός		Πληθυντικός
καὶ τῶν τριῶν γενῶν		ἀλλήλων
Αἰτ.	ἀλλήλω	ἀλλήλοις, αἰς, αἰς,
Γεν. καὶ Δοτ.	ἀλλήλοιν	ἀλλήλους, ας, α.

Ἀόριστοι.

	Ἀρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδέτ.
Ἐνικός	τίς	τί
Δυϊκός	Ἵν. καὶ Αἰτ. τινέ	
καὶ τῶν τριῶν γεν.	Γεν. » Δοτ. τινοῖν	
Πληθυντικός	τινές	τινά.

28. Ἡ γενική καὶ δοτική τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ καὶ ἡ ὀνομαστική καὶ αἰτιατική τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ οὐδετέρου ἔχουσι διπλοῦς τύπους ὡς τινός καὶ του, τινὶ καὶ τῷ, τινά καὶ ἄττα.

29. Εἰς τὰς ἀόριστους ἀντωνυμίας ἀνήκουσι καὶ αἱ ἐξῆς: ἔνιοι, ποιός, ποσός, δεῖνα, αἱ ἐπιμεριστικά ἕτερος, ἑκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος, αἱ ἀρνητικά καὶ ἀπαγορευτικά οὐδεῖς, οὐδέτερος, μηδεῖς, μηδέτερος, καὶ ἄμφω—ἄμφοῖν, ἀμφοτέρω, αἰ, α, παντοῖος, ἀλλοῖος, ἀλλοδαπό.

Ἐρωτηματικά.

Ἄρσ. καὶ Θηλ.

Οὐδέτ.

Ἐνικός

τίς

τί

Δυνικός

Ἵν. καὶ Αἰτ. **τίνε**καὶ τῶν τριῶν γενῶν Γεν. » Δοτ. **τίνοι**

Πληθυντικός

τίνες

τίνα.

30. Ὡς ἡ ἀόριστος, οὕτω καὶ ἡ ἐρωτηματικὴ **τίς** ἔχει εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ διπλοῦς τύπους μὴ ὑποκειμένους εἰς τὴν ἔγκλισιν τοῦ τόνου· ὡς **τίς** καὶ **τοῦ**, **τί** καὶ **τῶ**.

31. Ἐρωτηματικά εἶναι προσέτι αἱ ἐξῆς: **πότερος**, **ποτος**, **πόσος**, **πηλίκος**, **ποδαπός**.

Ἄναφορικά.

32. Ἄναφορικά ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι: **ὅς**, **ὅστις**, **οἷος**, **ὁπότος**, **ὅσος**, **ὁτόσος**, **ἡλίκος**, **ὁπηλίκος**, **ὁποδαπός**.

33. Ἡ γενικὴ **οὗτινος** εὐρίσκεται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ **ὄτου**, ἡ δοτικὴ **ὄτινι** = **ὄτω** καὶ ὁ πληθυντικὸς **ἄτινα** = **ἄττα** μετὰ δασείας κατ' ἀντιθέσιν πρὸς τὴν ἀόριστον **ἄττα** (τινά).

34. Ἐν τῷ Δυνικῷ ἀριθμῷ ἐπικρατεῖ τὸ ἀρσενικὸν γένος· ὡς **ὅστις**, **ἦτις**, **ὅ,τι** Δυνικός **ὥτις**, **οἴτινοι**.

ΡΗΜΑΤΑ

35. Αἱ συζυγίαι ἢ αἱ κλίσεις τῶν ρημάτων εἶναι ὀκτώ, μὲν τῶν **βαρυτόνων**, τρεῖς τῶν **περισπωμένων** καὶ τέσσαρες τῶν εἰς **μι**.

ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΒΑΡΥΤΟΝΩΝ

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ἐριστική.

Ἔρεσ. λύω, εις, ει, ετον, ετον, ομεν, ετε, ουσι.

Παρατ. ἔλυον, ες, ε, ετον, ἔτην, ομεν, ετε, ον.

Μέλλ. λύσω, εις, ει, ετον, ετον, ομεν, ετε, ουσι.

Ἀόρ. ἔλυσα, ας, ε, ατον, ἄτην, αμεν, ατε, αν.

Παρακ. λέλυκα, ας, ε, ατον, ατον, αμεν, ατε, ασι.

Ἔπερ. ἔλελύκειν, εις, ει, ειτον, εἴτην, ειμεν, ειτε, εσαν,

Ἑποτακτική.

Ἔρεστ. λύω, ης, η, ητον, ητον, ωμεν, ητε, ωσι

Ἀόρ. λύσω, ης, η . . .

Παρακ. λελύκω, ης, η . . .

Εὐκτική.

Ἔρεστ. λύοιμι, οἰς, οἰ, οἰτον, οἴτην, οἰμεν, οἰτε, οἰεν

Μέλλ. λύσοιμι, οἰς, οἰ . . .

Ἀόρ. λύσαιμι, εἰας, εἰε, αἰτον, αἴτην, αἰμεν, αἰτε, εἰεν.

Παρακ. λελύκοιμι, οἰς, οἰ . . .

Προστακτική.

Ἔρεστ. λύε, ἔτω, ετον, ἔτων, ετε, ἔτωσαν καὶ ὄντων

Ἀόρ. λύσον, ἄτω, ατον, ἄτων, ατε, ἄτωσαν καὶ ἄντων.

Παρακ. λέλυκε, ἔτω . . .

Ἀπαρέμφατος.

Ἔρεστ. λύειν. *Μέλλ.* λύσειν. *Ἀόρ.* λύσι. *Παρακ.* λελυκέναι.

Μετοχή.

Ἔρεστώς.

λύων, ουσα, ον

Ἀόριστος,

λύσας, ασα, αν.

Μέλλων.

λύσων, ουσα, ον.

Παρακείμενος.

λελυκώς, υἷα, ὄς.

36. Οἱ περισσότεροι τῶν χρόνων ἐν τῇ νεοελληνικῇ ἐκφέρονται περιφραστικῶς· ὡς λύσω=θὰ λύσω, λέλυκα=ἔχω λύσει, ἐλελύκειν=εἶχον λύσει, λύοιμι=θὰ λύω ἢ θέλω λύει, λύσοιμι=θέλω λύσει, λύσιμι=ἤθελον λύσει, λελύκοιμι=ἤθελον ἔχει λελυμένον, λύετω=ἄς λύῃ, λυσάτω=ἄς λύσῃ, λέλυκε=ἔχει λελυμένον, λελυκέτω=ἄς ἔχῃ λελυμένον.

37. Οἱ τύποι τοῦ Δυϊκοῦ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ σημαίνουσι: λύετον=σεῖς οἱ δύο λύετε ἢ αὐτοὶ οἱ δύο λύουσι· ἐλύσατον=σεῖς οἱ δύο ἐλύσατε· ἐλυσάτην=ἐκεῖνοι οἱ δύο ἔλυσαν· λύετον=σεῖς δύο λύετε· λυέτων=ἐκεῖνοι οἱ δύο ἄς λύωσι κ.κ.ε.

38. Ὁ Πρακτικὸς ἐν τῇ Ὑποτακτικῇ, Εὐκτικῇ καὶ Προστακτικῇ γίνεται καὶ περιφραστικῶς ὡς ἐξῆς:

Ἑποτακτικὴ.

λελυκώς,	υἷα,	ὅς	ᾧ,	ᾗτι,	ᾗτι
λελυκότε,	υἷα,	ὅτε	ᾗτον,	ᾗτον,	
λελυκότες,	υἷαι,	ὅτα	ᾧμεν,	ᾗτε,	ᾧσι.

Εὐκτικὴ.

εἶην	εἶης,	εἶη,
εἶτον,	εἶτην,	
εἶμεν,	εἶητε,	εἶεν

Προστακτικὴ.

ἴθι,	ἔστω,
ἔστον,	ἔστων,
ἔστε,	ἔστωσαν καὶ ἔστων.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅριστικὴ.

Ἑρεστ.	λύομαι, ἢ, εται, εσθον, εσθον, ὀμεθι, εσθε, ονται.
Παρατατ.	ἐλύομην, ου, ετο, εσθον, ἐσθην, ὀμεθι, εσθε, οντο.
M. Μέλλων	λύσομαι, ἢ, εται . . .
II. »	λυθήσομαι, ἢ, εται . . .
M. Ἀόρ.	ἐλυσάμην, ω, ατο, ασθον, ἀσθην, ἀμεθι, ασθε, αντο.
II. »	ἐλύθην, ης, η, ἦτον, ἦτην, ἦμεν, ἦτε, ἦσαν.

Παρακείμενος.

λέλυμαι, σαι, ται, ἐλελύμην, σο, το,
 σθον, σθον, μεθα, σθε, σθον, σθην, μεθα, εσθε,
 λελυμένοι, αι, α, εἰσί. λελυμένοι, αι, α, ἦταν.

Ἵποτακτική.

Ἐρεστ. λύωμαι, η, ηται, ησθον, ησθον, ὠμεθα, ησθε, ωνται
 Μ. Ἀόρ. λύσωμαι, η, ηται . . . .
 Π. » λυθῶ, ῆς, ῆ, ἦτον, ἦτον, ὦμεν, ἦτε, ὦσι.

Παρακείμενος.

λελυμένος	η,	ον,	ῶ,	ῆς,	ῆ
λελυμένω,	α,	ω,	ἦτον,	ἦτον,	
λελυμένοι,	αι,	α,	ὦμεν,	ἦτε,	ὦσι.

Εὐκτική.

Ἐρεστ. λυοίμην, οιο, οιο, οισθον, οίσθην, οίμεθα, οισθε, οιντο.
 Μ. Μέλλ. λυσοίμην, οιο, οιο . . . .
 Π. » λυθησοίμην, οιο, οιο . . . .
 Μ. Ἀόρ. λυσαίμην, αιο, αιτο, αισθον, αίσθην, αίμεθα, αισθε, αιντο
 Π. » λυθείην, εἴης, εἴη, εἶτον, εἶτην, εἶμεν, εἶτε, εἶεν

Παρακείμενος.

λελυμένος	η,	ον,	εἶην,	εἴης,	εἶη
λελυμένω,	α,	ω,	εἶητον,	εἶήτην	καὶ εἶτον, εἶτην,
λελυμένοι,	αι,	α,	εἶμεν,	εἶητε	εἶσαν καὶ εἶεν.

Προστακτική.

Ἐρεστώς. λύου, ἐσθω, εσθον, ἐσθων, εσθε, ἐσθωσαν καὶ ἐσθων.
 Μ. Ἀόρ. λύσσι, ἀσθω, ασθον, ἀσθων, ασθε, ἀσθωσαν καὶ ἀσθων.
 Π. » λύθητι, ἦτω, ητον, ἦτων, ητε, ἦτωσαν καὶ ἔντων.

Παρακείμενος.

λέλυσο, ὑθθω	ἢ λελυμένος, η, ον, ἴσθι, ἔστω,
υσθον, ὑσθων	λελυμένω, α, ω, ἔστον, ἔστων,
υσθε, ὑσθωσαν καὶ ὑσθων	λελυμένοι, αι, α, ἔστε, ἔστωσαν καὶ ἔστων

Ἄπαρέμφατος.

Μετοχή.

Ἐριστ.	λύεσθαι	λυόμενος, η, ον,
Μ. Μέλλων	λύσεσθαι	λυσόμενος, » »
Π. »	λυθήτεσθαι	λυθησόμενος » »
Μ. Ἀόρ.	λύσασθαι	λυσάμενος » »
Π. »	λυθῆναι	λυθείς, εἶσα, ἐν
Παρακ.	λελύσθαι	λελυμένος, η, ον

Α'. ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

43. Τὰ περισπώμενα ρήματα τῆς α' συζυγίας ἔχουσι θεματικὸν φωνῆεν α· π. χ. τιμάω=τιμῶ.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ἄριστ. Ἐρεστ.	τιμῶ, ῥε, ῥ, ἄτον, ἄτον, ὦμεν, ἄτε, ὦσι.
Ἐποστ.	» τιμῶ, ῥε, ῥ . . . .
Εὐκτική	» τιμῶμι, ῶς, ῶ, καὶ τιμῶην, ὴς, ὴη, ῶτον, ὴτην, ῶμεν, ῶτε, ῶεν.
Προστ.	» τίμα, ἄτω, ἄτον, ἄτων, ἄτε, ἄτωσαν καὶ ἰόντων.
Ἄορ. Παρακ.	ἐτίμων, ας, α, ἄτον ἄτην, ὦμεν, ἄτε, ὦν.
» Μέλλων	τιμήσω, Ἀόρ. ἐτίμησα, Παρακ. τετίμηκα, Ἐπερσυν. ἐτετιμήκειν.
Ἄπαρ. Ἐρεστ.	τιμᾶν. Μετ. Ἐρεστ. τιμῶν, ὦσα, ὦν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

- Ὅρ. Ἑρεστ. τιμῶμαι, ᾶ, τιμᾶται, ἄσθον, ἄσθον, ὠμεθα, ἄσθε, ὦνται.
- Ἐποτ. » τιμῶμαι . . . .
- Εὐκτιχὴ » τιμώμην, ῶο, ῶτο, ῶσθον, ῶσθην, ῶμεθα, ῶσθε, ῶντο.
- Προστ. » τιμῶ, ἄσθω, ἄσθων, ἄσθων, ἄσθε, ἄσθωσαν καὶ ἄσθων.
- Ὅρ. Παρατ. ἐτιμώμην, ἄσο, ἄτο, ἄσθον, ἄσθην, ὠμεθα, ἄσθε, ὦντο.
- » Μ. Μέλλωρ τιμήσομαι. Π. Μέλλ. τιμηθήσομαι
- » Μ. Ἀόρ. ἐτιμησάμην. Π. Ἀόρ. ἐτιμήθην
- » Παρακ. τετίμημαι. Ἐπερσ. ἐτετιμήμην
- Ἄπαρ. Ἑρεστ. τιμᾶσθαι. Μετ. Ἑρεστ. τιμώμενος, η, ον.

Β'. ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

44. Τὰ ρήματα τῆς β' συζυγίας ἔχουσι θεματικὸν φωνῆεν
 ε· π. χ. ποιέω—ποιῶ.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

- Ὅρ. Ἑρεστ. ποιῶ, εἶς, εἶ, εἶτον, εἶτον, οὔμεν, εἶτε, οὔσι.
- Ἐποτ. » ποιῶ, ῆς, ῆ, ῆτον, ῆτον, ὠμεν, ῆτε, ὦσι.
- Εὐκτιχ. » ποιῶμι, οἶς, οἶ καὶ ποιόην, οἶης, οἶη, οἶτον, οἶτην, οἶμεν, οἶτε, οἶεν.
- Προστ. » ποιεῖ, εἶτω, εἶτον, εἶτων, εἶτε, εἶτωσαν καὶ οὔντων.
- Ὅρ. Παρατ. ἐποιοῦν, εἶς, εἶ, εἶτον, εἶτην, οὔμεν, εἶτε, οὖν.
- » Μέλλ. ποιήσω, Ἀόρ. ἐποίησα, Παρακ. πεποίηκα, Ἐπερσ. ἐπεποιήκειν.
- Ἄπαρ. Ἑρεστ. ποιεῖν Μετ. Ἑρεστ. ποιῶν, οὔσα, οὔν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

- Ὅρ. Ἐρ. ποιούμι, ἦ, εἶται, εἶσθον, εἶσθον, ούμεθ, εἶσθε, οὔνται.
 Ὑπ. » ποιῶμι, ἦ, ἦται, ἦσθον, ἦσθον, ὠμεθ, ἦσθε, ὦνται.
 Εὐκτ. » ποιόμην, οἶο, οἶτο, οἶσθον, οἶσθην, οἶμεθ, εἶσθε, οἶντο.
 Προστ. » ποιού, εἶσθω, εἶσθον, εἶσθων, εἶσθε, εἶσθωσαν καὶ εἶσθων.
 Ὅρ. Παρ. ἐποιούμην, οὔ, εἶτο, εἶσθον, εἶσθην, ούμεθα,
 εἶσθε, οὔντο.
 » Μ. Μέλλ. ποιήσομαι. Π. Μέλλ. ποιηθήσομαι.
 » Μ. Ἀόρ. ἐποιησάμην Π. Ἀόρ. ἐποιήθην
 » Παρακ. πεποιήμαι. Ὑπερ. ἐπεποιήμην.
 Ἀπαρ. Ἐρεστ. ποιείσθαι. Μετ. Ἐρεστ. ποιούμενος, η, ον.

Γ'. ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

45. Εἰς τὴν γ' συζυγίαν τῶν περισπωμένων ἀνήκουσι τὰ ρήματα τὰ ἔχοντα θεματικὸν φωνήεν ο• π.χ. δηλόω=δηλώ.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

- Ὅρ. Ἐρ. δηλώ, οἶς, οἶ. οὔτον, οὔτον, οὔμεν, οὔτε, οὔσι.
 Ὑπ. » δηλώ, οἶς, οἶ, ὠτον, ὠτον, ὠμεν, ὠτε, ὠτι.
 Εὐκτ. » δηλοῖμι, οἶς, οἶ καὶ δηλοῖην, οἶης, οἶη, οἶτον, οἶτην,
 οἶμεν, οἶτε, οἶεν.
 Προστ. » δήλου, οὔτω, οὔτον, οὔτων, οὔτε, οὔτωσαν καὶ οὔντων.
 Ὅρ. Παρ. ἐδήλουν, ους, ου, οὔτον, οὔτην, οὔμεν, οὔτε, ουν.
 » Μέλλ. δηλώσω. Ἀόρ. ἐδήλωσα, Παρακ. δεδήλωκα, Ὑπερ.
 ἐδεδήλωκειν.
 Ἀπαρ. Ἐρ. δηλοῦν Μετ. Ἐρεστ. δηλών, οὔσα, ούν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐν. δηλοῦμαι, οἶ, οὔται, οὔσθον, οὔσθην, οὔμεθα, οὔσθε, οὔνται.

Ἐπ. » δηλωῶμαι, οἶ, ὠται, ὠσθον, ὠσθην, ὠμεθα, ὠσθε, ὠνται.

Ἐνκτ. » δηλοῖμην, οἶο, οἶτο, οἶσθον, οἶσθην, οἶμεθα, οἶθε, οἶντο.

Προστ. » δηλοῦ, οὔσθω, οὔσθον, οὔσθων, οὔσθε, οὔσθωσαν, κχι οὔσθων.

Ὅρ. Παρ. ἐδηλούμην, οὔ, οὔτο, οὔσθον, οὔσθην, οὔμεθα, οὔσθε, οὔντο.

» Μ. Μέλλ. δηλώσομαι Π. Μέλλ. δηλωθήσομαι

» Μ. Ἀόρ. ἐδηλωτάμην Π. Ἀόρ. ἐδηλώθη

» Παρακ. δεδήλωμαι Ἐπερσ. ἐδεδηλώμην

Ἀπαρ. Ἐν. δηλοῦσθαι Μετ. Ἐν. δηλούμενος, η, ου.

Α'. ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ

46. Εἰς τὴν α' συζυγίαν τῶν εἰς μι ἀνήκουσιν, ὅσα ῥήματα ἔχουσι θεματικὸν φωνῆεν α• π. χ. ἴστημι.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐν. ἴστημι, ἴστης, ἴστησι, ἴστατον, ατον, αμεν, ατε, ἄσι.

» Παρατ. ἴστην, ης, η, ατον, ἄτην, αμεν ατε, ασαν.

» Μέλλ. στήσω Ἀόριστος α' ἔστησα.

» Ἀόρ. β' ἔστην, ης, η, ητον, ἦτην, ημεν, ητε, ησαν.

» Παρακ. ἔστηκα, ας, ε, ἔπτατον, ἔπτατον, ἔσταμεν, ατε, ἄσι.

» Ἐπερσ. ἔστήκειν καὶ εἰστήκειν, εἰς, εἰ, ἔπτατον, ἔπτάτην, ἔσταμεν, ατε, ασαν.

Ἐποτ. Ἐν. ἰστώ, ἦς, ἦ, ἦτον, ἦτον, ὦμεν, ἦτε, ὦσι.

- εὐκτ. ἐν. ἰσταίνην, ης, ἦ, αἶτον, αἶτην, αἶμεν, αἶτε, αἶεν.
 » ἀόρ. β' σταίνην, ης, ἦ, αἶτον, αἶτην, αἶμεν αἶτε, αἶεν.
 προστ. ἐν. ἰστη, ἰστάτω, ἰστατον, ἄτων, ατε, ἄτωσαν, ἄντων.
 » ἀόρ. β' στῆθι, στήτω, στήτον, ἦτων, ἦτε, ἦτωσαν, ἄντων.
 ἀπαρ. ἐν. ἰσάναι. ἀόρ. β' στῆναι. παρακ. ἐστηκέναι, ἐστάναι.
 μετοχ. » ἰσάς, ἄσθ, αν. ἀόρ. β' στάς, ἄσθ, ἄν.
 » παρ. ἐστηκώς, υἷα, ὅς καὶ ἐστώς, ὤσα, ὤς.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

- Ὅρ. ἐνεστ. ἰσταμαι, σαι, ται, σθον, σθον, μεθα, σθε, νται.
 » παρατ. ἰστάμην, σο, το, σθον, σθην, μεθα, σθε, ντο.
 » μ. μέλλ. στήσομαι. π. μέλλ. στηθήσομαι καὶ σταθήσομαι.
 » μ. ἀόρ. α' ἐστησάμην π. ἀόρ. α' ἐστήθην καὶ ἐστάθην.
 » παρακ. ἔσταμαι. ὑπερσ. ἐστάμην.
 ἐποτ. ἐν. ἰσῶμαι, ῆ, ῆται, ῆσθον, ῆσθον, ὠμέθα, ῆσθε, ὠνται.
 Εὐκτ. Ἐνεστ. ἰσταίμην, αἶο, αἶτο, αἶσθον, αἶσθην, αἶμεθα,
 αἶσθε, αἶντο.
 Προστ. Ἐνεστ. ἰστασο, ἄσθω, σθον, ἄσθων, σσθε, ἄσθωσαν
 καὶ ἄσθων.
 Ἀπαρ. Ἐνεστ. ἰστασθαι. Μετ. Ἐνεστ. ἰστάμενος, ἦ, ον.

B' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ Εἰς ΜΙ.

47. Εἰς τὴν συζυγίαν ταύτην ἀνήκουσι τὰ ρήματα τὰ ἔχοντα θεματικὸν φωνῆν ε· π. χ. τίθημι.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

- Ὅριστ. Ἐνεστ. τίθημι, τίθης, τίθησι, τίθετον, ετον, εμεν,
 ετε, έασι.

- Ὅριστ. Παρατ. ἐτίθην, εἰς, εἰ, εἶτον, ἐτήν, ἐμεν, ἐτε, ἐσαν.
 Ὅριστ. Ἀόρ. ἔθηκα, ας, ε, ἔθετον, ἐτήν, ἐμεν, ἐτε, ἐσαν.
 Ὅριστ. Μέλλ. θήσω. Παρακ. τέθεικα. Ὑπερσ. ἐτεθείκα.
 Ὑποτ. Ἐνεστ. τιθῶ, ῆς, ῆ, ῆτον, ῆτον, ὦμεν, ῆτε, ὦσι.
 Ὑποτ. Ἀόρ. ὁ'. θῶ, θῆς, θῆ . . . .
 Ἐνκτ. Ἐνεστ. τιθείην, εἴης, εἴη, εἶτον, εἴτην, εἴμεν, εἴτε, εἴσαν καὶ εἴεν.
 Ἐνκτ. Ἀόρ. ὁ'. θέην, εἴης, εἴη . . . .
 Προστ. Ἐνεστ. τίθει, ἐτώ, εἶτον, ἐτών, ἐτε, ἐτώσαν καὶ ἐντών.
 Προστ. Ἀόρ. ὁ'. θές, θέτω . . . .
 Ἀπαρ. Ἐνεστ. τιθέμαι. Μετ. Ἐνεστ. τιθεῖς, εἶσα, ἐν.
 Ἀπαρ. Ἀόρ. ὁ'. θεῖμαι. Ἀόρ. ὁ'. θεῖς, εἶσα, ἐν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

- Ὅριστ. Ἐνεστ. τιθεμαι, εἶσι, εἶσι, εἶσθον, εἶσθον, ἐμεθα, εἶσθε, ἐνται.
 Ὅρ. Παρατ. ἐτιθέμεν, εἶσι, εἶσι, εἶσθον, εἶσθον, ἐμεθα, εἶσθε, ἐντοι.
 Ὅριστ. Μ. Μέλλ. θήσομαι. Π. Μέλλων. τεθήσομαι.
 Μ. Ἀόρ. ὁ'. θέμεν, ου, εἶσι, εἶσθον, εἶσθον, ἐμεθα, εἶσθε, ἐντοι.
 Π. Ἀόρ. ἐτέθην. Παρ. τεθείμαι. Ὑπερθ. ἐτεθείμεν.
 Ὑποτ. Ἐνεστ. τιθῶμαι, ῆ, ῆται, ῆσθον, ῆσθον, ὦμεθα, ῆσθε, ὦνται.
 Ὑποτ. Ἀόρ. ὁ'. θῶμαι, θῆ, θῆται . . . .
 Ἐνκτ. Ἐνεστ. τιθείμεν, εἶσι, εἶσι, εἶσθον, εἶσθον, ἐμεθα, εἶσθε, εἶντοι.
 Ἐνκτ. Ἀόρ. ὁ'. θείμεν, θεῖσι, θεῖσι . . . .
 Προστ. Ἐνεστ. τίθεσο, ἐσθω, εἶσθον, ἐσθων, εἶσθε, ἐσθώσαν καὶ ἐσθων.

Προστ.	'Αόρ. Ὑ'. θεῖσθω	
'Απαρ.	'Ενεστ. τίθισσθαι.	Μετ. 'Ενεστ. τιθέμενος, η, ον.
»	'Αόρ. Ὑ'. θέσθαι.	» 'Αόρ. Ὑ'. θέμενος, η, ον.

Γ' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ.

48. Εἰς τὴν γ' συζυγίαν τῶν μι ἀνήκουσι τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα χαρακτήρα ο· π. χ. δίδωμι.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

'Ορ. 'Ενεστ. δίδωμι, δίδως, δίδωσι, δίδοτον, οτον, ομεν, οτε, βασι.

'Ορ. Παρατ. ἐδίδουν, ους, ου, οτον, ότην, ομεν, οτε, οσαν.

» 'Αόρ. ἔδωκα, ας, ε, ἔδοτον, ότην, ομεν, οτε, οσαν.

» Μέλλ. δώσω. Παρακ. δέδωκα. Ὑπερσ. ἐδεδώκειν.

'Υποτ. 'Ενεστ. δίδῶ, ῶς, ῶ, ῶτον, ῶτον, ῶμεν, ῶτε, ῶτι.

» 'Αόρ. Ὑ'. δῶ, δῶς, δῶ . . . .

Εὐκτ. 'Ενεστ. δίδοίην, ης, η, οίτον, οίτην, οίμεν, οίτε, οίεν.

» 'Αόρ. Ὑ'. δοίην, ης, η . . . .

Προστ. 'Ενεστ. δίδου, δίδότω, δίδοτον, ότῶν, οτε, ότῶσαν καὶ όντων.

Προστ. 'Αόρ. Ὑ'. δός, δότω, ότον, ότων, ότε, ότῶσαν καὶ όντων.

'Απαρ. 'Ενεστ. δίδόναι. Μετ. 'Ενεστ. δίδούς, οὔσα, όν.

» 'Αόρ. Ὑ'. δοῦναι. » 'Αόρ. Ὑ'. δούς, οὔσα, όν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

'Οριστ. 'Ενεστ. δίδομαι, οσαι, οσαι, οσθον, οσθον, όμεθα, οσθε, ονται.

Ὄριστ. Παρατ. ἐδιδόμην. οσο, οτο, οσθον, ὄσθην, ὀμεθα, οσθε, οντο.

Ὄρ. Μ. Μέλλ. δώσομαι. Παθ. Μέλλ. δεθήσομαι.

Μ. Ἀόρ. Ὑ'. ἐδόμην, ου, οτο, οσθον, ὄσθην, ὀμεθα, οσθε, οντο.

Π. Ἀόρ. ἐδέθην. Παρακ. δέδομαι. Ὑπερσ. ἐδεδόμην.

Ὑποτ. Ἐρεστ. διδώμι, ῶ, ῶται, ῶσθον, ῶσθον, ῶμεθα, ῶθι, ῶνται.

Ὑποτ. Ἀόρ. Ὑ'. δῶμαι, δῶ, δῶται . . .

Εὐκτ. Ἐρεστ. διδοίμην, οιο, οίτο, οίσθον, οίσθην, ὀμεθα, οίθε, οίντο.

» Ἀόρ. Ὑ'. δοίμην, οιο, οίτο . . .

Προστ. Ἐρεστ. δίδωσο, ὄσθω, οσθον, ὄσθων, οσθε, ὄσθωσαν καὶ ὄσθων.

Προστ. Ἀόρ. Ὑ'. δοῦ, δέσθω, δέσθον . . .

Ἄπαρ. Ἐρεστ. δίδωσθι. Μετ. Ἐρεστ. δίδόμενος, η, εν.

» Ἀόρ. Ὑ'. δέσθι. » Ἀόρ. Ὑ'. δόμενος, η, εν.

Δ' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ.

49. Κατὰ τὴν δ' συζυγίαν τῶν εἰς μι κλίνονται τὰ ρήματα τὰ ἔχοντα θεματικὸν φωνῆεν υ· π. χ. δείκνυμι.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

ἸΟριστ. Ἐρεστ. δείκνυμι, δείκνυς, υσι, υτον, υτον, υμεν, υτε, ὑπι.

Ὄρεστ. Παρατ. ἐδείκνυν, υς, υ, υτον, ὑπην, υμεν, υτε, υσαν.

Ὄρ. Μέλλ. δείξω. Ἀόρ. ἐδειξα. Παρ. δέδειχα. Ὑπ. ἐδεδείχην.

Ὑποτ. Ἐριστώσ. δεικνύω, ἦς, ἦ . . . .

Ἐνκτ. » δεικνύοιμι, οἰς, οἰ . . . .

Προστ. » δέικνυ, ὕτω, ὕτον, ὕτων, ὕτε, ὕτωσαν
καὶ ὕτων.

Ἀπαρ. Ἐρεστ. δεικνύναι. Μετ. Ἐρεστ. δεικνύς, ὕσθ, ὕν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅριστ. Ἐρεστ. δεικνύμαι, ὕσαι, ὕται, ὕσθον, ὕσθον, ὕμεθα,
ὕσθε, ὕνται.

Ὅριστ. Παρατ. ἐδεικνύμην, ὕσο, ὕτο, ὕσθον, ὕσθην, ὕμεθα,
ὕσθε, ὕντο.

Ὅριστ. Μ. Μέλλ. δείξομαι. Π. Μέλλ. δειχθήσομαι.

Μ. Ἀόρ. ἐδείξάμην. Π. Ἀόρ. ἐδείχθην.

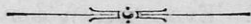
Παρακ. δέδειγμα. Ἰ. Περσ. ἐδεδείγμην.

Ὑποτ. Ἐρεστ. δεικνύωμαι, ἦ, ἦται, ἦσθον, ἦσθον, ὠμέθα,
ἦσθε, ὠνται.

Ἐνκτ. Ἐρεστ. δεικνυόμην, οἰο, οἰτο, οἰσθον, οἰσθην, οἰμέθα,
οἰσθε, οἰντο.

Προστ. Ἐρεστ. δεικνύσο, ὕσθω, ὕσθον, ὕσθων, ὕσθε, ὕσθωσαν,
ὕσθων.

Ἀπαρ. Ἐρεστ. δεικνύσθαι. Μετ. Ἐρεστ. δεικνύμενος, ἦ, ὠν.

ΤΕΛΟΣ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

001000000273

Ἐκδόθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

009767